

Programmabegroting 2026-2029

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Leeswijzer	5
Financiële samenvatting	7
Programma's	9
1 Publiek	10
2 Samenleven	18
3 Leefomgeving	34
4 Algemene baten en lasten	48
Paragrafen	52
Lokale heffingen	53
Weerstandvermogen en risicobeheersing	60
Onderhoud kapitaalgoederen	69
Financiering	80
Bedrijfsvoering	84
Grondbeleid	86
Verbonden partijen	89
Wet open overheid (Woo)	106
Financiële begroting	107
Algemene uitgangspunten	109
Incidentele baten en lasten	111
Vennootschapsbelasting	114
Onvoorzien	115
Geprognosticeerde balans en EMU-saldo	116
Meerjaren-investeringsoverzicht	118
Reserves en voorzieningen	121
Bijlagen	123
Bijlage 1: Overzicht baten en lasten per taakveld	123
Bijlage 2 Van taakvelden naar thema	127

Voorwoord

Duurzaam samenwerken aan een nieuw evenwicht

Met bovenstaande slogan zijn we op 8 november 2024, de dag na de begrotingsraad, gestart aan het huidige boekwerk. We wilden Maasdriel verder brengen en moesten ook wel. Zowel de financiële situatie, de snelle veranderingen vanuit het Rijk en de noodzaak tot verdere ontwikkeling van onze gemeentelijke organisatie, moest onze gemeentefinanciën weerbaarder worden voor de toekomst. Dat vraagt een nieuw evenwicht, wat alleen bereikt kan worden door samen te werken met oog op de toekomst.

En dat is gelukt! Waar we vorig jaar nog negatieve cijfers lieten zien voor komende jaren, kunnen we nu een meerjarig sluitende begroting presenteren. In een krap een jaar tijd is voor 5,5 miljoen euro omgebogen. En in ruim een jaar tijd meer dan 13,3 miljoen euro. Met een jaarlijkse gemeentelijke omzet van 85 miljoen betekent dit dat van elke 6 euro er één is omgedraaid. We begroten realistischer en plannen ons werk in naar gelang de beschikbare capaciteit. Dat is een uitmuntende prestatie voor de gehele organisatie, met de betrokkenen die hierop gestuurd hebben in het bijzonder. Dat de gemeentefinanciën snel kunnen veranderen, zien we ook in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Onze grootste inkomstenbron, de algemene uitkering, valt vanaf 2026 lager uit. De uitkomsten van deze circulaire worden toegelicht in een raadsinformatiebrief die nog voor de begrotingsbehandeling uitkomt.

Dankzij de constructieve werkwijze van uw raad tijdens de Kadernota 2026, kreeg de organisatie duidelijkheid en daardoor de ruimte tot de volgende stap van de begroting. Waar deze voorheen vanuit het 'grootboek' geschreven was, is de huidige vorm vanuit de maatschappij geschreven; voor uw raad als eindgebruiker makkelijker te lezen. Uw raad treft om die reden bewust geen 'Staat van Maasdriel' meer aan, omdat de gehele begroting op die manier leesbaar moet zijn.

Nast de grote stappen op financieel vlak, hebben de beleidsinhoudelijke portefeuilles niet stil gezeten. Ondanks de grote onduidelijkheden vanuit het Rijk rondom complexe jeugdcasuïstiek, werken we succesvol door aan de transformatie op het sociaal domein. Verwacht wordt dat resultaten in doeltreffendheid en doelmatigheid komend jaar zichtbaar worden. Vanuit ruimte en woningbouw zijn (bijna) alle onderwerpen uit het bestuursakkoord in gang gezet. Deze begroting richt zich dan ook op de uitvoer van wettelijke taken en verder opschalen van capaciteit voor woningbouw. We hebben de koers gewijzigd op belangrijke dossiers als de ontzanding in Alem, de Zuidelijke Ontsluitingsroute en hanteren voor de Poort van Maasdriel een pro-actievere aanpak. Er komen meerjarenonderhoudsplannen voor voorzieningen, groenonderhoud en wegenbeheer. Op handhaving werken we verder aan een sterke handhavingscultuur, waarmee we afgelopen twee jaar langlopende handhavingdossiers zijn afgesloten. Dit jaar zijn de nieuwe visie op recreatie en toerisme als bouwsteen voor de omgevingsvisie en worden de bouwstenen economie en duurzaamheid vastgesteld. Komend jaar gaan we aan de slag met het uitwerken van het uitvoeringsprogramma.

Namens het college,

Michiel Alexander de Raaf
Wethouder Financiën

Leeswijzer

De Programmabegroting 2026 is opgebouwd volgens de uitgangspunten die zijn opgenomen bij de Kadernota 2026.

Deze programmabegroting volgt wettelijke voorschriften en is opgebouwd uit de beleidsbegroting en de financiële begroting. De begrotingsprogramma's en de paragrafen vormen samen de beleidsbegroting. De financiële begroting bestaat uit de uiteenzettingen van de financiële positie (inclusief de toelichting daarop) en uit een overzicht van baten en lasten. Dit noemen we ook wel de autorisatiefunctie. Daar waar in tabellen de bedragen zijn afgerond, wordt in de totaaltelling toch gerekend met de onafgeronde bedragen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

De programma's

De begrotingsprogramma's zijn het hart van de begroting. In de programma's geven wij richting aan het te voeren beleid op de verschillende gemeentelijke beleidsterreinen. Ieder programma heeft dezelfde opbouw. In deze begroting is de programma-indeling gewijzigd. Er zijn nu 4 programma's:

1. Publiek
2. Samenleven
3. Leefomgeving
4. Algemene baten en lasten

Basis voor deze indeling is het strategisch beleidskader van de gemeente Maasdriel. De overkoepelende visie hierin is het Nieuwe Verhaal van Maasdriel. Hiermee bouwen we aan een gedeeld toekomstbeeld dat richting geeft aan onze keuzes richting 2035. Onder het Verhaal van Maasdriel kennen we vier strategische visies: de visie op dienstverlening, het integraal veiligheidsplan, de nota samenleven en de omgevingsvisie. De eerste twee zijn samengevoegd in programma Publiek. De andere twee zijn de basis voor respectievelijk het programma Samenleven en het programma Leefomgeving. In het programma Algemene baten en lasten gaat het over hoe we alles betalen en organiseren.

Indeling van de programma's

In de begroting gaat het om de beantwoording van de navolgende drie vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

Wat willen we bereiken?

Als antwoord op de vraag 'Wat willen we bereiken?' geven we aan wat we als hoofddoelstelling van het beleid zien. Het gaat dus om het te bereiken effect. In de tabellen onder de hoofddoelstelling drukken wij dit effect uit in een indicator. Indicatoren zijn een instrument voor het zichtbaar maken van bepaalde meetbare aspecten van de doelstelling. Hierbij merken we op dat wij als gemeente niet altijd directe invloed hebben op de indicatoren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij beantwoorden in de programmabegroting de vraag 'Wat gaan we daarvoor doen?'. In dit onderdeel geven wij aan welke concrete acties wij willen ondernemen om het gewenste effect te bereiken. Dit geven wij weer in de operationele doelstellingen en de acties voor 2026.

Wat mag het kosten?

Tenslotte beantwoorden wij de vraag 'Wat mag het kosten?'. Bij dit onderdeel presenteren wij de baten en lasten per thema en het totaal van het hele programma.

Paragrafen

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van een aantal financiële aspecten uit de begroting. Bekende voorbeelden van een dergelijk perspectief zijn de lokale heffingen en het onderhoud van de kapitaalgoederen. Elementen van deze aspecten komen voor in meerdere programma's, maar worden in de paragrafen als geheel beschouwd. De door uw raad vastgelegde beleidsuitgangspunten lichten wij toe. Ook duiden wij relevante ontwikkelingen.

Financiële begroting

In de financiële begroting nemen we de bij de Kadernota 2026 vastgestelde uitgangspunten op. Ook vatten wij hier de baten en lasten per programma samen, en presenteren we een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma en het overzicht van de reserves en voorzieningen.

Financiële samenvatting

Omschrijving (bedrag x 1.000)	2026	2027	2028	2029
A. Saldo programmabegroting (raad november 2024)	-2.307	-2.490	-2.714	-2.768
Slotwijziging 2024	-34	-70	-267	-267
Bestuursrapportage 2024	24	48	81	81
Gewijzigde meerjarenbegroting 2025	-2.317	-2.512	-2.900	-2.955
B. Kadernota 2026	2.720	3.210	3.778	4.134
C. Bestuursrapportage 2025	-2.401	-2.405	-2.325	-2.325
C. Meicirculaire 2025	3.933	3.893	3.442	3.958
C. Autonome ontwikkelingen	-1.564	-1.789	-1.743	-1.724
D. Mutaties richting de begroting	-51	336	416	385
E. Uitzettingen:				
- Stelpost kunstgrasveld voetbalaccommodatie		-55	-54	-53
- Structurele borging portefeuillehoudersoverleg Ruimte	-20	-20	-20	-20
- Mobiliteitsdata	-100	-20	-20	-20
- Dekking incidentele kosten uit algemene reserve	100			
Begrotingssaldo 2026-2029	300	639	574	1.380

Toelichting

Bovenstaande tabel laat de ontwikkeling zien van de vastgestelde programmabegroting 2025 naar de begroting 2026. Per onderdeel is hieronder een nadere toelichting opgenomen.

A. Het vertrekpunt voor de programmabegroting 2026 is de door de raad vastgestelde begroting van november 2024, inclusief aangenomen amendementen. In december 2024 is de slotwijziging 2024 vastgesteld, met meerjarige financiële gevolgen. Daarnaast heeft de bestuursrapportage 2024 invloed op de begroting: in de begroting 2025 was hiervoor een stelpost opgenomen, maar de uiteindelijke uitkomsten vallen iets positiever uit dan verwacht.

B. Op 3 juli 2025 is de Kadernota 2026 vastgesteld. De financiële effecten hiervan zijn verwerkt onder onderdeel B, inclusief de gevolgen van aangenomen amendementen.

C. In de raadsinformatiebrief van 24 juni 2025 over het financieel beeld bij de Kadernota 2026 zijn de effecten opgenomen van de bestuursrapportage, de meicirculaire en autonome ontwikkelingen. Deze zijn ondergebracht bij onderdeel C. Voor de bestuursrapportage zijn de bedragen aangehouden van de rapportage zelf en niet van de raadsinformatiebrief.

D. Ook voor andere onderdelen van de begroting zijn de meest actuele doorrekeningen verwerkt, zoals voor grondexploitatie, inkomsten en treasury. Het voordeel vanaf 2027 is ontstaan door de voorziening riolering. De voorziening voor riolering werd voorheen alleen bijgesteld voor het eerstvolgende jaar. Uit nadere analyse blijkt dat de bijstelling samenhangt met het lagere rentepercentage uit het kostendekkingsplan, in vergelijking met de omslagrente in de begroting. Hierdoor werd in de begroting te weinig rente doorbelast. In de huidige begroting is dit verschil meerjarig verwerkt. De werkelijke toerekening in eerdere jaren was overigens wel correct.

E. Ten opzichte van de Kadernota is er voor de volgende onderwerpen budget opgenomen in deze begroting:

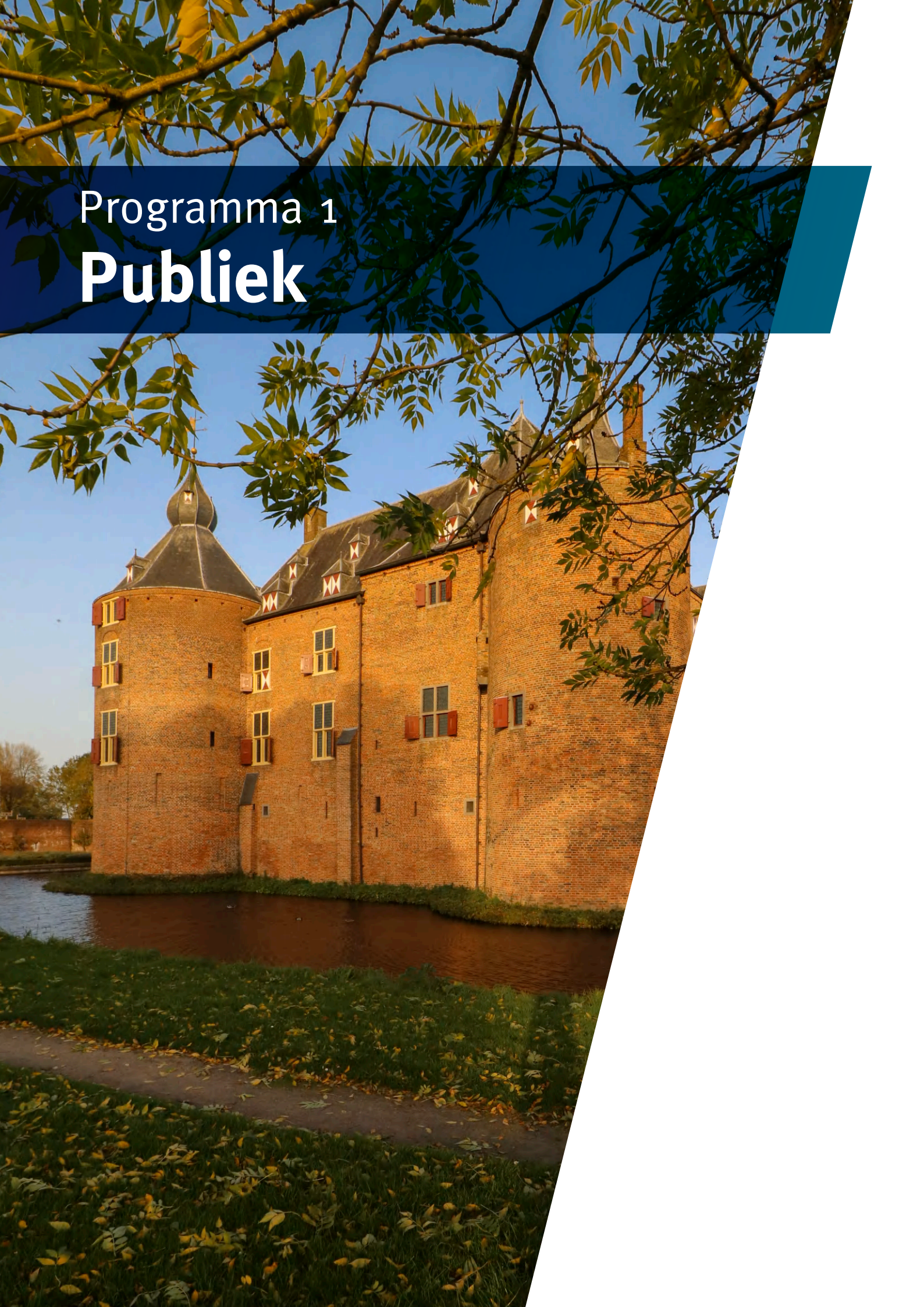
- Stelpost voor de investering in een kunstgrasveld bij een voetbalaccommodatie. Hiervoor volgt nog een separaat raadsvoorstel. Vooruitlopend daarop is alvast een stelpost opgenomen ter dekking van de kapitaallasten. De verwachte investering bedraagt € 750.000. De kapitaallasten zijn opgenomen in het begrotingssaldo. Zie voor de verdere toelichting thema 3.3.
- Structurele borging portefeuillehoudersoverleg Ruimte. Dit is tot op heden incidenteel gefinancierd. Zie verder thema 3.5.
- Vanuit de Europese en Nederlandse wetgeving is het verplicht dat de wegbeheerders aan het Digitaal Stelsel Mobiliteitsdata (DSM) werken om hun mobiliteitsdata op orde te brengen. Hiervoor is in 2026 eenmalig € 100.000 nodig voor het op orde brengen van de data. Dit wordt gedekt vanuit de algemene reserve. Vanaf 2027 is structureel € 20.000 nodig voor het actueel houden van de data.

Programma's

Programma 1

Publiek

Programma 1

Publiek

1.1 Bestuur

Onderwerpen

- Gemeenteraad
- College van B&W
- Bestuurlijke samenwerking
- Verantwoording

Relevante ontwikkelingen

In november 2023 stemde de raad in om de bestuurskracht van de gemeente Maasdriel te versterken, zodat het hoofd kan worden geboden aan de complexe uitdagingen van de toekomst. In 2024 en 2025 zijn diverse resultaten geboekt om toe te werken aan het Maasdriel van de toekomst. Daarnaast zijn ook de Maasdrielse Manieren vastgesteld, waarmee het fundament is gelegd voor een nieuwe besturings- en organisatiefilosofie.

In het bestuurskrachtonderzoek kwam naar voren dat er een noodzakelijke beweging nodig is om de organisatie te bewegen van een activiteit georiënteerde organisatie naar een meer proces- of ketengerichte organisatie. Daardoor zal de organisatie beter in staat zijn uitvoering te geven aan haar taken en te sturen op de meer complexere projecten/opgaven. Dit proces van circa 3 jaar vraagt om een investering van tijd, geld en energie. Deze doorontwikkeling van de organisatie is een cruciale randvoorwaarde voor de versterking van de bestuurskracht. Met deze beweging zorgen we ervoor dat we onze taken namens de samenleving goed uit kunnen voeren

Wat willen we bereiken?

1.1.1 Versterken bestuurs- en organisatiekracht

Wat gaan we daarvoor doen?

Versterken organisatiekracht (1.1.1)

Een van de aanbevelingen uit het bestuurskrachtonderzoek was het versterken van de strategische capaciteit van de organisatie. In 2025 hebben we organisatieontwikkelingen ingezet, die we in 2026 doorzetten om zowel de strategische capaciteit als rust en stabiliteit in de organisatie te vergroten en te behouden. De Maasdrielse Manieren zijn vastgesteld en de daarin opgenomen kernwaarden Betrouwbaar (helder en helpend), Toegankelijk (open en verbindend), Wendbaar (doelgericht en wendbaar) worden geïmplementeerd in onze manier van werken en denken, zodat we er ook naar handelen. Voor 2026 gaan we verder met de professionalisering o.a. door borging projectmatig werken en het werken aan een meer beleidsrijke P&C-cyclus.

Als duidelijk is welk budget (aanvullend) nodig is voor ontwikkeling van de organisatie, komen we daarvoor terug bij de raad.

Bouwen aan het nieuwe Verhaal van Maasdriel (1.1.1)

Met het nieuwe Verhaal van Maasdriel bouwen we aan een gedeeld toekomstbeeld dat richting geeft aan onze keuzes richting 2035. Het verhaal verbindt inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en gemeente op basis van: identiteit, ambitie en toekomstige opgaven.

In 2025 ronden we het Nieuwe Verhaal van Maasdriel af. Tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst in januari 2026 presenteren we het verhaal aan onze gemeenschap. Daarna volgt een periode van 'laden' en activeren: samen met een marketingbureau openen we de luiken naar buiten en gaan we op zoek naar herkenning, inspiratie en concrete invulling met inwoners, dorpsraden en andere lokale partners.

Door het verhaal breed te delen en actief te laden in de samenleving, versterken we de herkenbaarheid van onze koers en vergroten we het eigenaarschap bij de gemeenschap. Het verhaal wordt zo niet alleen een richtinggevend kompas voor beleid, maar ook een levend verhaal dat gedragen wordt door de inwoners van Maasdriel.

1.2 Dienstverlening

Onderwerpen

- Burgerzaken
- Klantcontactcentrum
- Communicatie

Relevante ontwikkelingen

Gemeentelijke dienstverlening draait om betrouwbaarheid, voorspelbaarheid, rechtsgelijkheid en toegankelijkheid – waarden die naadloos aansluiten op onze kernwaarden: **helder en helpend, open en verbindend, en doelgericht en wendbaar**.

De komende jaren staan in het teken van het maken van duidelijke keuzes in ambities en opgaven. Volgens het bestuurskrachtonderzoek is de verbinding met de lokale samenleving hierbij cruciaal. Daarom hebben we gekozen om "de luiken open te zetten" en meer te werken vanuit de participatiegedachte: inspelen op de behoeften van inwoners, ondernemers, verenigingen en kernen.

Daarnaast zien we dat verschillende doelgroepen specifieke behoeften hebben. Zo hebben jongeren, ondanks hun digitale vaardigheden, moeite met formele communicatie van de overheid, vooral rond hun 18e levensjaar wanneer er veel op hen afkomt. Ook minder digitaal vaardige groepen, zoals sommige senioren, vragen om extra aandacht.

Digitale ontwikkelingen, waaronder de inzet van AI, bieden kansen om onze dienstverlening verder te verbeteren en ruimte te creëren voor maatwerk.

Wat willen we bereiken?

1.2.1. Onze dienstverlening structureel betrouwbaar, toegankelijk en wendbaar maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We actualiseren de visie op dienstverlening

In de nieuwe visie op dienstverlening brengen we alles samen, waarin onze kernwaarden centraal blijven staan en waar de Maasdrielse Manieren zichtbaar blijven – ook in de digitale dienstverlening. In deze geactualiseerde

visie leggen we vast hoe we onze kernwaarden – helder en helpend, open en verbindend, doelgericht en wendbaar – concreet vertalen naar het dagelijkse contact met inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties. De visie vormt een kompas voor al onze dienstverleningsactiviteiten: van het eerste (digitale) contact tot het persoonlijke gesprek aan de balie.

1.3 Participatie en kerngericht werken

Onderwerpen

- Participatie
- Kerngericht werken

Relevante ontwikkelingen

Participatieverordening

Per 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau van kracht geworden. Deze wet beoogt de betrokkenheid van inwoners en maatschappelijke partijen niet alleen in de beleidsvoorbereiding, maar ook bij de uitvoering en evaluatie te versterken. Inspraak is daarbij niet het enige instrument; inwoners kunnen met hun kennis en ideeën bijdragen aan besluiten die beter aansluiten bij hun behoeften. Daarnaast is het uitdaagrecht (right to challenge) wettelijk verankerd.

Gemeenten zijn verplicht om uiterlijk 1 januari 2027 een participatieverordening vast te stellen. Deze verordening beschrijft de inzet van alle beschikbare participatiemiddelen en vervangt de huidige inspraakverordening, die op grond van artikel 150 van de Gemeentewet verplicht is.

Wat willen we bereiken?

1.3.1 Versterken participatie van inwoners en maatschappelijke partijen

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen participatieverordening (1.3.1)

We stellen een participatieverordening op die aansluit bij het Nieuwe Verhaal van Maasdriel, de Maasdrielse Manieren, de organisatieontwikkeling en aanpak van kerngericht werken.

1.4 Openbare orde, veiligheid en handhaving

Onderwerpen

- Fysieke veiligheid en handhaving
- Sociale veiligheid
- Ondernijning

Relevante ontwikkelingen

Aanpak van ondermijnende criminaliteit is topprioriteit van het huidige kabinet

De ondermijnende criminaliteit vormt een groot gevaar voor onze samenleving en onze democratische rechtsstaat, en is daarom een topprioriteit van het huidige kabinet. Het kabinet wil werken aan een weerbare samenleving tegen ondermijnende criminaliteit, waarin de hele maatschappij een rol vervult. De gemeente, als één van de partners, heeft hierin een actieve functie en deze zetten we voort.

Toename en verandering in veiligheidsvraagstukken

Allerlei maatschappelijke ontwikkelingen zorgen ervoor dat fysieke en sociale veiligheid steeds meer met elkaar te maken hebben, zoals de vergroting van de eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners, de toename van de afhankelijkheid van digitalisering, de stijging van het aantal verminderd zelfredzamen, de toename van complexe vraagstukken en de voorbereiding op nieuwe risico's als terrorisme en cybercrime.

Mensen met verward en/of onbegrepen gedrag

Het aantal incidenten en meldingen van mensen met verward en/of onbegrepen gedrag is de laatste jaren toegenomen. Zij krijgen niet altijd de zorg en ondersteuning die ze nodig hebben. Deze landelijke trend is ook lokaal voelbaar.

Wat willen we bereiken?

1.4.1 Een veilige leefomgeving en een toenemend veiligheidsgevoel

1.4.2 Terugdringen ondermijning

1.4.3 Naleving van wet- en regelgeving bevorderen

1.4.4 Adequate crisisbeheersing

1.4.5 Partijen werken in een vroeg stadium preventief samen en bieden hulp en ondersteuning in situaties van (dreigend) huiselijk geweld en kindermishandeling.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen het uitvoeringsprogramma Integraal Veiligheidsplan vast (1.4.1, 1.4.2 en 1.4.3)

In 2022 is het Integraal Veiligheidsplan (IVP) Maasdriel 2022–2026 vastgesteld en eind 2023 het IVP De Waarden 2023–2026. Beide plannen zijn ook in 2026 nog leidend voor het lokale veiligheidsbeleid en bevatten de volgende speerpunten waar actief aan wordt gewerkt: Zorg en veiligheid, Jeugd, Drugs en Digitale veiligheid.

Voor de periode 2026–2029 wordt, in lijn met de regionale richtlijnen, een nieuw IVP opgesteld. Dit nieuwe veiligheidsplan wordt komend jaar opgesteld en uiterlijk in december 2026 vastgesteld door het college. De gemeenteraad ontvangt hiervan een afschrift.

Gelijktijdig stelt het college ook het tweejaarlijkse Uitvoeringsprogramma IVP vast. In dit uitvoeringsprogramma worden concrete en meetbare doelstellingen, evenals maatregelen en acties opgenomen. Het programma draagt gestructureerd bij aan de realisatie van de ambities uit het IVP 2026–2029. De voortgang van het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks geëvalueerd, zodat tijdig kan worden bijgestuurd waar nodig.

We stellen een Jaarplan Boa's 2026 vast (1.4.1, 1.4.2 en 1.4.3)

De gemeente zet in op een veilige en leefbare publieke ruimte. Ter ondersteuning van dit beleid wordt in januari 2026 het Jaarplan Boa's 2026 door het college vastgesteld. Dit plan vormt het kader voor de inzet van onze buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en sluit aan bij de prioriteiten van het college en de gemeenteraad op het gebied van openbare orde en veiligheid. De gemeenteraad ontvangt van het Jaarplan Boa's 2026 een afschrift.

We versterken de verbinding tussen zorg en veiligheid (1.4.1 en 1.4.5)

Op het snijvlak van veiligheid en zorg doen zich soms problemen voor die aandacht vereisen. Het betreft (verwarde) personen die overlast veroorzaken of zelfs crimineel gedrag vertonen, maar tegelijkertijd ook zorg en hulp nodig hebben. Daarom dienen diverse partners uit het sociaal en veiligheidsdomein samen te werken om deze

ingewikkelde en zorgelijke gevallen te behandelen. De verbinding tussen zorg en veiligheid wordt daarom versterkt, hierbij werken we met de AVE-methodiek (aanpak ter voorkoming van escalatie) en sluiten we aan bij het Zorg en Veiligheidshuis met de casuïstiek.

We vergroten de sociale veiligheid door aanpak van woon- en jeugdoverlast (1.4.1, 1.4.3)

We streven naar een grotere zichtbaarheid op straat, een integrale en gerichte aanpak van de overlast samen met onze partners, snelle opvolging van meldingen en bevordering van de inzet van bijvoorbeeld buurtbemiddeling.

We zetten in op de aanpak van ondermijnende criminaliteit (1.4.2)

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit vindt plaats op vele terreinen. De aanpak daarvan kan de gemeente niet alleen. Het versterken van de samenwerking met partners om onderbouwde signalen van ondermijnende criminaliteit op te pakken is dus noodzakelijk, dit met het doel de ondermijnende activiteiten op te sporen en te stoppen dit doen we samen met het Interventieteam de Waarden. We zetten de campagne Samen voor een Veilige buurt in om de meldingsbereidheid over ondermijnende criminaliteit te vergroten en zo meer signalen te kunnen krijgen.

We werken toe naar een sterke handhavingscultuur (1.4.3)

Dit betekent dat wij ten aanzien van handhaving onze verantwoordelijkheid nemen en dragen. Dat proberen wij op grond van de handhavingswijze altijd eerst op informele wijze. Op het moment dat er niet tot een informele oplossing gekomen kan worden, valt er niet te ontkomen aan een duidelijke 'nee' tegen betrokkenen die de regels overtreden en een 'ja' ten aanzien van aanschrijvingen of anderszins afwijzende beschikkingen. Uitgangspunt is daarbij dat een ingezet handhavingstraject zal worden volgehouden tot de overtreding is opgeheven en dat verbeurde dwangsommen zullen worden geïnd. Op deze wijze hebben wij de laatste twee jaar een aantal langlopende handhavingsdossiers succesvol kunnen sluiten. Wij zetten deze lijn voort.

We zijn klaar voor adequate crisisbeheersing (1.4.4)

Nu de sleutelposities/-functionarissen conform het organisatieplan en het jaarplan crisisorganisatie Maasdriel zowel lokaal als regionaal zijn ingevuld, blijven we met regelmaat oefenen zodat we klaar zijn als een ramp of crisissituatie optreedt.

Wat mag het kosten?

Programma 1 Publiek (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
1.1 Bestuur	3.719	3.500	3.031	2.804	2.703	2.703
Bestuurlijke samenwerking	598	698	723	723	723	723
College B&W	1.975	942	942	935	935	935
Gemeenteraad	960	1.681	1.169	948	848	848
Verantwoording	186	180	197	197	197	197
1.2 Burgerzaken	983	946	1.088	1.102	1.071	1.075
Burgerzaken	983	946	1.088	1.102	1.071	1.075
1.4 Openbare orde, veiligheid en handhaving	2.990	3.208	3.403	3.403	3.427	3.430
Fysieke veiligheid en handhaving	2.948	3.124	3.340	3.340	3.363	3.367
Ondermijning	2	35	15	15	15	15
Sociale veiligheid	41	49	49	49	49	49
Totaal lasten	7.693	7.654	7.522	7.308	7.201	7.208
Baten						
1.1 Bestuur	25	-	-	-	-	-
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0	0	0
College B&W	0	0	0	0	0	0
Gemeenteraad	25	0	0	0	0	0
Verantwoording	0	0	0	0	0	0
1.2 Burgerzaken	553	480	611	639	579	592
Burgerzaken	553	480	611	639	579	592
1.4 Openbare orde, veiligheid en handhaving	49	45	45	45	45	45
Fysieke veiligheid en handhaving	40	37	37	37	37	37
Ondermijning	0	0	0	0	0	0
Sociale veiligheid	9	8	8	8	8	8
Totaal baten	627	525	656	684	623	636
Saldo van baten en lasten	-7.065	-7.129	-6.866	-6.624	-6.578	-6.572
Toevoegingen aan reserves	195	1.309	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	166	4.345	315	115	15	15
Saldo reservemutaties	29	-3.036	-315	-115	-15	-15
Resultaat	-7.094	-4.093	-6.551	-6.509	-6.563	-6.557

Beleidsindicatoren

Publiek				
Indicator	Eenheid	Periode	Maasdriel	Bron
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2026	6,47	Eigen begroting
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2026	5,49	Eigen begroting
Apparaatskosten	Kosten per inwoner (€)	2026	454	Eigen begroting
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen (€)	2024	29%	Eigen jaarstukken
Overhead	% van totale lasten	2026	14%	Eigen begroting
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 inwoners	2024	10,0	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2024	0,3	CBS
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2024	2,5	CBS
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2024	0,3	CBS
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2024	2,7	CBS

Relevante informatie

Relevante beleidsstukken

- Kadernota 2026
- Visie op dienstverlening
- Beleidsregels handhaving Opiumwet
- Beleid huisvesting arbeidsmigranten
- APV
- Evenementenbeleid
- Integraal prostitutiebeleid
- Handhavingsbeleid Drank- en Horecawet
- Regionaal risicoprofiel, beleidsplan en crisisplan 2024-2027
- Integrale handhavingsvisie gemeente Maasdriel
- Beleidsvisie externe veiligheid Zaltbommel en Maasdriel 2023-2027
- Integraal Veiligheidsplan Maasdriel 2022 – 2026
- Integraal Veiligheidsplan De Waarden 2023 – 2026

Betrokken verbonden partijen

- Regio Rivierenland
- Bedrijfsvoeringseenheid Bommelerwaard
- Veiligheidsregio Gelderland –Zuid (VRGZ)

Programma 2

Samenleven

Programma 2

Samenleven

2.1 Bestaanszekerheid

Onderwerpen

- Minimabeleid en werk & inkomen
- Integrale aanpak schulden
- Wonen en zorg

Relevante ontwikkelingen

Participatiewet in Balans

Het Rijk werkt aan een herziening van de Participatiewet onder de naam *Participatiewet in balans*. Doel is het herstel van vertrouwen tussen overheid en inwoner, door maatwerk centraal te stellen en de menselijke maat beter te verankeren in de uitvoering.

Voor de gemeente Maasdiel en Werkzaam betekent dit een verschuiving van toezicht en handhaving naar ondersteuning en vertrouwen. Medewerkers krijgen meer ruimte om af te wijken van standaardprocedures en beter aan te sluiten bij individuele situaties.

De herziening beoogt daarnaast vereenvoudiging van regelgeving, minder nadruk op handhaving en een verbetering van het contact tussen gemeente, Werkzaam en inwoners.

Elementen basisdienstverlening integrale aanpak schulden

Het realiseren van een landelijk basisniveau voor schuldhulpverlening is nog in ontwikkeling.. Onderdeel hiervan is het *Actieplan Basisdienstverlening*, bestaande uit 20 elementen die gemeenten kunnen toepassen om schuldhulpverlening op een uniform niveau te brengen. Hoewel deze elementen (nog) niet wettelijk verplicht zijn, betreft het een bestuurlijke afspraak tussen het Rijk, VNG, Divosa en de NVVK. Gemeenten hebben zich gecommitteerd aan de invoering. Het streven is dat uiterlijk in 2026 alle gemeenten beschikken over deze uniforme basisdienstverlening.

Wat willen we bereiken?

- 2.1.1 Inwoners kunnen ongeacht hun financiële draagkracht deelnemen aan de samenleving.
- 2.1.2 Onze inkomensregelingen zijn eenvoudig en laagdrempelig aan te vragen.
- 2.1.3 Inwoners met schulden worden geholpen bij het duurzaam oplossen van schulden.
- 2.1.4 We benaderen de inwoner proactief en bieden preventief hulp aan om schulden te voorkomen.
- 2.1.5 Zoveel mogelijk inwoners kunnen passend wonen in de gemeente Maasdiel
- 2.1.6 Zo min mogelijk inwoners verblijven in een opvanglocatie; zoveel mogelijk inwoners hebben een thuis.
- 2.1.7 Er is niemand dakloos in Maasdiel.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sturing en toezicht op het implementeren Participatiewet in Balans (2.1.1)

Werkzaam Rivierenland is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet en daarmee ook voor het toepassen van de maatregelen uit de Participatiewet in Balans. De gemeente houdt toezicht en stuurt waar nodig aan, en draagt zorg voor een goede samenwerking met Werkzaam. Daarnaast worden de beleidsstukken die in 2025 worden opgesteld, uitgewerkt in lijn met de uitgangspunten van de nieuwe wet.

Implementeren basiselementen dienstverlening aanpak schulden (2.1.3)

De 20 elementen vormen een landelijke kwaliteitsstandaard voor schuldhulpverlening, gericht op snelle, laagdrempelige en effectieve hulp bij (problematische) schulden voor inwoners van alle gemeenten, waaronder de Bommelerwaard.

In de Bommelerwaard evalueren we de huidige basisdienstverlening schuldhulpverlening aan de hand van deze 20 elementen. Deze evaluatie brengt in kaart hoe de schuldhulpverlening ervoor staat en waar eventuele verdere ontwikkeling nodig is. Op basis van de uitkomsten bepalen we de vervolgstappen, zodat we inwoners ook in de toekomst effectief en snel kunnen ondersteunen bij financiële problemen. De toets sluit aan bij landelijke kwaliteitsstandaarden.

Ontwikkelen diverse woonzorgvormen (2.1.5)

In 2026 onderzoeken en realiseren we diverse woonzorgvormen, waaronder een kleinschalige beschermd wonen voorziening, de pilot 'Wonen Eerst' en Skaeve Huse.

Samen met een zorgaanbieder en woningcorporatie voeren we gesprekken over een kleinschalige voorziening voor circa 4 tot 6 inwoners met psychische of psychosociale problemen, die intensieve begeleiding en toezicht nodig hebben.

De pilot 'Wonen Eerst', gestart eind 2025, biedt dakloze inwoners direct een woning, mits zij met lichte ondersteuning zelfstandig kunnen wonen. In 2027 evalueren we deze pilot en besluiten over eventuele voortzetting als structurele werkwijze.

Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden voor Skaeve Huse, kleine en eenvoudige woningen aan de rand van woonwijken, bestemd voor inwoners met zorgmijndend gedrag of psychische problematiek die minder geschikt zijn voor regulier wonen en vaak voor overlast zorgen.

2.2 Samenredzaamheid

Onderwerpen

- Sociale basis
- Mantelzorgbeleid

Relevante ontwikkelingen

De brede opdracht voor de sociale basis in Maasdriel (2025-2029) is belegd bij Team OnsMaasdriel (Lent/Welzijn Bommelerwaard). Team OnsMaasdriel is het welzijnsteam voor de gehele gemeente Maasdriel van jongerenwerk, ouderenwerk en alles wat daar tussen zit. Alle inwoners kunnen laagdrempelig met al hun vragen of zorgen

terrecht. Team OnsMaasdriel werkt kerngericht zodat in iedere kern de dienstverlening kan worden afgestemd op de wensen en behoeften van de inwoners in de kern.

Wat willen we bereiken?

2.2.1 Wij investeren in een sterke sociale basis en sociale cohesie.

2.2.2 Wij stimuleren laagdrempelig toegankelijke activiteiten.

2.2.3 Er is een doorgaande lijn tussen de sociale basis en eventuele andere hulp die noodzakelijk is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Geen specifieke acties.

2.3 Meedoen

Onderwerpen

- Sport en bewegen
- Kunst en cultuur
- Sociale activering

Relevante ontwikkelingen

Sport, kunst en cultuur toegevoegd aan integrale beleidsnota Samenleven

Tot voor kort werden sport, kunst en cultuur voornamelijk benaderd als afzonderlijke sectoren met eigen doelstellingen en subsidiestromen. Met de beleidsnota Samenleven kiest de gemeente voor een integrale benadering, waarin deze domeinen onderdeel uitmaken van het bredere sociaal welzijnsaanbod.

Deze werkwijze sluit aan bij het inzicht dat welzijn meer omvat dan zorg en ondersteuning alleen. Zingeving, ontmoeting, zelfontplooiing en verbondenheid zijn eveneens essentiële factoren voor een gezond en veerkrachtig leven.

Nieuwe opzet kunstverkiezing

In de beleidsnota Samenleven wordt gekozen voor een integrale benadering, waarbij kunst en cultuur toegankelijk moeten zijn voor alle inwoners, ongeacht leeftijd, inkomen, achtergrond of woonplaats. In lijn met deze uitgangspunten krijgt de kunstverkiezing een vernieuwde opzet.

Sportakkoord

Het Sportakkoord II, sinds 2018 van kracht, loopt inhoudelijk door na 2026. De financiering via de Brede Specifieke Uitkering (SPUK) geldt echter tot en met 2026. Het ministerie van VWS onderzoekt momenteel hoe de SPUK-regeling voor sportstimulering vanaf 2027 kan worden voortgezet en onder welke voorwaarden. Gemeenten worden hiermee geconfronteerd met mogelijke wijzigingen in financiering en uitvoering en dienen zich hier tijdig op voor te bereiden.

Wat willen we bereiken?

2.3.1 We faciliteren verenigingen, organisaties en inwoners om voldoende sport- en beweegaanbod voor verschillende doelgroepen te realiseren.

2.3.2 We stimuleren verenigingen, organisaties en inwoners om actief samen te werken bij het aanbieden en ontwikkelen van sport- en beweeginitiatieven, mede om zo de vitaliteit van verenigingen te vergroten.

2.3.3 Alle inwoners komen in aanraking met kunst en cultuur, ongeacht leeftijd, inkomen, achtergrond en woonplaats.

2.3.4 We stimuleren inwoners en organisaties om gezamenlijk inhoud te geven aan het kunst- en cultuuraanbod.

2.3.5 Inwoners die niet via betaald werk een zinvolle daginvulling hebben, kunnen een beroep doen op sociale activering.

2.3.6 De sociale activering is gericht op het vergroten van de maatschappelijke participatie en sociaal netwerk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vervolg inzet Sportakkoord (2.3.1 en 2.3.2)

Het beleid rondom de verschillende onderdelen binnen de Brede SPUK ligt vast tot en met eind 2026. Vanaf 2027 wordt dit beleid herzien en mogelijk in een nieuwe vorm voortgezet.

Onderzoeken kunst- en cultuurinzet Team OnsMaasdriel (2.3.3 en 2.3.4)

De gemeente Maasdriel wil dat alle inwoners, ongeacht leeftijd, inkomen, achtergrond of woonplaats, in aanraking kunnen komen met kunst en cultuur. Kunst en cultuur hebben de kracht om te verbinden, talent te ontwikkelen, het welzijn te bevorderen en het gemeenschapsgevoel te versterken. Dit vraagt om een breed en toegankelijk aanbod dat aansluit bij de diversiteit van onze samenleving. We gaan kunst en cultuur – samen met Team OnsMaasdriel – inzetten om inwoners met elkaar te verbinden, talenten te stimuleren en zoveel mogelijk mensen actief te betrekken bij culturele activiteiten in hun eigen omgeving.

Tentoonstelling kunstverkiezing (2.3.3)

Inwoners kunnen hun kunstwerken indienen voor de jaarlijkse tentoonstelling, ingedeeld in twee categorieën: tot 18 jaar en 18+. De geselecteerde kunstwerken worden een maand lang tentoongesteld. Deze tentoonstelling biedt ruimte om lokale creativiteit te tonen en geeft kunstenaars een zichtbaar en gewaardeerd podium.

Versterken zichtbaarheid van regionale culturele projecten (2.3.3)

Met het plan Culturele infrastructuur en cultuur- en erfgoedparticipatie 2025–2027 wordt ingezet op continuïteit, duurzame samenwerking en brede participatie. De acht gemeenten in Rivierenland (Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel) versterken hun samenwerking op het gebied van cultuur en erfgoed.

In de komende periode wordt gewerkt aan o.a. schoolvoorstellingen, erfgoedroutes, museumnetwerken, mobiele tentoonstellingen, digitale ontsluiting (Wikipedia), luisterpunten, vertelprojecten, talentontwikkeling, en betere zichtbaarheid via communicatie en promotie. Ook wordt actief de verbinding gelegd met het sociaal domein, onderwijs en welzijn. De focus ligt op het behouden en lokaal verankeren van bestaande projecten, niet op het opstarten van geheel nieuwe initiatieven, zoals Muzikale Monumenten.

Onderzoeken arbeidsmatige dagbesteding (2.3.5)

We verkennen de mogelijkheden voor een arbeidsmatige dagbestedingslocatie in onze gemeente. Deze vorm van dagbesteding biedt inwoners, die (nog) niet in staat zijn regulier betaald werk te verrichten, een gestructureerde en zinvolle daginvulling.

Arbeidsmatige dagbesteding bevordert maatschappelijke participatie, ondersteunt het behoud en de ontwikkeling van (arbeids)vaardigheden en stimuleert persoonlijke groei. Voor sommige deelnemers vormt het

tevens een opstap naar (vrijwilligers)werk. Hiermee draagt het initiatief bij aan een inclusieve samenleving waarin iedereen naar vermogen kan meedoen.

2.4 Ontwikkeling

Onderwerpen

- Onderwijs
- Gezondheid

Relevante ontwikkelingen

Onderwijs

Nieuwe Lokale Educatieve Agenda en Integraal Huisvestingsplan

In 2026 worden een nieuwe Lokale Educatieve Agenda (LEA) en een Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld. Deze documenten dienen ter planning en afstemming van het onderwijsaanbod en de schoolhuisvesting op lokaal niveau. De LEA richt zich op het verbeteren van de kwaliteit en toegankelijkheid van het onderwijs, terwijl het IHP zorgt voor efficiënte en toekomstbestendige huisvesting van scholen. Gezamenlijk vormen zij een geïntegreerde aanpak om onderwijs en huisvesting optimaal op elkaar af te stemmen. Bij de ontwikkeling van de LEA en het IHP worden belangrijke thema's meegenomen, waaronder inclusief onderwijs en het wetsvoorstel 'Planmatige aanpak onderwijshuisvesting'. Hoewel het wetsvoorstel nog niet definitief is, wordt de voortgang nauwgezet gevolgd en zoveel mogelijk geïntegreerd in de planning. Het thema inclusief onderwijs wordt definitief verwerkt in beide plannen.

Inclusief onderwijs: gezamenlijke verantwoordelijkheid

De Rijksoverheid streeft ernaar dat in 2035 de meeste scholen inclusief onderwijs bieden, waarbij leerlingen met en zonder extra ondersteuning samen onderwijs volgen. De gemeente werkt hierbij samen met schoolbesturen om gelijke kansen voor alle kinderen te bevorderen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en participeren in de samenleving. Inclusief onderwijs draagt bij aan een inclusieve maatschappij waarin diversiteit wordt gewaardeerd en respect centraal staat. De gemeente faciliteert dit door het creëren van inclusieve huisvesting en ondersteuning van scholen bij hun inclusiebeleid. Scholen zijn verantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitvoeren van een heldere visie op inclusief onderwijs.

Wetsvoorstel planmatige aanpak onderwijshuisvesting

Het wetsvoorstel richt zich op een betere afstemming van processen en middelen rond onderwijshuisvesting en versterkt de positie van gemeenten. Kwaliteit van huisvesting staat hierbij centraal. Sectororganisaties en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) pleiten voor verplichte integrale plannen (IHP), meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) en duidelijkheid over renovaties en investeringen in het primair onderwijs. Dit draagt bij aan structurele planning, investeringen en monitoring, waarmee de kwaliteit en toekomstbestendigheid van schoolgebouwen worden gewaarborgd.

Lokale ontwikkelingen voor- en vroegschoolse educatie

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) maakt onderdeel uit van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid en richt zich op het ondersteunen van peuters en kleuters met (taal)achterstanden. Het doel is een goede doorstroming naar groep 3 te bevorderen en achterstanden tijdig aan te pakken.

De afgelopen jaren heeft de gemeente geïnvesteerd in peutermonitoring om het bereik van VVE-programma's en de subsidieverdeling te evalueren en waar nodig bij te sturen. Tevens is nieuw VVE-beleid vastgesteld, gericht op het versterken van de kwaliteit van voorzieningen en het vergroten van ontwikkelingskansen voor alle jonge kinderen.

Om de effecten van dit beleid goed inzichtelijk te maken, is voortdurende en systematische monitoring van belang. De volgende stap richt zich op het in kaart brengen van de ontwikkeling van peuters en kleuters op vier kerngebieden: taal, rekenen, sociaal-emotionele vaardigheden en motoriek. Dit geeft niet alleen een actueel beeld van de situatie, maar stelt de gemeente ook in staat om gerichte maatregelen te nemen en de effectiviteit van het beleid te verbeteren. De gemeente investeert daarom in een resultatenmonitor en neemt de coördinatie van dit project op zich.

Wijziging middelen Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid

Vanaf 2027 worden de middelen uit het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) vervangen door de bijzondere fondsuitkering (BFU), afhankelijk van de invoering van de nieuwe Financiële Verhoudingswet. Hierdoor ontvangt de gemeente geen specifieke uitkeringssubsidie (SPUK) meer. De middelen worden via een fonds verstrekt, waarmee de gemeente binnen wettelijke kaders zelf de besteding bepaalt.

Deze wijziging biedt meer vrijheid in de inzet van de middelen, aangezien strikte toewijzingsregels en verplichte accountantscontrole komen te vervallen. De gemeente blijft echter verplicht om overtuigend aan te tonen dat de middelen effectief worden ingezet.

De keuze voor de BFU in plaats van opname in het gemeentefonds onderstreept dat het Rijk onderwijsachterstanden blijft prioriteren. Dit brengt voor de gemeente meer beleidsvrijheid, maar ook een grotere verantwoordelijkheid voor de uitvoering en het inzichtelijk maken van behaalde resultaten. Monitoring van effecten en sturen op resultaten wordt hierdoor belangrijker.

In 2026 richt de gemeente zich op twee centrale vragen: waar kan slimmer worden georganiseerd en wat levert daadwerkelijk resultaat op voor de kinderen in Maasdriel? Het is essentieel om de effectiviteit van het huidige beleid inzichtelijk te maken, investeringskeuzes te onderbouwen en uitvoering goed te waarborgen.

Daarnaast wordt er vanaf 2026 ook een bezuiniging van 10% doorgevoerd op de SPUK-subsidie. Dit betekent dat de gemeente minder financiële middelen zal hebben voor het uitvoeren van het onderwijsachterstandenbeleid.

Wet vrij en veilig onderwijs

Pesten, ongewenste seksuele opmerkingen en intimidatie zijn onacceptabel binnen het onderwijs. Geen enkele leerling of medewerker mag hiermee geconfronteerd worden. Dit vraagt om goed zicht op de veiligheid binnen scholen en snelle interventie bij incidenten. Het wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs beoogt deze sociale veiligheid te versterken.

Vanaf het schooljaar 2026-2027 moet de wet van kracht zijn. Scholen worden verplicht veiligheidsincidenten te registreren en een veiligheidscoördinator aan te stellen. Dit geldt voor het primair onderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs. Daarnaast wordt de Meld-, Overleg- en Aangifteplicht (MOA) uitgebreid naar het mbo en hoger onderwijs.

De wet richt zich op drie thema's: goed zicht op veiligheid, ondersteuning en begeleiding, en evaluatie. Een veilige leer- en werkomgeving draagt bij aan betere leerresultaten en minder schooluitval. De gemeente kan een faciliterende rol vervullen door overleg tussen betrokken partijen te bevorderen.

Gezondheid

Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord

De VNG heeft ingestemd met het onderhandelingsakkoord van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Dit akkoord vormt een aanvulling op het Integraal Zorgakkoord (IZA) en bevat afspraken die bijdragen aan de beweging van zorg naar gezondheid. Het AZWA richt zich op de verdere verbreding, intensivering en concretisering van het IZA, met als speerpunten het verbeteren van de toegang tot zorg en welzijn en het aanpakken van tekorten op de arbeidsmarkt.

Gezond en Actief Leven akkoord

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) werkt samen met de zorgsector aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), dat loopt tot en met 2026. GALA richt zich op preventie, het verkleinen van gezondheidsverschillen en extra ondersteuning voor kwetsbare groepen. De VNG ondersteunt gemeenten bij de uitvoering door middel van kennisdeling en het bevorderen van samenwerking. Wat er na afloop van GALA gebeurt, is op dit moment nog niet bekend.

Uitvoering jeugdgezondheidszorg 0 – 4 jaar

Per 1 januari 2026 wordt de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg voor kinderen tot 4 jaar (consultatiebureau functie) overgedragen van Santé aan de GGD. Hiermee komt de uitvoering van het volledige basistakenpakket jeugdgezondheidszorg voor 0- tot 18-jarigen in handen van één partij. Deze overgang brengt structurele meerkosten met zich mee. Deze worden veroorzaakt door hogere loonkosten als gevolg van de gunstigere arbeidsvoorwaarden bij de GGD, de inzet van een extra teammanager en een hogere overhead doorbelasting.

Wat willen we bereiken?

- 2.4.1 Er zijn gelijke onderwijskansen voor alle kinderen, met een doorgaande leerlijn, waarbij alle kinderen naar school kunnen en zich kunnen ontwikkelen binnen hun eigen mogelijkheden;
- 2.4.2 Er is een goede verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp;
- 2.4.3 Alle inwoners kunnen hun capaciteiten optimaal benutten en het maximale uit zichzelf halen;
- 2.4.4 De gemeente faciliteert een rijk opleidingsaanbod voor kinderen en jongeren waarbij een startkwalificatie voor iedereen mogelijk is;
- 2.4.5 Er is passende huisvesting voor kwalitatief en veilig onderwijs;
- 2.4.6 De gemeente biedt goede hulp en ondersteuning aan inwoners die de basisvaardigheden verder wil ontwikkelen en inwoners weten deze hulp en ondersteuning te vinden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen nieuwe Lokale Educatieve Agenda (2.4.1, 2.4.3 en 2.4.4)

De gemeente faciliteert een rijk opleidingsaanbod voor alle kinderen en jongeren binnen de gemeente door een nieuwe Lokale Educatieve Agenda op te stellen. Hierdoor wordt geborgd dat iedereen de mogelijkheid krijgt in de toekomst om een startkwalificatie te behalen.

Vormgeven Inclusief onderwijs (2.4.1, 2.4.3 en 2.4.4)

De gemeente zorgt ervoor dat inclusief onderwijs een duurzame en integrale prioriteit blijft binnen het gemeentelijk beleid door samen met alle relevante stakeholders heldere, meetbare doelen en evaluatiemomenten voor inclusief onderwijs te definiëren en vast te leggen.

Opstellen nieuw Integraal Huisvestingsplan (2.4.5)

De gemeente faciliteert passende, kwalitatieve en veilige huisvesting voor alle onderwijsinstellingen door een integraal onderwijshuisvestingsplan op te stellen dat aansluit bij de nieuwe wetsvoorstellen en het inclusief onderwijs bevordert

Implementeren VVE-beleid (2.4.1)

De ontwikkelingskansen voor alle jonge kinderen binnen de gemeente Maasdriel worden versterkt door het VVE-beleid. De bijbehorende werkafspraken worden volledig geïmplementeerd. Hierdoor krijgen alle kinderen gelijke onderwijskansen en een goede doorlopende leerlijn.

Implementeren VVE-resultatenmonitor (2.4.1)

De gemeente bevordert, samen met haar partners binnen de VVE, een goede doorstroming naar groep 3 en pakt achterstanden tijdig aan door de VVE-resultatenmonitor te implementeren. Hierdoor kan de monitor worden gebruikt vanaf schooljaar 2026-2027 om jaarlijks de ontwikkelingen op de kerngebieden taal, rekenen, sociaal-emotioneel en motoriek te volgen en te waarborgen.

Middelen Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (2.4.1, 2.4.3 en 2.4.4)

De gemeente monitort en evalueert de investeringen waarvoor middelen worden ingezet, om de effectiviteit van het huidige beleid inzichtelijk te maken, investeringskeuzes te onderbouwen en de uitvoering goed te waarborgen.

Digitalisering van de zorg

In 2026 starten we een onderzoek naar de mogelijkheden om digitalisering in te zetten ter versterking van de huisartsenzorg. Dit is een eerste stap. In de toekomst kunnen we de digitalisering mogelijk ruimer inzetten. In samenwerking met huisartsen, patiënten en andere betrokkenen verkennen we wat werkt, waar knelpunten liggen en welke randvoorwaarden nodig zijn voor succesvolle digitale zorg.

De focus ligt niet alleen op technologische mogelijkheden, maar vooral op de praktische toepasbaarheid, de impact op werkdruk, de kwaliteit van zorg en de relatie tussen arts en patiënt. Doel is het ontwikkelen van digitale oplossingen die daadwerkelijk bijdragen aan betere en mensgerichte huisartsenzorg.

Toekomstplan GALA en IZA

Binnen het kader van GALA en IZA zijn diverse waardevolle initiatieven gestart, met name op het gebied van mentale gezondheid en de verbetering van zorg. Deze zijn grotendeels gefinancierd met tijdelijke middelen. In 2026 stellen we een plan op waarin we bepalen welke initiatieven we structureel willen voortzetten en op welke wijze. Daarbij is helderheid over de (financiële) toekomst van GALA en IZA een belangrijke randvoorwaarde.

2.5 Ondersteuning

Onderwerpen

- Jeugd

- Wmo
- Inburgering

Relevante ontwikkelingen

Jeugd

Robuuste jeugdhulpregio

Een prioriteit binnen de Hervormingsagenda Jeugd is het verbeteren van de beschikbaarheid van (hoog)specialistische jeugdzorg voor de meest kwetsbare kinderen en gezinnen. Deze zorgvorm vereist een zekere schaalgrootte om kwalitatief, kwantitatief en financieel houdbaar te organiseren. Het lokale niveau is hiervoor vaak te klein, waardoor sinds de decentralisatie in 2015 regionale samenwerking is ontstaan in 42 jeugdhulpregio's.

Met het wetsvoorstel *Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg* (ingediend op 25 april 2025) wordt vastgelegd wat er van gemeenten en jeugdhulpregio's wordt verwacht bij het borgen van de beschikbaarheid van gecertificeerde instellingen voor kindbescherming, jeugdreclassering en specialistische jeugdhulp.

Om aan deze wettelijke vereisten te voldoen, moeten jeugdhulpregio's aantoonbaar 'robuust' zijn. Hiervoor is in iedere jeugdhulpregio een zelfscan uitgevoerd, gevolgd door een verdiepend gesprek met het ministerie van VWS. Op basis hiervan zijn enkele aandachtspunten voor onze jeugdhulpregio geformuleerd:

- het treffen van een gemeenschappelijke regeling (conform de Wet gemeenschappelijke regelingen),
- het hanteren van uniforme administratieve processen voor regionaal ingekochte zorg,
- het opstellen van een concreet uitvoeringsprogramma bij de Regiovisie.

De uitvoering van deze aandachtspunten is in 2025 gestart; in 2026 ligt het zwaartepunt onder meer bij de totstandkoming van de gemeenschappelijke regeling.

Wmo

Herinvoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo

Per 1 januari 2027 wordt naar verwachting de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo ingevoerd. Het huidige abonnementstarief, met een vaste maandelijkse bijdrage, heeft sinds de invoering in 2019 geleid tot een hoger gebruik van Wmo-voorzieningen en lagere gemeentelijke inkomsten uit eigen bijdragen.

De invoering van een inkomensafhankelijke bijdrage zal naar verwachting leiden tot een afname van het gebruik en een toename van de gemeentelijke inkomsten.

Versterking van zorg door digitalisering en innovatie

De toenemende zorgvraag door vergrijzing en de groei van het aantal inwoners met complexe problematiek vraagt om een andere aanpak. We zetten in op het versterken van de zelfregie van inwoners en maken daarbij actief gebruik van digitalisering en technologische innovaties, zoals eHealth.

Wat willen we bereiken?

2.5.1 In Maasdriel hebben jeugdigen een goede start.

2.5.2 Er is in onze gemeente een sterke basis voor de jeugd waarbinnen normaliseren de maatschappelijke norm is.

- 2.5.3 Er wordt gewerkt vanuit preventie en vroegsignalering.
- 2.5.4 Partijen die een rol kunnen spelen in de toekomst van de jeugdige zijn aan elkaar verbonden en laagdrempelig toegankelijk voor jeugdigen.
- 2.5.5 Noodzakelijke extra jeugdhulp wordt passend en tijdig ingezet binnen het dekkende zorglandschap.
- 2.5.6 De inwoner wordt gestimuleerd in zijn of haar eigen kracht en veerkracht.
- 2.5.7 Ondersteuning is vindbaar en toegankelijk voor inwoners die dit nodig hebben.
- 2.5.8 Ondersteuning wordt geboden zo dicht bij de inwoner als mogelijk.
- 2.5.9 Cliëntondersteuning en ervaringsdeskundigheid zijn beschikbaar voor inwoners die daar behoefte aan hebben
- 2.5.10 Er is een passend inburgeringsaanbod waarbij maatwerk het uitgangspunt is.
- 2.5.11 Nieuwkomers maken kennis met de Nederlandse arbeidsmarkt en ontdekken hun vaardigheden en talenten.
- 2.5.12 Nieuwkomers participeren naar vermogen, bij voorkeur door middel van betaald werk.
- 2.5.13 Nieuwkomers zijn zo snel mogelijk financieel en maatschappelijk zelfredzaam.
- 2.5.14 Het inburgeringsaanbod wordt zo dicht mogelijk bij de nieuwkomers georganiseerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Jeugd

Uitbreiden POH GGZ Jeugd

De POH GGZ Jeugd (Praktijkondersteuner Huisarts Geestelijke Gezondheidszorg voor jeugd) ondersteunt jongeren en hun gezinnen bij lichte tot matige psychische problemen binnen de huisartsenpraktijk. Momenteel maken twee huisartspraktijken in Maasdriel gebruik van een POH GGZ Jeugd.

Wij evalueren de samenwerking met de huidige POH GGZ Jeugd om sterke punten en verbeterpunten in kaart te brengen. Op basis hiervan streven we naar een betere afstemming en samenwerking tussen gemeente, POH GGZ Jeugd en huisartsenpraktijken.

Daarnaast zetten we in op uitbreiding, met als doel dat uiteindelijk alle huisartsenpraktijken in Maasdriel beschikken over een eigen POH GGZ Jeugd. Hierbij gebruiken we de best practices uit de huidige samenwerking en ondersteunen we huisartsen proactief bij het opzetten van deze functie.

Vormgeven jeugdparticipatie

Jeugdparticipatie betekent dat jongeren actief meedenken en meebeslissen over onderwerpen die hen direct raken, zoals onderwijs, sport, veiligheid en welzijn. De gemeente zorgt ervoor dat jongeren gehoord worden, bijvoorbeeld via jongerenraden, enquêtes, workshops of bijeenkomsten. Zo krijgen jongeren de kans hun mening te geven en mee te praten over plannen en beleid. Dit bevordert een betere aansluiting van het beleid op de behoeften van jongeren en versterkt hun betrokkenheid bij de leefomgeving. Daarnaast stimuleert het jongeren om verantwoordelijkheid te nemen en actief deel te nemen aan de samenleving.

In 2026 start de gemeente Maasdriel met het opstellen van een participatieverordening waarin jeugdparticipatie structureel wordt verankerd. Daarbij wordt onderzocht op welke manieren jongeren betrokken kunnen worden, passend bij verschillende niveaus van de participatieladder. Een mogelijke invulling is het opnieuw instellen van een jongerenraad en het aanstellen van een kinderburgemeester.

Wmo

Voorbereiden invoer inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo

In 2026 treffen we de voorbereidingen voor de invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo 2015, die per 1 januari 2027 ingaat. Dit omvat het opstellen van een implementatieplan, het aanpassen van beleidsregels en het verzorgen van voorlichting aan inwoners en zorgaanbieders.

2.6 Overkoepelend

Programma transformatie Sociaal Domein

Binnen de gemeente Maasdriel staat het huidige zorgstelsel inhoudelijk en financieel sterk onder druk. Op basis van de thema's uit de Hervormingsagenda starten wij een transformatie van het gehele Sociaal Domein. De focus ligt op jeugd en Wmo, maar ook andere domeinen zoals sociale basis, onderwijs en schuldhulpverlening maken onderdeel uit van deze ontwikkeling.

Het Sociaal Domein is continu in beweging en wordt geconfronteerd met diverse (landelijke) maatschappelijke opgaven. Om toekomstbestendig te blijven, is het noodzakelijk onze dienstverlening te verbeteren en aan te passen, zodat deze betrouwbaar, toegankelijk en wendbaar is en aansluit bij de complexiteit van de samenleving.

Om het Sociaal Domein betaalbaar en toekomstbestendig te houden, investeren we in transformatie en innovatie, in lijn met landelijke ambities. Dit vraagt om een heldere koers, doorzettingsvermogen en financiële ruimte, met als doel kwalitatief hoogwaardige en duurzame hulp- en dienstverlening voor onze inwoners.

De transformatie omvat vijf deelsporen: stevige lokale teams, steunende leefomgeving, integrale aanpak, datagestuurd werken en goede randvoorwaarden. Deze projecten hebben een doorlooptijd van drie jaar, waarbij stevige lokale teams als eerste prioriteit geldt.

Wat mag het kosten?

Programma 2 Samenleven (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
2.1 Bestaanszekerheid	16.260	10.007	10.176	10.286	10.263	10.241
Integrale aanpak schulden	6.992	115	84	85	85	85
Minimabeleid en werk & inkomen	9.268	9.892	10.092	10.201	10.178	10.156
2.2 Samenredzaamheid	1.266	1.355	1.388	1.306	1.302	1.299
Mantelzorgbeleid	133	149	147	133	133	133
Sociale basis	1.133	1.207	1.241	1.173	1.170	1.167
2.3 Meedoen	688	771	717	563	563	563
Kunst en cultuur	245	235	214	214	214	214
Sociale activering	0	20	14	14	14	14
Sport en bewegen	442	516	488	335	335	335
2.4 Ontwikkeling	3.893	3.981	3.672	3.390	3.390	3.390
Onderwijs	2.403	2.053	2.041	1.901	1.901	1.901
Publieke en volksgezondheid	1.490	1.928	1.631	1.489	1.489	1.489
2.5 Ondersteuning	16.803	24.790	18.428	18.353	18.276	18.276
Inburgering	5.956	6.263	21	21	21	21
Jeugd	992	8.679	8.448	8.411	8.334	8.334
Wmo	9.855	9.848	9.958	9.921	9.921	9.921
2.6 Overkoepelend samenleven	-	-	598	538	-	-
Overkoepelend samenleven			598	538		
Totaal lasten	38.910	40.904	34.979	34.435	33.795	33.770
Baten						
2.1 Bestaanszekerheid	5.159	5.131	5.237	5.237	5.237	5.237
Integrale aanpak schulden	142	50	50	50	50	50
Minimabeleid en werk & inkomen	5.017	5.081	5.187	5.187	5.187	5.187
2.2 Samenredzaamheid	116	125	83	4	4	4
Mantelzorgbeleid	20	17	15	1	1	1
Sociale basis	96	109	68	4	4	4
2.3 Meedoen	133	169	159	6	6	6
Kunst en cultuur	5	0	0	0	0	0
Sociale activering	0	0	0	0	0	0
Sport en bewegen	128	169	159	6	6	6
2.4 Ontwikkeling	910	523	476	334	334	334
Onderwijs	758	188	188	188	188	188
Publieke en volksgezondheid	152	335	288	146	146	146
2.5 Ondersteuning	9.959	7.483	955	835	1.128	1.129
Inburgering	8.680	6.242	0	0	0	0

Programma 2 Samenleven (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Jeugd	5	0	0	0	292	294
Wmo	1.274	1.241	955	835	835	835
Totaal baten	16.277	13.431	6.911	6.417	6.709	6.710
Saldo van baten en lasten	-22.633	-27.473	-28.067	-28.019	-27.086	-27.059
Toevoegingen aan reserves	3.575	3.026	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	2.557	2.596	113	113	113	113
Saldo reservemutaties	1.018	430	-113	-113	-113	-113
Resultaat	-23.651	-27.903	-27.954	-27.906	-26.973	-26.946

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Maasdriel	Bron
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	20,9	DUO
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	23	DUO
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2024	1,80%	Ingrado
Niet-sporters	%	2024	53,80%	Gezondheids-enquête (CBS, RIVM)
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	2023	546,7	LISA
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2023	1,0%	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2023	2,0%	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2024	75,10%	CBS
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2023	1,00%	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	2024	12	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2024	7	CBS
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	11,60%	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	1,00%	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar		onbekend	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2024	660	GMSD

Relevante informatie

Relevante beleidsstukken

- Beleidsnota Samenleven 2024
- Minimabeleid Bommelerwaard 2018-2022
- Integrale nota Schuldhulpverlening
- Lokale Inclusie Agenda Maasdriel & Zaltbommel 2021-2024
- Lokaal Sportakkoord Maasdriel 2023-2026
- Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2022-2037
- Lokaal Educatieve Agenda 2023-2026 Maasdriel
- Uitvoeringsagenda Samenwerkingsverband de Meierij

- Taalakkoord Rivierenland
- Convenant VVE
- Subsidieregeling VVE gemeente Maasdriel
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Maasdriel
- Bommelerwaards Preventieakkoord (2021)
- Regioplan Doordecentralisatie Beschermd Wonen 2021-2024

Betrokken verbonden partijen

- Werkzaak Rivierenland
- Over Rood
- Gemeente Zaltbommel (centrumregeling)
- Team OnsMaasdriel
- Scholen en Kinderopvang
- Bibliotheek Rivierenland
- Team OnsMaasdriel
- Stichting Lezen en Schrijven
- Consultatiebureau
- Taalhuis Maasdriel
- ROC-RIVOR
- Koning Willem 1 college
- GGD Gelderland-Zuid
- Gemeente 's-Hertogenbosch / Regio Meierij en Bommelerwaard (Beschermd Wonen)
- Regio Rivierenland en gemeenten in Rivierenland (Jeugd verblijf)

Programma 3

Leefomgeving

Programma 3

Leefomgeving

3.1 Klimaat, duurzaamheid en omgevingskwaliteit

Onderwerpen

- Duurzaamheid (klimaatmitigatie)
- Klimaat, water en riolering
- Groen, natuur en biodiversiteit
- Omgevingskwaliteit

Relevante ontwikkelingen

Van afval naar grondstof

De gemeenschappelijke regeling Avri stelt zich vanuit alle gemeenten uit Rivierenland tot doel om te komen tot een volledig circulaire economie in 2050. Het Grondstoffenplan dat in 2026 wordt vastgesteld, dient hiervoor als basis. We ondersteunen bedrijven bij circulair ondernemen en creëren kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Op bedrijventerrein Medel werkt Avri aan de ontwikkeling van een circulair ambachtscentrum. Om de overlast door zwerfvuil en bijplaatsingen te verminderen wordt hier actief op ingezet. Het nog vast te stellen zwerfafvalbeleid dient als basis hiervoor. De financiering wordt gedekt uit de vergoedingen die de stichting Verpact namens de verpakkingindustrie uitkeert aan gemeenten.

Netcongestie

Het is te druk op het elektriciteitsnet. Netcongestie vindt plaats op verschillende niveaus en heeft impact op zowel de levering als de teruglevering van elektriciteit op het net. Netcongestie is een belemmerende factor en een grote uitdaging voor de fysieke leefomgeving.

Financiële ondersteuning klimaat en energiebeleid vanuit het Rijk

De gelden die afgelopen jaren in de vorm van capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) vanuit het Rijk zijn verkregen, worden vanaf 2026 een decentralisatie-uitkering en vanaf 2027 een bijzondere fondsuitkering via het gemeentefonds. Het programma EnergieVitaal, wat wordt uitgevoerd met gebruikmaking van de specifieke uitkering ter bestrijding van energiearmoede, loopt eind 2026 af, tenzij het Rijk of de gemeente hier opnieuw gelden voor beschikbaar stelt.

Wat willen we bereiken?

3.1.1 CO2 reductie, energiebesparing en duurzaamheid in algemene zin bevorderen bij inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en de eigen organisatie.

3.1.2 De eerste concrete stappen zetten in de warmtetransitie en inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden inzicht en handelingsperspectief bieden.

3.1.3 Bouwen aan een toekomstbestendig energiesysteem waarin ruimte is voor lokale opwek en afname, met minimale netbelasting. We richten ons op de invulling van de ambitie vanuit de Regionale Energie Strategie (RES) voor de opwek van duurzame energie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen een cultuurhistorische waardenkaart op

Met de Omgevingswet heeft cultuurhistorie een nadrukkelijke plek in de ruimtelijke ordening. Op basis van verplichtingen uit het Besluit kwaliteit leefomgeving brengen we erfgoed in kaart om ruimtelijke plannen juridisch zorgvuldig te onderbouwen en de identiteit van onze kernen te versterken. Zonder deze inventarisatie lopen we risico op aantasting van erfgoed en vertraging van ruimtelijke besluiten.

Klimaatmitigatie en circulariteit

We stellen voor eind 2026 het verplichte warmteprogramma vast, dit is een onderdeel van het programma klimaatmitigatie waarin ook de hoofdstukken en energietransitie en circulaire economie een plaats krijgen. Daarnaast intensiveren we de samenwerking met de netbeheerders en stimuleren en regisseren de lokale opwek en lokaal gebruiken van deze energie. Om de netverzwaring binnen de bebouwde kom te versnellen werken we samen met Liander middels een buurtaanpak. Ook zetten we de samenwerking met het Energieloket Rivierenland voort. Met hen stimuleren we onder andere het isoleren van woningen. We beschermen de gebouwbewonende diersoorten en brengen de daarvoor benodigde compensatiemaatregelen aan. Daarnaast starten we met het opstellen van een soortenmanagementplan zodat inwoners in de toekomst kunnen blijven isoleren.

We actualiseren het Water- en Rioleringsplan

In 2026 worden de bouwsteen en het programma water en riolering inclusief kostendekkingsplan ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Bouwsteen klimaat en strategie- en uitvoeringsprogramma

Bij de vaststelling van het Plan van Aanpak Klimaatbestendig Maasdriel is afgesproken met de raad om een lokale strategie- en uitvoeringsagenda klimaatadaptatie op te stellen. De bouwsteen, strategie en uitvoeringsagenda klimaat zal in de eerste helft 2026 aan uw raad worden aangeboden.

3.2 Landbouw, economie en toerisme

Onderwerpen

- Landbouw
- Bedrijventerreinen en vestigingsklimaat
- Centra
- Toerisme en recreatie

Relevante ontwikkelingen

Versterken van het ondernemersklimaat

In de komende jaren blijven wij ons inzetten voor het verder versterken van het ondernemersklimaat, het optimaliseren van de ondernemersdienstverlening en het verbeteren van de kwaliteit van onze werklocaties. Hiermee willen wij bijdragen aan het behoud en de bevordering van welvaart en werkgelegenheid binnen onze gemeente. Lokale ondernemers verdienen daarbij bijzondere aandacht, omdat zij een cruciale rol vervullen in het waarborgen van de leefbaarheid en het voorzieningenniveau in onze kernen.

Ontwikkeling bedrijventerreinen onder druk

De ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen staat onder toenemende druk door steeds complexere ruimtelijke processen. Dit betreft onder andere de noodzaak om energietransitie, CO- en stikstofreductie, duurzame woningbouw en klimaatadaptieve maatregelen in te passen. Daarnaast ontstaan nieuwe opgaven rondom de capaciteit van (energie)infrastructuur en het creëren van voldoende ruimte voor bedrijven die een bijdrage leveren aan de transitie naar een circulaire economie. Deze bedrijven hebben vaak een hogere milieucategorie (4 of 5) nodig, wat de ruimtelijke opgave verder bemoeilijkt.

Recreatie en Toerisme

Recreatie en toerisme blijven van groot belang voor zowel onze gemeente als de omliggende regio en dragen bij aan het versterken van het voorzieningenniveau. Daarom stimuleren wij activiteiten binnen deze sectoren en zetten wij ons in om een bredere en diverse groep recreanten aan te trekken.

Wat willen we bereiken?

3.2.1 Goed ondernemersklimaat,

3.2.2 Goed vestigingsklimaat

3.2.3 Een sterke vrijetijdseconomie, die bijdraagt aan aantrekkelijk wonen, werken en recreëren.

Wat gaan we daarvoor doen?

We versterken onze dienstverlening aan ondernemers (3.2.1)

We blijven werken aan een goede en toegankelijke dienstverlening voor onze ondernemers. Dat doen we onder andere door proactief het contact op te zoeken – via ambtelijke en bestuurlijke bedrijfsbezoeken, maar ook in overleggen met het Ondernemersfonds Hedel en ondernemersverenigingen. Daarnaast zijn we aanwezig bij lokale en regionale bijeenkomsten voor en door ondernemers.

Ook faciliteren we ondernemers reactief: we beantwoorden binnenkomende vragen en verzoeken snel en zorgvuldig. Dit doen we via persoonlijk contact met medewerkers van de afdeling Economie én via het Ondernemersteam Bommelerwaard.

We werken planmatig aan de versterking van de lokale economie (3.2.1 en 3.2.3)

Door hier op planmatige wijze en met duidelijke focus aan te werken. Door het uitvoeren van concrete acties uit het Programma Economie geven we hier op een gerichte en samenhangende manier invulling aan.

Een robuuste samenwerking en een evenwichtige arbeidsmarkt (3.2.1)

Wij blijven ons inzetten voor een stevige organisatiegraad, waarbij ondernemers gezamenlijk belangrijke doelen realiseren en samen de financiering organiseren. Tegelijkertijd werken we aan een evenwichtige arbeidsmarkt door de samenwerking tussen bedrijven en de arbeidsmarkt te versterken. Op die manier dragen we bij aan voldoende passende werkgelegenheid voor inwoners én aan gekwalificeerd personeel voor bedrijven.

Wij zetten ons in voor voldoende (uitbreidings)ruimte voor lokale ondernemers (3.2.2)

In 2024 heeft de gemeenteraad een voorkeursrecht gevestigd op de locatie Poort van Maasdriel Zuid, met de nadruk op het huisvesten van lokale bedrijven. Een projectleider werkt momenteel aan de verdere uitwerking hiervan.

We richten ons op het aantrekken van meer recreanten (3.2.3)

Stichting Bureau Toerisme en Stichting Streekmarketing Bommelerwaard zullen als uitvoeringsorganisaties van de regio en de streek, zich hierop richten met activiteiten uit het jaarplan.

We zorgen voor voldoende mogelijkheden om te ontspannen, onder meer door aantrekkelijke fiets- en wandelpaden (3.2.3)

Het beheer en onderhoud van de wandelpaden wordt uitgevoerd door Uiterwaarde. Samen met Uiterwaarde wordt er in 2026 gekeken naar ontwikkelkansen voor wandel- en fietspaden.

De nieuwe visie is afgerond en gaan aan de slag met het uitvoeringsprogramma (3.2.3)

Het beleid omtrent recreatie en toerisme is vastgelegd in de Visie recreatie en Toerisme 2018-2022. In 2025 is de nieuwe visie als bouwsteen voor de omgevingsvisie vastgesteld door de raad. In 2026 gaan we aan de slag met het uitwerken van het uitvoeringsprogramma.

In het voorjaar van 2026 starten we met de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden bij winkelcentrum De Haar te Ammerzoden

De raad heeft met amendement A2025-06 besloten om het krediet voor de inrichting bij De Haar te Ammerzoden te verhogen met € 815.000 en de effecten daarvan te verwerken in de begroting 2026. Mede op verzoek van de belangengroep start de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden in het voorjaar van 2026, na de carnaval.

3.3 Wonen, welzijn en voorzieningen

Onderwerpen

- Volkshuisvesting
- Maatschappelijk vastgoed (incl. sportaccommodaties)

Relevante ontwikkelingen

Wet versterking regie volkshuisvesting

De Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv) is in juli 2025 aangenomen door de Tweede Kamer en wordt naar verwachting in 2026 van kracht. De wet moet de woningbouw versnellen, de betaalbaarheid borgen en de verdeling van woningen verbeteren. Colleges van B&W worden vanaf 2026 verplicht een volkshuisvestingsprogramma vast te stellen, met harde afspraken over aantallen, locaties en doelgroepen, afgestemd binnen regionale woondeals. De huidige verplichte woonvisie komt te vervallen en wordt onderdeel van de omgevingsvisie als strategisch beleid.

De wet legt landelijke normen vast voor betaalbare woningbouw en geeft provincies een coördinerende rol en het Rijk doorzettingsmacht. Ook worden procedures versneld bij maatschappelijk urgente projecten. Gemeenten moeten daarnaast een huisvestingsverordening vaststellen met een (regionale) urgentieregeling. Deze veranderingen vragen om een stevigere programmering en een nauwere koppeling tussen volkshuisvesting en omgevingsbeleid.

WoON-onderzoek 2025

Het WoON-onderzoek 2025 laat zien dat de druk op de woningmarkt landelijk verder is toegenomen. Meer huishoudens, minder doorstroming en een groeiende groep mensen die moeilijk een passende woning vindt.

Netcongestie

Het is te druk op het elektriciteitsnet. Netcongestie vindt plaats op verschillende niveaus en beïnvloedt zowel de levering als de teruglevering van elektriciteit. Dit is een serieuze uitdaging voor onze fysieke leefomgeving en vraagt om extra aandacht en het optimaal benutten van kansen. Netbeheerder Liander werkt op het laag- en middenspanningsniveau aan uitbreiding en verzwaring van het netwerk. TenneT doet dit op hoogspanningsniveau. De gemeente Maasdriel is hierbij betrokken waar mogelijk en nodig, zodat toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen goed kunnen worden meegenomen. Tegelijkertijd kijken we naar manieren om het net minder te belasten: door pieken te mijden, vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen en de beschikbare netcapaciteit zo efficiënt mogelijk te gebruiken.

Opheffen Stichting Exploitatie Sportaccommodaties Maasdriel (SESAM)

De stichting Sesam is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties in Kerkdriel, Ammerzoden en Hedel. Deze verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud is contractueel aangegaan voor 10 jaar. De stichting heeft aangegeven te willen stoppen na deze termijn. Dit betekent dat het beheer en onderhoud eind 2026 weer terugkomt bij de gemeente. De consequenties hiervan worden in beeld gebracht.

Wat willen we bereiken?

- 3.3.1 Een toename van de woningbouwproductie waarbij we beter aansluiten bij de vraag van de verschillende doel- en aandachtsgroepen.
- 3.3.2 Voldoende en passende huisvesting van (wettelijke) aandachtsgroepen.
- 3.3.3 Inzicht en duidelijkheid over de ontwikkelingsmogelijkheden en -strategieën van het gebied Grote Ingh en de positie van sportvoorzieningen in Kerkdriel.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen een volkshuisvestingsprogramma op

De Wet versterking regie volkshuisvesting verplicht colleges van B&W om een volkshuisvestingsprogramma vast te stellen. Hiermee gaan we aan de slag. We leggen vast hoeveel woningen we bouwen, voor wie en wanneer en welke maatregelen we daarvoor treffen.

We (blijven) werken aan de woningbouwopgave

Onze opgave uit de geactualiseerde Woondeal is om in de periode 2025–2034 circa 2.353 woningen te bouwen, gemiddeld 200 per jaar. Het woningbouwprogramma volgt de Woonvisie Bommelerwaard 2019–2025 (met addendum). Van de totale bouw van woningen moet 35% sociale huur zijn, en 70% van de nieuwbouwwoningen moet voor lage en middeninkomens zijn. De voortgang monitoren we via de voortgangsrapportage woningbouw en met ‘Kansrijk bouwen’ prioriteren we projecten. Enkele grote projecten zijn Hart van Hurwenen (Hurwenen), Onderwaard (Ammerzoden), De Woerd (Hedel), Paddestoelenbuurt (Kerkdriel), Alem-Zuid (Alem), De Haar II (Ammerzoden), en Van Koolwijk (Velddriel). Daarnaast gaan we aan de slag met nog vele andere (kleinere) woningbouwinitiatieven. Het project Maasfront (Kerkdriel) maakt deel uit van het bredere Masterplan Maas en omvat, naast de verkenning van woningbouw, ook verkenningen naar waterstandsdeling, delfstoffenwinning en de verplaatsing of beëindiging van zandoverslagbedrijven in het gebied.

In 2026 stellen we nieuwe instrumenten vast, zoals het volkshuisvestingsprogramma en de regionale huisvestingsverordening met urgentieregeling. Ook sluiten we een nieuwe Raamwerkovereenkomst 2026–2029 en maken prestatieafspraken met corporaties over beschikbaarheid, betaalbaarheid, leefbaarheid, wonen & zorg,

en duurzaamheid. En we onderzoeken of en zo ja, hoe actieve grondpolitiek kan bijdragen aan onze doelen (M2025-11; Motie Voorbereiding stap naar actieve grondpolitiek).

Met de toekomstbestendig wonen regeling leveren we een bijdrage aan de mogelijkheden langer zelfstandig te blijven wonen en de verduurzaming van woningen. De provinciale middelen voor cofinanciering zijn uitgeput. Wij kozen ervoor om de regeling door te zetten zonder cofinanciering. De provincie moet nog besluiten over het voortzetten van de cofinanciering van de regeling.

We werken aan voldoende en goede huisvesting van aandachtsgroepen

Sinds februari 2024 zijn gemeenten wettelijk verantwoordelijk voor opvang van asielzoekers (Spreidingswet). We werken hierin samen met gemeenten Zaltbommel en West Maas en Waal. Ook blijven we opvang bieden aan Oekraïense ontheemden, waarvoor de Richtlijn Tijdelijke Bescherming is verlengd tot maart 2027. We hebben een opgave om passende vervolghuisvesting te vinden voor deze groep voor na juli 2026. Voor statushouders lopen we achter op de taakstelling, maar deze achterstand is naar verwachting eind 2025 weggewerkt.

Voor de langere termijn werken we aan een integrale aanpak voor alle aandachtsgroepen, zoals starters, spoedzoekers, ouderen, statushouders, asielzoekers en woonwagengebouwen, met bundeling van middelen en afspraken met corporaties en regio. In 2026 gaan we al aan de slag met de uitvoering van de wettelijke taak voor het bieden van voldoende woonwagendplaatsen aan de hand van ons in 2025 vastgesteld woonwagen- en standplaatsenbeleid.

We verkennen de ontwikkelingsmogelijkheden van de Grote Ingh

Naar aanleiding van de kernvisie Kerkdriel en de motie M2024-11 (Motie Diverse ontwikkelingen Kerkdriel Grote Ingh) onderzoeken we de ruimtelijke en financiële haalbaarheid van ontwikkelingen in en rond Kerkdriel, met focus op het gebied Grote Ingh en sportpark Ipperakkeren. Het doel is om een globaal masterplan voor Grote Ingh op te stellen, inclusief spelregels voor woningbouw en andere functies, en om te bepalen of verplaatsing van sportvoorzieningen naar dit gebied wenselijk en haalbaar is. Deze verkenning brengt scenario's, voorkeuren en een ontwikkelstrategie in beeld. We houden daarbij rekening met samenhang met andere projecten, zoals vervangende nieuwbouw van de Mgr. Zwijssenschool en de verkeerscirculatie van Maasdriel.

We werken een voorkeursscenario uit voor de invulling van MFC De Kreek

Voor MFC de Kreek wordt gewerkt aan het ontwikkelen van scenario's voor de lange termijn. Deze scenariostudie vormt de basis voor besluitvorming over de toekomstige invulling van MFC De Kreek. Participatie met gebruikers, maatschappelijke partners en de gemeenteraad is hierin essentieel.

We actualiseren het maatschappelijk vastgoedbeleid, inclusief sportaccommodatiebeleid

Doel is een helder en uitlegbaar kader dat richting geeft aan de inzet van gemeentelijke gebouwen en terreinen voor maatschappelijke doelen. Denk daarbij aan doelen als meedoen, samenredzaamheid en ontwikkelen. In 2025 stellen we een plan van aanpak op (bespreken dit in uw raadscommissie), voeren we een beleidsanalyse uit, werken we een menukaart met beleidsopties uit en starten we de kerngerichte inventarisatie van vraag (behoeften inwoners en gebruikers) en aanbod (gebouwen, gemeentelijk en niet-gemeentelijk). In 2026 zetten we dit door met de nieuwe raad: we voeren een waarden- en belangendialoog met de raad (wat vindt de raad belangrijk?) en de raad stelt aan de hand daarvan vervolgens een beleidskader vast. Het beleidskader geeft richting aan een doelmatige, rechtmatige en rechtvaardige inzet van maatschappelijk vastgoed: wanneer zetten we het in, onder welke voorwaarden, en hoe ver willen we daarin gaan?

Via een afwegingskader uit het nieuwe beleidskader koppelen we vervolgens de lokale behoefte (vraag) aan het beschikbare vastgoed (aanbod). Het afwegingskader geeft antwoord op de vragen: is er behoefte aan de inzet van gemeentelijk vastgoed, draagt het vastgoed (voldoende) bij aan maatschappelijke doelen, kan het doelmatig worden ingezet en is het toekomstbestendig? Het afwegingskader zorgt ervoor dat we transparante keuzes kunnen voorstellen voor behoud, aanpassing of afbouw van de inzet van maatschappelijk vastgoed. Deze keuzes werken we vervolgens uit in een transformatieprogramma met planning (0-5 jaar, 5-10 jaar en 10-15 jaar) en financiële gevolgen. De raad neemt hier vervolgens besluiten over.

Verhogen capaciteit accommodatie VV Hedel

Het ledenaantal van VV Hedel is de afgelopen jaren sterk gegroeid. De huidige sportvoorzieningen schieten daardoor tekort om alle elftallen voldoende trainings- en wedstrijd mogelijkheden te bieden. Om de capaciteit van de accommodatie te vergroten, werken we een voorstel uit om het bestaande natuurgrasveld om te bouwen naar een kunstgrasveld. In de begroting is een stelpost opgenomen en er volgt een apart raadsvoorstel welke urgentie inzichtelijk zal maken. De verwachte investering bedraagt € 750.000.

We werken aan een Meerjaren Onderhoudsplan voor het beheer en onderhoud van bestaande voorzieningen

Op basis van recente inspecties wordt momenteel een MJOP opgesteld. Dit plan moet zorgen voor een gestructureerde aanpak van het onderhoud aan de bestaande sportaccommodaties. Binnen de huidige budgetten is het niet mogelijk om al het gewenste onderhoud op een doelmatige wijze uit te voeren. Het MJOP zal naar verwachting in de eerste helft van 2026 aan uw raad worden aangeboden.

Voor de exploitatiekosten is aanvullend budget nodig. De exacte omvang hiervan wordt nog onderzocht. De investeringskosten voor groot onderhoud en vervangingen zullen separaat worden aangevraagd in de kadernota 2027.

3.4 Milieu, gezondheid en leefbaarheid

Onderwerpen

- Milieu
- Openbare ruimte
- Mobiliteit

Relevante ontwikkelingen

Mobiliteit en Ruimtelijke Ontwikkeling

De afgelopen 25 jaar zijn er veel ruimtelijke ontwikkelingen geweest in onze gemeente. De infrastructuur is in deze tijd veelal ongewijzigd gebleven. Hierdoor is op dit moment de weginfrastructuur overbelast wat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de weg staat. In de Mobiliteitsvisie die momenteel als dragend element van de Omgevingsvisie wordt opgesteld wordt dit probleem benoemd en oplossingsrichtingen aangedragen die vervolgens worden uitgewerkt. In dit kader zal ook worden onderzocht welke alternatieven er zijn voor de Zuidelijke Ontsluitingsroute (ZOR). De visie Mobiliteit wordt aan uw raad aangeboden in december 2025 en wordt gevolgd door een programma Mobiliteit waarin beleid en een pakket van maatregelen is opgenomen voor de komende jaren om de doelstellingen te kunnen bereiken en de benodigde middelen beschikbaar te stellen.

Speerpunten

Naast de relatie met de ruimtelijke ontwikkelingen bevat de Mobiliteitsvisie de volgende speerpunten

- Een veilige inrichting van wegen gebaseerd op de functie
- Routeringsplan zwaar verkeer
- Veilige dijkwegen
- Aanpak sluipverkeer en congestie o.a. door niet-verbreden A2
- Verbetering van het fietsroutenetwerk met snelle doorfietsroutes
- Aandacht voor goede voetgangersverbindingen
- Goede OV-verbindingen met mobiliteitshubs voor overstappers fiets en wachtruimtes

Stillegging verbreding A2 / Programma BMP- A2

Het programma A2 Deil-Vught richt zich op het verminderen van congestie door middel van drie pijlers: Quick Winpakket, Wegverbreding en Breed Mobiliteitspakket (BMP).

Het BMP is een dynamisch pakket wat richt zich op het aanbieden van alternatieven voor het autoverkeer op de A2. Na de stillegging van de verbreding is het accent verschoven naar meer aandacht voor het beperken van de regionale en lokale overlast ten gevolge van de overbelaste A2. Om projecten binnen Maasdriel in het BMP te kunnen krijgen is een intensieve deelname aan het proces tot uitvoering van het BMP noodzakelijk.

Wat willen we bereiken?

3.4.1 Een veilig en goed functionerend wegennetwerk dat zo optimaal mogelijk aansluit op het provinciale en landelijke netwerk en dat wordt onderhouden op het door de raad vastgestelde niveau.

3.4.2 Het realiseren van een verkeersafwikkeling die zorgt voor een verkeersveilig en leefbaar woon- en leefklimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen Gemeentelijke Visie Mobiliteit/Programma Mobiliteit

In december 2025 neemt uw raad een besluit over de visie Mobiliteit (bouwsteen). De visie inclusief financiën moeten worden vastgesteld door de raad. Ter onderbouwing wordt het bijbehorende programma Mobiliteit bij de stukken gevoegd. Het programma wordt begin 2026 vastgesteld door het college. In 2026 en de komende jaren wordt het programma (projecten/activiteiten) verder opgepakt.

Mobiliteitsdata

Vanuit de Europese en Nederlandse wetgeving is het verplicht dat de wegbeheerders aan het Digitaal Stelsel Mobiliteitsdata (DSM) werken om hun mobiliteitsdata op orde te brengen. We gaan aan dit project in 2026 uitvoering geven (inventariseren/vervangen). Het up-to-date brengen van de verkeersdata is een aanzienlijk inspanning. De combinatie met bestaande data over het areaal van de gemeentelijke infrastructuur zal voordelen opleveren. We verwachten eenmalig € 100.000 nodig te hebben, en vanaf 2027 structureel € 20.000.

We werken verder aan het aantrekkelijk maken van recreatiegebied De Zandmeren

In 2026 zal de nadruk liggen op het opknappen van de Zandstraat en het aanpakken van de kop van de Zandstraat als aansluiting op het Zandpontje. Ook verdient het opknappen van de badhuisjes en het verbeteren van de openbare verlichting in het kader van de veiligheid aandacht.

Onderhoud, beheer en kwaliteitsbewaking openbare ruimte

In 2026 stelt de gemeente een nieuw Beheerplan Schoon, Heel en Veilig op. Dit plan vormt het kader voor het onderhoud, beheer en de kwaliteitsbewaking van de openbare ruimte. Het doel is om duidelijke en meetbare afspraken vast te leggen over de gewenste kwaliteit, de onderhoudsfrequentie en de daarbij horende kosten.

3.5 Overkoepelend

Relevante ontwikkelingen

Omgevingswet

De Omgevingswet is sinds 1 januari 2024 van kracht. De implementatie is afgerond, maar we bevinden ons nu in een transitiefase tot 2032. In deze periode ontwikkelen gemeenten het instrumentarium – omgevingsbeleid en omgevingsregels – verder door. In lijn met de uitgangspunten van de wet.

Het doel van de Omgevingswet is een betere leefomgeving, waarin bescherming en gebruik van de ruimte met elkaar in balans zijn. Dit vraagt om duidelijke en samenhangende keuzes van de gemeente. We moeten ons beleid en onze regels scherper, overzichtelijker en beter op elkaar afgestemd maken. Daarnaast moeten we slimmer werken, zodat we onze ambities waarmaken met beperkte mensen en middelen.

De wet stelt duidelijke termijnen. Gemeenten hebben tot 1 januari 2027 de tijd om een omgevingsvisie vast te stellen die volledig aan de wet voldoet. Al eerder vastgestelde visies, zoals die van Maasdriel, mogen vanaf 1 januari 2025 alleen nog volgens de nieuwe regels worden gewijzigd. Uiterlijk in 2032 moeten alle bestemmingsplannen en de bruidsschat (het tijdelijke deel van het omgevingsplan) zijn omgezet naar één integraal omgevingsplan dat voldoet aan alle wettelijke eisen.

Naast deze transities vraagt de wet ook op specifieke deelonderwerpen om aanpassingen, zoals cultureel erfgoed en het regelen van kostenverhaal en financiële bijdragen. Nieuwe wetgeving vult de Omgevingswet verder aan: met de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en de Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv) wordt het verplicht om een warmteprogramma en een volkshuisvestingsprogramma op te stellen, beide onder verantwoordelijkheid van het college.

Nieuwe Nota Ruimte

Het nieuwe kabinet werkt aan een Nota Ruimte. Met deze 'nationale Omgevingsvisie' geeft het kabinet een lange termijnvisie op de ruimtelijke inrichting van Nederland. In deze Nota Ruimte worden grote ruimtelijke keuzes gemaakt die nodig zijn voor de ontwikkeling van heel Nederland. Speerpunten zullen zijn: voldoende en passende woningen voor iedereen, verbeteren van de leefbaarheid, en gebiedsgerichte aanpak met oog voor ruimtelijke kwaliteit.

Wat willen we bereiken?

3.5.1 In 2029 voor een groot deel voldoen aan de wettelijke eisen van de Omgevingswet en beleid en regels beter op elkaar afstemmen om onze doelen te realiseren.

Wat gaan we daarvoor doen?

We actualiseren ons strategisch omgevingsbeleid (omgevingsvisie)

We actualiseren de omgevingsvisie zodat deze in 2027 voldoet aan de Omgevingswet en het centrale strategische beleidsdocument wordt voor de hele fysieke leefomgeving. De nieuwe Omgevingsvisie Maasdriel vervangt de Omgevingsvisie Bommelerwaard.

De visie moet een helder ontwikkelingsbeeld bieden voor Maasdriel tot 2040 en moet scherpe(re) keuzes bevatten over onder andere wonen, werken, openbare ruimte, natuur, energie, mobiliteit, water en klimaat. De Omgevingswet vraagt ons om op onderdelen nieuwe keuzes te maken die we eerder niet hoefden te maken, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheidsbescherming/milieukwaliteit en de Maasdrielse balans tussen het beschermen en benutten van de leefomgeving.

Met deze visie vernieuwen en vereenvoudigen we ook ons beleidshuis: losse beleidsnota's worden ingetrokken en vervangen door één samenhangende visie. Zo ontstaat een helder, richtinggevend en behapbaar strategisch kader. De visie geeft bovendien opdrachten mee voor verdere uitwerking in omgevingsprogramma's (collegebeleid), beleidsregels en omgevingsregels (omgevingsplan). Hiermee zorgen we dat de visie ook daadwerkelijk doorvertaling krijgt naar de uitvoering.

We starten met de transitie van het tijdelijk omgevingsplan naar het nieuwe omgevingsplan dat voldoet aan de wet

We werken in deelstappen aan de omzetting van het tijdelijke omgevingsplan naar één integraal omgevingsplan dat voldoet aan alle wettelijke eisen. De door het college vastgestelde dynamische transitieplanning bepaalt de marsroute en het tempo. Voornemen is om te starten met de omzetting van de voormalige bestemmingsplannen van Ammerzoden, Well en Wellseind én met het toevoegen van de verplichte thematische regels over externe veiligheid. Externe veiligheid gaat over de bescherming tegen risico's van brand, explosie en gifwolken bij de opslag van gevaarlijke stoffen.

We financieren de regionale samenwerking via het portefeuillehoudersoverleg Ruimte structureel

De ruimtelijke opgaven in Rivierland vragen om een stevige regionale samenwerking. Van woningbouw tot energietransitie, en van klimaatadaptatie tot stikstofproblematiek - de uitdagingen zijn complex, urgent en te verweven voor gemeenten om individueel op te pakken. De opgaven hebben een directe impact over gemeentegrenzen en vragen om een integrale, regionale aanpak. Sinds het najaar van 2021 wordt de regionale samenwerking vormgegeven via het Portefeuillehoudersoverleg (PFO) Ruimte. In regionaal verband is afgesproken om deze samenwerking structureel te financieren. De middelen hiervoor bedragen € 20.000 per jaar en zijn opgenomen in deze begroting.

Wat mag het kosten?

Programma 3 Leefomgeving (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
3.1 Klimaat, duurzaamheid en omgevingskwaliteit	8.550	13.463	10.240	10.168	10.328	10.155
Duurzaamheid: energietransitie, warmtetransitie & circulaire economie	3.625	7.591	4.716	4.566	4.566	4.566
Klimaat, water & riolering	3.102	3.856	3.774	3.852	4.030	3.858
Omgevingskwaliteit: stedenbouw, landschap, cultuurhistorie & welstand	1.823	2.016	1.750	1.750	1.732	1.732
3.2 Landbouw, economie en toerisme	580	574	437	437	437	437
Landbouw, economie en toerisme	580	574	437	437	437	437
3.3 Wonen, welzijn en voorzieningen	8.414	5.155	9.210	8.280	10.319	13.069
Maatschappelijk vastgoed, accommodaties	4.240	2.864	2.936	3.028	3.019	3.013
Volkshuisvesting	4.174	2.291	6.274	5.252	7.300	10.056
3.4 Milieu, gezondheid en leefbaarheid	7.100	7.498	8.549	8.785	9.051	9.245
Milieu, gezonde leefomgeving & externe veiligheid	586	622	643	643	632	632
Openbare ruimte en speelruimte	6.478	6.824	7.864	8.100	8.376	8.571
Verkeer en mobiliteit	36	52	42	42	42	42
3.5 Overkoepelend leefomgeving	231	1.039	168	-	-	-
Overkoepelend leefomgeving	231	1.039	168	0	0	0
Totaal lasten	24.874	27.728	28.604	27.669	30.134	32.906
Baten						
3.1 Klimaat, duurzaamheid en omgevingskwaliteit	9.777	13.281	10.743	10.674	10.863	10.703
Duurzaamheid: energietransitie, warmtetransitie & circulaire economie	3.935	7.146	4.654	4.504	4.504	4.504
Klimaat, water & riolering	3.823	4.307	4.812	4.893	5.082	4.922
Omgevingskwaliteit: stedenbouw, landschap, cultuurhistorie & welstand	2.018	1.829	1.277	1.277	1.277	1.277
3.2 Landbouw, economie en toerisme	473	683	618	618	618	618
Landbouw, economie en toerisme	473	683	618	618	618	618

Programma 3 Leefomgeving (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
3.3 Wonen, welzijn en voorzieningen	2.199	1.137	5.283	4.596	6.613	9.369
Maatschappelijk vastgoed, accommodaties	1.443	1.067	1.122	1.111	1.061	1.061
Volkshuisvesting	756	71	4.161	3.484	5.552	8.308
3.4 Milieu, gezondheid en leefbaarheid	802	523	507	507	507	507
Milieu, gezonde leefomgeving & externe veiligheid	0	0	0	0	0	0
Openbare ruimte en speelruimte	802	523	507	507	507	507
Verkeer en mobiliteit	0	0	0	0	0	0
3.5 Overkoepelend leefomgeving	-	-	-	-	-	-
Overkoepelend leefomgeving	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	13.250	15.624	17.150	16.394	18.601	21.197
Saldo van baten en lasten	-11.625	-12.104	-11.454	-11.276	-11.534	-11.709
Toevoegingen aan reserves	1.798	2.500	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	2.155	2.167	279	147	172	172
Saldo reservemutaties	-357	333	-279	-147	-172	-172
Resultaat	-11.268	-12.436	-11.175	-11.129	-11.362	-11.538

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Maasdriel	Bron
Functiemenging	%	2023	51,30%	LISA
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2023	197	LISA
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2023	48,0	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	%	2022	19,10%	RWS
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2025	462	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2024	7	Basisregistratie adressen en gebouwen
Demografische druk	%	2024	70,40%	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	€	2025	1.076	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2025	1.111	COELO

Relevante informatie

Relevante beleidsstukken

- Deelvisie Groen en Bomen 2019
- Beleids Water- en rioleringsplan 2022-2026
- Plan van aanpak Klimaatbestendig Maasdriel - Klaar voor extremer weer

- Plan Natuur, biodiversiteit en groen (nog vast te stellen)
- Bouwsteen klimaatmitigatie (voorziene vaststelling 18 december 2026).
- Visie Zon en Wind Maasdriel
- Transitievisie Warmte Maasdriel
- Regionale Energiestrategie 1.0 van FruitDelta Rivierenland
- Integrale laadvisie
- Plaatsingsbeleid laadpalen in Maasdriel
- Regionaal programma werklocaties 2020-2024
- Centrumvisie: samen voor een bloeiend centrum
- Regionaal Economisch Ambitiedocument 2022-2025
- Regionale detailhandel structuurvisie Rivierenland
- Visie recreatie & toerisme 2018 – 2022
- Beheerplan Sportvelden
- Gebouwenbeheerplan 2023-2032
- Maatschappelijk vastgoedbeleid 2022-2026
- Woonvisie Bommelerwaard 2021-2025
- Addendum Woonvisie Bommelerwaard 2021-2025
- Woondeal (geactualiseerde versie juni 2025)
- Beheersverordening begraafplaatsen 2019
- Omgevingsprogramma mobiliteit (nog vast te stellen in december 2025)
- Wegenbeheerplan 2025-2029 (nog vast te stellen in december 2025)
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2026-2035 (nog vast te stellen in 1e kwartaal 2026)
- Nota Parkeernormen 2025
- Kwaliteitsniveau voor spelen in de openbare ruimte 2021-2028
- Structuurvisie en plan-MER gemeente Maasdriel
- Nota bovenwijkse voorzieningen
- Nota Grondbeleid
- Programmaplan Omgevingswet

Betrokken verbonden partijen

- Avri
- Waterschap Rivierenland
- Stadsgewest 's-Hertogenbosch (1998)
- Regio Rivierenland
- Omgevingsdienst Rivierenland
- Logistieke Hotspot Rivierenland
- Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal
- Stichting Streekmarketing Bommelerwaard
- Bureau Toerisme Rivierenland (BTR)

Programma 4

Algemene baten en lasten

Programma 4

Algemene baten en lasten

4.1 Algemene dekkingsmiddelen

Onderwerpen

- Algemene uitkering
- OZB woningen en niet-woningen
- Hondenbelasting
- Overige belastingen en heffingen
- Treasury
- Overige baten en lasten

Relevante ontwikkelingen

Gemeentefonds

De begroting 2026 is gebaseerd op de meicirculaire 2025. Met de Voorjaarsnota van het Kabinet, die is vertaald in de meicirculaire 2025, is het financiële ravijn van 2026 minder diep geworden. Gemeente Maasdriel krijgt structureel circa € 0,5 miljoen aan compensatie voor de terugval in het gemeentefonds en € 0,5 miljoen voor tekorten op de jeugdhulp. Deze bedragen zijn ingerekend in deze begroting. Wat ook is ingerekend is dat de algemene uitkering vanaf 2028 bijna € 0,6 miljoen lager uitvalt doordat het Kabinet de verwachte opbrengst van de Hervormingsagenda Jeugd heeft geïndexeerd. In lijn met de voorwaarden vanuit de provinciaal toezichthouder is deze verwachte besparing niet doorgerekend in de begrote uitgaven. De effecten van de meicirculaire zijn verder toegelicht in raadsinformatiebrief "Financieel beeld Kadernota 2026" d.d. 24 juni 2025.

Wat willen we bereiken?

- 4.1.1 Een structureel sluitende begroting
- 4.1.2 Het beperken van lastenverzwaring door de gemeente

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij werken aan een gezonde financiële positie met verantwoorde gemeentelijke lasten. Om de steeds groter wordende gemeentelijke verantwoordelijkheden waar te maken, is het noodzakelijk dat gemeenten voldoende financiële armslag hebben. De grootste inkomstenbron voor een gemeente is het gemeentefonds. Noodzakelijke ombuigingen of ruimte voor nieuw beleid zijn hier voor een belangrijk deel afhankelijk van. De structurele lasten worden in principe gedekt door structurele baten.

4.2 Overhead

Onderwerpen

Tot dit thema behoren de kosten van overhead, dat wil zeggen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de producten voor de burgers. Uitgangspunt is dat kosten zoveel mogelijk direct worden

toegerekend aan de betreffende taken/activiteiten in de programma's. Dat is niet met alle kosten mogelijk. Er worden kosten gemaakt die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren derhalve tot de overhead. Hieronder vallen onder meer kosten van leidinggevenden, huisvestingskosten, kosten voor facilitaire zaken en de bijdrage aan de Bedrijfsvoeringseenheid Bommelerwaard.

In de paragraaf bedrijfsvoering zijn de relevante ontwikkelingen op dit onderwerp toegelicht.

Wat mag het kosten?

Programma 4 Algemene baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
4.1 Algemene dekkingsmiddelen	391	737	448	472	631	670
Algemene uitkering	41	89	0	0	0	0
Belastingen en heffingen	476	532	521	521	521	521
Overige baten en lasten	0	133	25	25	25	25
Treasury	-126	-16	-98	-73	85	125
4.2 Overhead	13.190	13.027	12.570	12.294	11.846	11.781
Overhead	13.190	13.027	12.570	12.294	11.846	11.781
Totaal lasten	13.581	13.764	13.018	12.766	12.477	12.451
Baten						
4.1 Algemene dekkingsmiddelen	53.767	56.843	58.259	58.284	57.284	58.207
Algemene uitkering	47.263	49.866	50.939	50.957	49.952	50.876
OZB woningen	3.775	4.106	4.278	4.278	4.278	4.278
OZB niet-woningen	2.462	2.651	2.762	2.762	2.762	2.762
Hondenbelasting	104	104	107	107	107	107
Belastingen en heffingen overig	20	24	24	24	24	24
Overige baten en lasten	-32	11	0	0	0	0
Treasury	175	81	149	157	162	160
4.2 Overhead	978	627	631	631	631	631
Overhead	978	627	631	631	631	631
Totaal baten	54.745	57.469	58.890	58.916	57.915	58.838
Saldo van baten en lasten	41.164	43.705	45.872	46.149	45.438	46.387
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	1.587	403	109	34	34	34
Saldo reservemutaties	-1.587	-403	-109	-34	-34	-34
Resultaat	42.751	44.109	45.981	46.183	45.471	46.421

Relevante informatie

Relevante beleidsstukken

- Nota Reserves en voorzieningen gemeente Maasdriel 2020

- Financiële verordening gemeente Maasdriel 2023

Betrokken verbonden partijen

- Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)
- Vitens NV
- Bank der Nederlandse Gemeenten (BNG)

Paragrafen

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting op verschillende gebieden. De paragraaf bedrijfsvoering is als apart hoofdstuk opgenomen achter de programma's.

De volgende onderwerpen worden hierna behandeld.

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

Paragrafen

Lokale heffingen

In deze paragraaf informeren wij u over het beleid en de ontwikkeling van de tarieven van lokale heffingen. Hierbij maken we een vergelijking met de buurgemeenten. Ook geven we een overzicht van de belastingopbrengsten, kostendekkendheid van de leges en tot slot vindt u informatie over het kwijtscheldingsbeleid. Alle genoemde tarieven in deze paragraaf zijn indicatief. Bij de vaststelling van de verordeningen in december worden de tarieven definitief bepaald op basis van de laatst bekende gegevens.

1. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente Maasdriel. De lokale heffingen en vooral de algemene dekkingsmiddelen zijn een belangrijk politiek instrument ter weging van beleidsbeslissingen. Ze maken integraal onderdeel uit van het gemeentelijk beleid.

In deze paragraaf vermelden we de bestaande beleidsuitgangspunten en -voornemens en lichten we deze toe. Vervolgens analyseren we de uitkomsten. Hierbij vermelden we voor de woonlasten de tarieven. Voor de hoogte van de belastingen, rechten en tarieven gelden de volgende uitgangspunten:

- Continu streven naar kostendekkendheid van leges, rechten en tarieven waartegenover concrete dienstverlening van de overheid staat;
- De tarieven voor de belastingen en leges worden verhoogd met de prijsmutatie Bruto Binnenlands Product (BBP), tenzij anders aangegeven. Deze index wordt weergegeven in de circulaires van het Gemeentefonds. In deze begroting is de index uit de meicirculaire 2025 gebruikt (2,7%). Deze index wordt aangepast met de actuele gegevens uit de septembercirculaire bij de vaststelling van de belastingtarieven;
- De waarde-ontwikkeling van de WOZ-taxatie corrigeren we in het tarief OZB. Hierbij moet onthouden worden dat de totale WOZ-waarde een inkomstenmaatstaf in het Gemeentefonds is. Hoe hoger de totale WOZ-waarde in een gemeente is, des te hoger is het bedrag dat ingehouden wordt op de Algemene Uitkering.

Het beleid van de lokale lasten nemen we op in de diverse belastingverordeningen:

- Legesverordening;
- Standplaatsvergoedingen en marktgeldenverordening;
- Verordening lijkbezorgingsrechten;
- Verordening onroerende-zaakbelasting;
- Verordening rioolaansluitrechten;
- Verordening verblijfsbelasting;
- Verordening watertoeristenbelasting;
- Verordening rioolheffing;
- Verordening hondenbelasting
- Verordening precariobelasting

2. Lokale lasten

De lokale lastendruk is een indicator voor de mate waarin de inwoners van de gemeente Maasdriel worden belast met de vastgestelde heffingen. Anderzijds is het een indicator voor de financiële positie van de gemeente in het provinciaal toetsingskader. Voor het bepalen van de lokale lastendruk zijn de heffingen bepalend die onvermijdelijk gepaard gaan met het wonen in de gemeente Maasdriel. Dit zijn: de onroerendezaakbelastingen (OZB), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Ondanks het feit dat de afvalstoffenheffing in Maasdriel wordt opgelegd door Avri, moet die heffing toch worden betrokken bij de bepaling van de lokale lastendruk.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de lokale lastendruk per woonruimte voor een eigenaar/bewoner. De hierbij gehanteerde uitgangspunten zijn:

- Een huishouden, bestaande uit 3 personen;
- De gemiddelde OZB lasten conform de Atlas van de lokale lasten van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden (Coelo).
- Een waterverbruik als basis voor rioolrecht van 50 m³ per persoon;
- Een standaardtarief afvalstoffenheffing.

Deze uitgangspunten sluiten aan bij de gegevens die de provincie Gelderland gebruikt in provinciale databank en de jaarlijkse Atlas van de lokale lasten van het Coelo.

Lokale lastendruk (bedragen in €)	2024	2025	2026
Lastendruk specifiek huishouden - eigenaar/bewoner			
Onroerende zaakbelasting eigenaren	415	386	403
Rioolheffing eenpersoonshuishouding	260	255	236
Rioolheffing meerpersoonshuishouding	277	278	271
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouding	329	368	386
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouding	340	385	404
Totaal eenpersoonshuishouding	1.004	1.009	1.025
Totaal meerpersoonshuishouding	1.032	1.049	1.078
Rangnummer*	223	250	nmb

3. Vergelijking met buurgemeenten

Voor een vergelijking met onze buurgemeenten maken we gebruik van de gegevens van Coelo. Coelo is een onderzoeksinstituut dat jaarlijks alle lokale lasten van alle gemeenten vergelijkt. Zij brengt jaarlijks een atlas hierover uit. De gegevens hieronder zijn gebaseerd op de gegevens van de 'Atlas van lokale lasten 2025'.

Vergelijking buurgemeenten (uit Coelo-atlas 2025*)	Maasdriel	Zaltbommel	West Betuwe	Culemborg	Gelderland
Woonlasten					
Eénpersoonshuishouden	1.076	1.164	1.384	1.148	966
Meerpersoonshuishouden	1.111	1.189	1.403	1.172	1.055
Rangnummer	250	287	333	278	nvt
OZB					
Tarief woningen (%)	0,0868	0,0887	0,0998	0,1010	0,1064
Tarief eigenaar niet-woningen (%)	0,3273	0,3009	0,3155	0,3616	0,3144
Tarief gebruiker niet-woningen (%)	0,2571	0,2559	0,2644	0,3832	0,2240
Afvalstoffenheffing					
Eénpersoonshuishouden	368	375	370	374	253
Meerpersoonshuishouden	385	400	389	398	297
Rioolheffing woningen					
Eénpersoonshuishouden	260	373	491	280	220
Meerpersoonshuishouden	278	373	491	280	249

Rangnummer 1 heeft de laagste woonlasten, nummer 342 de hoogste.

4. Opbrengsten

De gemeentelijke heffingen zijn te verdelen in de volgende twee categorieën:

- Heffingen waarvan de opbrengst is gebonden (retributies en leges);
- Heffingen waarvoor de opbrengst vrij besteedbaar is.

De onderstaande tabel geeft de totaalopbrengst van de diverse gemeentelijke heffingen weer:

Overzicht lokale heffingen (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Gebonden heffingen			
• Bevolkingsleges	549	476	607
• Rioolheffing	3.622	3.699	3.772
• Baatbelasting	-	-	-
• Milieuvergunningen	-	-	-
• Begraafrechten	90	85	92
• Leges ruimtelijke ordening	330	91	23
• Bouw- en welstandleges	1.622	1.400	1.254
• Afvalstoffenheffing	3.336	3.670	3.670
• Overige leges	54	128	178
Totaal gebonden heffingen	9.603	9.549	9.596
Vrij besteedbaar			
• Onroerende zaakbelastingen (OZB)	6.237	6.756	7.040
• Watertoeristen- en verblijfsbelasting	351	541	541
• Hondenbelasting	104	104	107
• Precariobelasting	20	24	24
• Marktgelden	32	17	17
• Staangelden kermis	77	69	69
Totaal vrij besteedbaar	6.821	7.511	7.797
Totaal	16.424	17.060	17.393

5. Kostendekkendheid leges en heffingen

Wij leveren op aanvraag van individuele inwoners een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges verhalen we de gemaakte kosten op diegene die de dienst afneemt. De leges mogen maximaal kostendekkend zijn. Dit betekent dat per verordening het totaal van de legesinkomsten niet hoger mag zijn dan het totaal aan toerekenbare kosten. Deze toets geldt op het totaal 'Hoofdstuk' van de legesverordening.

Beleid kostendekkendheid

Ons beleidsuitgangspunt is kostendekkendheid van de leges, waarbij we alle toerekenbare kosten doorberekenen. Hiertoe behoren bijvoorbeeld ook de kosten voor overhead en de toerekenbare BTW. Op deze manier betaalt de aanvrager alle kosten die samenhangen met de dienstverlening, en komen deze kosten niet ten laste van onze algemene middelen. Wij hanteren hierbij het principe 'de vervuiler betaalt'. Uitgangspunt is dat leges zoveel mogelijk op zichzelf kostendekkend moeten zijn.

Afvalstoffenheffing Avri

Avri verzorgt de inzameling van afval. Wij rekenen hieraan geen eigen kosten toe, met uitzondering van een bedrag voor zwerfvuil. De mate van kostendekkendheid wordt door Avri geborgd.

Kostendekkendheid afval	2026
Lasten per taakveld	3.354.881
Baten per taakveld	-
<i>Netto kosten taakveld 7.3 Afval</i>	<i>3.354.881</i>
Toegerekende overhead	159.218
Toegerekende BTW	674.081
<i>Totaal toegerekende overhead en BTW</i>	<i>833.299</i>
Totaal kosten toe te rekenen aan afval	4.188.180
Totaal begrote heffingen	3.670.252
Percentage kostendekkendheid	87,6%

Rioolheffing

Via rioolheffing brengen we de kosten in rekening voor de “inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, alsmede de zuivering van huishoudelijk afvalwater en de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, alsmede het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.” Hieronder valt ook de afzonderlijke riolering voor de Glastuinbouw die we via de rioolheffing in rekening brengen.

Kostendekkendheid riolering	2026
Lasten per taakveld	3.778.265
Baten per taakveld (niet-heffingen)	-
<i>Netto kosten taakveld 7.2 Riolering</i>	<i>3.778.265</i>
Toegerekende overhead	458.092
Toegerekende BTW	511.991
Andere taakvelden:	
Taakveld 2.1: Straatreiniging vast bedrag	63.275
Totaal toegerekende overhead, BTW en overige kosten	1.033.358
Totaal kosten toe te rekenen aan riolering	4.811.623
Totaal begrote heffingen	3.772.156
Percentage kostendekkendheid	78,4%

Begraafrechten

We hebben besloten dat de begraafplaatsen niet volledig kostendekkend geëxploiteerd hoeven te worden, aangezien er bij de begraafplaatsen ook sprake is van algemeen belang. In de Kadernota is aangegeven dat het verhogen van de kostendekkendheid van de begraafrechten onderzocht zou worden. De tarieven zijn met vergelijkbare gemeenten vergeleken, en (naast de prijsmutatie vanuit de meicriculaire) verhoogd met 5%. De

aantallen zijn ook vergeleken, waaruit bleek dat er in Maasdriel relatief weinig begrafenissen plaatsvinden. Aan de lastenzijde zijn de toegerekende lasten kritisch bekeken en waar mogelijk bijgesteld. Hierdoor stijgt het percentage kostendekkendheid van 29,9% in 2025 naar 52,7% in 2026.

Kostendekkendheid begraafplaatsen	2026
Lasten per taakveld	126.256
Baten per taakveld	-
<i>Netto kosten taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria</i>	<i>126.256</i>
Toegerekende overhead	48.032
Toegerekende BTW	0
<i>Totaal toegerekende overhead en BTW</i>	<i>48.032</i>
Totaal kosten toe te rekenen aan begraafplaatsen	174.288
Totaal begrote heffingen	91.820
Percentage kostendekkendheid	52,7%

Legesverordening

De Legesverordening bestaat uit drie hoofdstukken, met daaronder diverse paragrafen. De toets op kostendekkendheid vindt plaats per hoofdstuk. Bij het vaststellen van de legesverordening presenteren we de kostendekkendheid van 2026 op hoofdstukniveau conform onderstaand overzicht.

Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening

Hoofdstuk 2: Dientsverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen

Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Kostendekkendheid	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 3	Totaal
Lasten (inclusief toegerekende btw)	612.958	1.151.868	15.214	1.780.040
Overhead	471.829	36.221	20.430	528.480
<i>Totale lasten</i>	<i>1.084.787</i>	<i>1.188.089</i>	<i>35.644</i>	<i>2.308.520</i>
<i>Baten</i>	<i>711.064</i>	<i>1.305.374</i>	<i>17.570</i>	<i>2.034.008</i>
Percentage kostendekkendheid	66%	110%	49%	88%

Toelichting

De lastenkant is opgebouwd uit directe kosten. Hiertoe behoren de salariskosten, kapitaallasten en materiële kosten die in direct verband staan met de specifieke dienstverlening, inclusief bijbehorende BTW (BCF) en overheadkosten. De kosten die niet rechtstreeks samenhangen met, of veroorzaakt worden door de dienstverlening, verhalen wij niet bij de inwoner. Dit betekent dat wij de kosten van beleidsvoorbereiding, handhaving en algemene inspraak-, bezwaren beroepsprocedures niet meenemen bij de berekening van de kostendekkendheid. De kostendekkendheid voor 2026 is 88% (2025: 73%). Hiermee voldoen we aan de wet- en regelgeving dat de kostendekkendheid op basis van de begroting niet hoger mag zijn dan 100%. De totale

kostendekkendheid is voornamelijk afhankelijk van de kostendekkendheid in Hoofdstuk 2 omdat hier het meeste geld in omgaat. De kostendekkendheid van Hoofdstuk 2 is berekend met het werkplan 2025 van de ODR. Het werkplan 2026 is bij het totstand komen van deze begroting nog niet beschikbaar. Indien nodig komen we met een actualisatie bij de vaststelling van de legesverordening in de raad van december 2025.

Overhead

De overhead rekenen wij toe via een vaste opslag op de salariskosten. Hierbij zijn de totale personele en materiële overheadkosten berekend. Deze verdelen wij over het aantal productieve uren bij de taakvelden. Voor de berekening van de kostendekking wordt een gemiddeld uurtarief berekend, uitgaande van 1.471 productieve uren per jaar. Boven op de salariskosten belasten wij een opslag voor de overheadkosten door. Deze overhead is opgebouwd uit personele en materiële overhead. De overhead bevat de kosten van management, afdelingssecretariaat en OR. Maar ook de ondersteunende onderdelen van de gemeentelijke organisatie, zoals Juridische zaken, HRM, Informatievoorziening, Financiën, Facilitaire zaken en huisvesting, Informatie Dienstverlening, Communicatie, KCC en Bestuurssecretariaat vallen hieronder. Een deel hiervan brachten wij in 2017 onder in de Bedrijfsvoeringseenheid Bommelerwaard (BVEB). De verdeling over de diverse producten is gebaseerd op de personele verdeling per taakveld

6. Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. De Belasting samenwerking Rivierenland (BSR) voert een deel van de belastingen en heffingen voor de gemeente uit. Ook het kwijtscheldingsbeleid wordt uitgevoerd door BSR. In Maasdriel kan er voor de volgende belastingen kwijtschelding worden aangevraagd:

- Onroerende zaakbelasting eigenaren
- Rioolheffing
- Hondenbelasting
- Afvalstoffenheffing
- Waterschapsbelastingen

De kwijtscheldingen zijn uitsluitend voor particuliere belastingplichtigen.

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen vormt een belangrijk onderdeel van risicomanagement en wordt gedefinieerd als de mate waarin de gemeente in staat is onvoorziene tegenvallers op te vangen.

Risicomanagement

Op basis van risicomanagement wil de gemeente inzicht krijgen in de risico's die zij loopt en daarmee eventuele risico's afdekken. Risicomanagement wordt omschreven als het identificeren en kwantificeren van risico's en het bepalen van activiteiten die de kans van optreden en/of de gevolgen van risico's beheersbaar houdt. Om de risico's inzichtelijk te krijgen, is het van belang dat er periodiek inzicht bestaat in de omvang, aard en ontwikkeling van de belangrijkste risico's en de risicogebieden. Dit inzicht vormt de eerste aanzet om concrete beheersmaatregelen te treffen. Bewustwording van risico's is een belangrijke stap in het beheersen van deze risico's.

De komende jaren groeit de Nederlandse economie gematigd. Geopolitieke onrust zorgt momenteel voor extra onzekerheid. Volgens de huidige verwachting groeit de koopkracht in 2025 en 2026 en neemt de armoede af. Het economisch beeld voor de middellange termijn is gunstiger dan eerder verwacht, door een hogere arbeidsparticipatie en lagere werkloosheid. De overheidsfinanciën vallen daardoor ook beter uit, al neemt het tekort op middellange termijn nog steeds toe.

De komende jaren laat de Nederlandse economie een gematigde groei zien. Het bbp-volume neemt in 2025 met 1,9% en in 2026 met 1,5% toe. Vooral huishoudens en de overheid stimuleren de economische groei door meer consumptieve bestedingen. De koopkracht herstelt, omdat de loongroei de komende jaren hoger ligt dan de inflatie.

De inflatie blijft nog een aantal jaren hoger dan 2%, door de hoog blijvende loongroei en effecten van beleid zoals de btw-verhoging. Voor de gemeenten geeft dit wel een nadeel. De gemeenten krijgen inflatie gecompenseerd op basis van de ontwikkeling van het BBP. De ontwikkeling van de BBP ligt lager dan de inflatie en daarmee ontstaat een tekort in de gemeentelijke begroting.

De krapte op de arbeidsmarkt neemt iets af. De werkzame beroepsbevolking is vanaf de tweede helft van 2024 voor het eerst sinds 2020 licht teruggelopen; ook de werkgelegenheid in uren groeide niet verder en de vacaturegraad nam wat af. Dit heeft zich nog niet vertaald in een hogere werkloosheid, omdat ook de participatiegraad wat daalde, maar het zijn de eerste tekenen van een iets afnemende spanning op de arbeidsmarkt. We verwachten dat de werkgelegenheid ook de komende jaren niet veel zal groeien, ondanks de bbp-groei. Hogere loonkosten drukken de winstgevendheid van bedrijven, waardoor de dynamiek op de arbeidsmarkt toeneemt. De werkloosheid loopt licht op naar 4,0% in 2026.

Risico-inventarisatie

Ter voorbereiding op de begroting 2026 is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hierin zijn de risico's van de gemeente in kaart gebracht en beoordeeld. In deze analyse houden we tevens rekening met de kans dat een risico zich voor kan doen. Hierdoor wordt beter geanticipeerd op het implementeren van eventuele beheersingsmaatregelen. Een deel van de risico's wordt afgedekt door specifieke maatregelen zoals het afsluiten van verzekeringen en het inrichten van de interne controle. Naast de afgedekte risico's, loopt de gemeente ook altijd risico's die niet (kunnen) worden afgedekt. Om te voorkomen dat er ingrijpende beleidswijzigingen moeten worden doorgevoerd bij het voordoen van niet afgedekte risico's, moet de gemeente over een financiële buffer (de beschikbare weerstandscapaciteit¹) beschikken. De niet afgedekte risico's worden meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. Bij de risico-inventarisatie wordt onderscheid gemaakt tussen algemene risico's en specifieke risico's.

Weging risico's

De risico's worden in klassen ingedeeld naar kans dat een risico zich voor kan doen.

Kans	Weging
Zeer klein	10%
Klein	25%
Gemiddeld	50%
Groot	70%
Zeer groot	90%

- **Zeer klein:** voor risico's waarvan het onwaarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar voordoen. Het zijn bijvoorbeeld risico's die zich 1x per 20 jaar voordoen.
- **Klein:** dit zijn risico's die zich gemiddeld genomen 1x per 4 jaar voordoen of waarvan de kans op optreden laag is.
- **Gemiddeld:** voor risico's die nog beide kanten op kunnen. Het kan zijn dat ze zich komend jaar voordoen of niet. Risico's die 1x per 2 jaar voorkomen.
- **Groot:** voor risico's waarvan het waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar voordoen of waarvan de kans op optreden groot is.
- **Zeer groot:** voor risico's waarvan het zeer waarschijnlijk is dat ze zich komend jaar voordoen of waarvan de kans op optreden zeer groot is.

Ratio weerstandsvermogen

Het uitgangspunt is om de impact van de risico's te minimaliseren. Dit betekent dat het weerstandsvermogen ten minste voldoende moet zijn. De gemeenteraad heeft in het verleden besloten een ratio weerstandsvermogen van 1,5 keer het totaal van de geïnventariseerde financiële gevolgen van risico's aan te houden, met een marge van 10% naar boven en beneden.

Dit komt overeen met het waarderingscijfer B = ruim voldoende (zie de volgende tabel uit nota risicomanagement).

¹ De weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de posten onvoorzien, de vrij aanwendbare reserves en de stille reserves.

Waardering	Ratio	Kostendekking
A	> 1,65	Uitstekend
B	1,35 – 1,65	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,35	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Risico's

De gemeente Maasdriel hanteert voor de risico-inventarisatie de volgende twee categorieën:

- Algemene risico's;
- Specifieke gemeente risico's.

De algemene risico's zijn als volgt:

Risico	Beheersmaatregelen	Benodigde weerstands capaciteit
Algemene risico's Dit betreft de risico's die samenhangen met onze activiteiten, die aan weinig verandering onderhevig zijn. Om deze risico's te signaleren en te beperken zijn beheersmaatregelen genomen in de processen. Rekening houdend met de vastgestelde nota reserves en voorzieningen worden de algemene risico's gedekt door de stille reserves. De omvang van de stille reserves (bestaande uit gronden zonder boekwaarde ad circa 2,9 miljoen) is voldoende om de algemene risico's die in het verleden gecijferd waren op 2,0 miljoen op te vangen.	• Voor elk risico wordt een keuze gemaakt uit de volgende beheersmaatregelen: • Vermijden • Verminderen • Overdragen • Accepteren	Geen

De specifieke risico's zijn als volgt:

Risico	Benodigde weerstands- capaciteit
1. Algemene uitkering De jaarlijkse verhogingen of verlagingen van het gemeentefonds (accres) zijn onzeker en deels buiten de invloed van de gemeente. De hoogte van de algemene uitkering hangt af van landelijke politieke keuzes, economische omstandigheden en toekomstige wijzigingen in de systematiek, zoals de verdeling van het belastinggebied. Deze onzekerheden maken het moeilijk om precieze begrotingsramingen te maken voor de komende jaren. De kans dat de uitkering lager uitvalt dan verwacht wordt geschat op 70%, met een financieel risico van €0,9 miljoen (2% van de totale uitkering van €46 miljoen). Jaarlijks wordt een analyse uitgevoerd van mogelijke effecten van wijzigingen in de systematiek van het gemeentefonds, zodat tijdig kan worden bijgestuurd.	630
2. Verbonden partijen De gemeente draagt jaarlijks ruim €24 miljoen bij aan verbonden partijen. Risico ontstaat wanneer deze partijen in een bepaald jaar onverwachts hogere bijdragen nodig hebben, bijvoorbeeld door tegenvallende exploitatie of	500

Risico	Benodigde weerstands-capaciteit
incidentele financiële tekorten. Doordat de meeste verbonden partijen geen eigen weerstandsvermogen hebben, komen deze tekorten volledig voor rekening van de gemeente. De huidige economische situatie, waaronder stijgende kosten en mogelijke terugval in inkomsten, vergroot de kans op extra bijdragen. Het risico is ingeschat op €1,0 miljoen (4% van de totale bijdrage), met een kans van optreden van 50%. Beheersmaatregelen omvatten: jaarlijkse monitoring van financiële resultaten van verbonden partijen, het vaststellen van minimale weerstandsvermogenvereisten en het periodiek afstemmen van begrotingen en meerjarenplannen. 3. Hervormingsagenda jeugd Het tussentijdsonderzoek van de commissie Van Ark (rapport 'Groeipijn') benadrukt dat de Hervormingsagenda Jeugd noodzakelijk is, maar onvoldoende om de structurele problemen in de jeugdzorg volledig op te lossen. De financiële afspraken tussen het Rijk en gemeenten moeten mogelijk worden herijkt om toekomstige tekorten te beperken. Voor 2026 en 2027 is op basis van het rapport compensatie toegekend, maar vanaf 2028 komen de veronderstelde besparingen door aanvullende maatregelen terug, wat onzekerheid creëert over de haalbaarheid van de opgave. Risico's zijn onder andere dat de hervormingsagenda niet volledig of tijdig wordt geïmplementeerd, dat de zorgvraag hoger uitvalt dan begroot, of dat crisisplaatsingen onverwacht stijgen. Beheersmaatregelen omvatten: het opstellen van een meerjarenbegroting inclusief reserveringen, preventieve interventies, een actief outreachend beleid via het gebiedsteam, samenwerking met maatschappelijke partners, en het monitoren van landelijke beleidswijzigingen. 4. Wachtgeld wethouders Bij gemeenteraadsverkiezingen in 2026 kan de samenstelling van het college van burgemeester en wethouders wijzigen. Om wethouders te beschermen tegen inkomensverlies na beëindiging van hun functie geldt de Appa-wachtgeldregeling, waarbij een ontslaguitkering wordt verstrekt, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. De regeling is onafhankelijk van de reden van aftreden. Het exacte financiële risico is pas bekend op het moment dat een wethouder daadwerkelijk aftreedt, maar de gemeente moet rekening houden met potentiële uitkeringen in de meerjarenbegroting. 5. Grondexploitaties De resultaten van grondexploitaties zijn gebaseerd op aannames over kosten, opbrengsten, bouwvolumes en fasering van projecten. Hoewel de uitgangspunten realistisch zijn, blijft er onzekerheid bestaan over toekomstige marktontwikkelingen, prijsstijgingen en vertragingen. Voor de lopende grondexploitaties wordt een vertraging als risico meegenomen. Daarnaast kunnen stijgende bouwkosten invloed hebben op het projectresultaat. Om risico's te beperken, worden bestaande en nieuwe plangebieden jaarlijks herijkt en worden kosten, opbrengsten en fasering aangepast aan actuele marktinformatie. Maximaal financieel risico op basis van interne analyse bedraagt €1.000.000, met een kans van optreden van 25%. Beheersmaatregelen: jaarlijkse herijking van plannings, nauwkeurige projectmonitoring, scenarioanalyses, en reserveringen voor onvoorziene tegenvallers. 6. PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen) PFAS-vervuiling vormt een complex risico voor grondverzet en bouwprojecten. Nieuwe landelijke normen stimuleren veilig grondverzet, maar leiden tot hogere onderzoekskosten en extra afvoerkosten bij vervuilde locaties. De meerkosten zijn afhankelijk van factoren zoals locatie, concentratie PFAS, aanbesteding en mogelijkheden voor hergebruik van grond. Hoewel de meeste projecten beperkt worden getroffen, kunnen enkele specifieke locaties in Maasdriel aanzienlijke extra kosten veroorzaken. Binnen onze grondexploitaties is het maximale financiële risico berekend op €1,3 miljoen, met een kans van 10%. Beheersmaatregelen omvatten: het systematisch monitoren van PFAS-concentraties, toepassen van hergebruik waar mogelijk en het afstemmen met landelijke richtlijnen en omgevingsdiensten om onverwachte meerkosten zoveel mogelijk te beperken. 7. Jeugd De belangrijkste financiële risico's binnen de jeugdzorg zijn een hogere zorgvraag dan begroot, crisisplaatsingen, een vertraagde implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd en beperkte verschuiving naar preventieve zorg. Ondanks structurele budgetten en bestemmingsreserves blijft er een kans op extra uitgaven. Beheersmaatregelen bestaan uit het inzetten van preventieve voorzieningen, een outreachende werkwijze van gebiedsteams, goede samenwerking met maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen, en het monitoren van landelijke beleidswijzigingen. Het extra risico wordt geraamd op €250.000 per jaar, wat over vier jaar neerkomt op €1 miljoen. De kans op optreden is gemiddeld. Deze aanpak zorgt ervoor dat de gemeente tijdig kan bijsturen bij onverwachte tekorten en complexe casuïstiek adequaat kan opvangen. 8. Volumegroei Wmo Het aantal maatwerkvoorzieningen in de Wmo blijft stijgen, met name huishoudelijke verzorging, hulpmiddelen en	500 200 250 130 500 250

Risico	Benodigde weerstands-capaciteit
regionaal vervoer. Dit kan leiden tot hogere kosten, mede doordat sommige aanbieders financieel kwetsbaar zijn en hun tarieven mogelijk verhogen. De herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage kan het aantal voorzieningen verminderen. Daarnaast wordt een kostprijsonderzoek uitgevoerd om reële tarieven vast te stellen. Zorgverlening blijft een wettelijke verplichting. Het extra financiële risico wordt geschat op €125.000 per jaar, totaal €500.000 over vier jaar, met een gemiddelde kans van optreden. Beheersmaatregelen: monitoring van volumes en aanbiederstarieven en scenarioanalyses voor stijgende vraag. 9. Adequaat personeelsbestand Door de krappe arbeidsmarkt en schaarste aan geschikte kandidaten is het moeilijk om alle vacatures te vervullen. Inhuur van extern personeel is duurder en soms beperkt beschikbaar. Indien geen inhuur beschikbaar is, kan dit leiden tot het niet uitvoeren van geplande activiteiten, met bijkomende kosten voor alternatieve plannen of communicatie. Risico: circa €1 miljoen extra nodig voor inhuur, kans 50%. Beheersmaatregelen: actief recruitmentbeleid, het behouden van personeel via goede arbeidsvoorwaarden, training en ontwikkeling, scenarioanalyses voor kritieke functies, en het plannen van activiteiten met flexibele inzet van personeel. Kwalitatieve HR-personeel is hierbij een vereiste. 10. Prijsstijgingen grondstoffen Sinds 2020 zijn de kosten voor lonen, materialen en materieel in GWW-projecten met circa 30% gestegen, met pieken tot 45% bij asfalteringsprojecten. Ook groenprojecten en overige objecten van de openbare ruimte zijn getroffen. De beschikbare begrotingsbuffers zijn onvoldoende om deze stijgingen volledig op te vangen. Voor 2026 wordt het investeringsbudget bijgesteld; de effecten voor de meerjarenbegroting worden meegenomen in de volgende kadernota. Risico: bij een jaarlijks investeringsvolume van €7 miljoen kan dit leiden tot circa €700.000 extra kosten, kans 50%. Beheersmaatregelen: monitoring marktontwikkelingen, prijsindexering in contracten en scenarioanalyses bij projecten. 11. Algemene juridische bijstand De aansprakelijkheidsverzekering sluit een aantal situaties uit, zoals claims vanwege toezeggingen, contractbreuk, aanbestedingsfouten, nadeelcompensatie of oneerlijke concurrentie. Hierdoor blijft er een structureel risico bestaan op juridische claims. Gemiddeld financieel risico: €100.000 per jaar, kans 50%. Beheersmaatregelen: periodieke beoordeling van verzekeringsdekking, proactief contractbeheer en juridische advisering vooraf. 12. Uitval ICT-systemen ICT-storingen hebben een grote impact op gemeentelijke dienstverlening. Risico ontstaat door druk op personele capaciteit, krapte op de arbeidsmarkt, vertragingen in projecten en beperkte innovatiekracht, waardoor de kwaliteit van de ICT-omgeving onder druk staat. Mogelijke gevolgen zijn uitval van netwerken of data en bijkomende kosten voor herstel en operationele continuïteit. Beheersmaatregelen: continue monitoring, investeringen in onderhoud en innovatie, back-ups en redundante systemen, en scenarioanalyses voor kritieke ICT-diensten. Financiële inschatting is afhankelijk van omvang en duur van een incident. 13. Datalek / informatiebeveiliging De gemeente is steeds afhankelijker van digitale systemen, wat de kans op datalekken of cyberaanvallen zoals hacking, ransomware of phishing vergroot. Oorzaken zijn onder meer verouderde systemen, onvoldoende toegangsbeheer en menselijke fouten. Een datalek kan leiden tot verlies of compromittering van persoonsgegevens en operationele data, met financiële gevolgen tot €1,7 miljoen bij maximale impact. Daarnaast kan een bestuurlijke boete in het kader van de AVG oplopen tot meer dan €400.000 en kan de dienstverlening en reputatie van de gemeente worden aangetast. Dankzij uitgebreide beveiligingsmaatregelen is de kans op een groot incident zeer klein, terwijl een incident met gemiddelde impact wel mogelijk is. Beheersmaatregelen bestaan uit preventief onderhoud van systemen, toegangsbeperkingen, monitoring en detectie van aanvallen, back-ups en incidentrespons, trainingen van medewerkers en een communicatieplan bij incidenten. Verzekeringen en begrotingsposten helpen financiële gevolgen te beperken. Het risico blijft substantieel, maar wordt door deze maatregelen beheersbaar gehouden. 14. Integraal Huisvestingsplan / Woerd Het IHP biedt richting voor investeringen in school- en opvanggebouwen over de komende 15 jaar, met een indicatief budget van €18,5 miljoen voor 2022–2037 exclusief indexering. Begin 2026 ontvangen we een nieuwe IHP en de verwachting is dat de investeringskosten aanzienlijk zullen stijgen. Het plan is een koersdocument en geen blauwdruk, waardoor flexibiliteit blijft bestaan. Investeringskosten worden periodiek per vier jaar geëvalueerd en gefaseerd besloten, waarbij de gemeente in overleg met schoolbesturen en opvangorganisaties bepaalt welke projecten uitgevoerd kunnen worden. Financiële risico's zijn momenteel nog niet exact te kwantificeren, maar komen	500 700 200 250 170 PM

Risico	Benodigde weerstandscapaciteit
voort uit mogelijke stijgingen van investeringskosten, vertragingen of onvoldoende middelen om geplande projecten volledig te realiseren. Beheersmaatregelen zijn het maken van een risico-inventarisatie bij elk investeringsvoorstel, scenarioanalyses, toetsing op haalbaarheid en noodzaak, en afstemming met betrokken partijen om onzekerheden en risico's tijdig te identificeren en te beperken.	
	4.780

Beschikbare weerstandscapaciteit

Rekening houdend met de vastgestelde nota reserves en voorzieningen is de beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente Maasdriel als volgt opgebouwd:

- *Algemene reserve*
De algemene reserve wordt gebruikt voor het opvangen van risico's in algemene zin. De algemene reserve is vrij aanwendbaar;
- *Algemene reserve bouwgrondexploitatie*
De reserve bouwgrondexploitatie is een vrij aanwendbare bestemmingsreserve die tot de weerstandscapaciteit wordt geteld;
- *Begrotingsresultaat*
Het begrotingsresultaat is vrij aanwendbaar en wordt tot de weerstandscapaciteit geteld;
- *Onvoorzien*
De post onvoorzien is vrij aanwendbaar en wordt tot de weerstandscapaciteit geteld.

(Bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12- 2025
Algemene reserve	11.345
Algemene reserve grondexploitatie	508
Resultaat (inclusief onvoorzien)	219
Beschikbare weerstandscapaciteit	12.072

Weerstandsvermogen

Het is van belang te weten of sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Als het risicoprofiel bekend is, kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De berekeningswijze van de ratio weerstandsvermogen op basis van een gegeven zekerheidspercentage is als volgt:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Jaarrekening 2024
Beschikbare weerstandscapaciteit	12.072	11.419
Risico's	4.780	1.235
Minimaal benodigde weerstandscapaciteit conform ratio 1,65	7.887	2.038
Saldo vrije deel weerstandscapaciteit	4.185	9.381
Weerstandsvermogen	2,53	9,25

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortvloeit, zetten we af tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

De ratio weerstandsvermogen is groter dan 1,65.

Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat gemeenten vijf financiële kengetallen opnemen in de begroting en jaarrekening. In een ministeriële regeling is een uniforme berekening van deze kengetallen voor alle gemeenten opgenomen. De invoering van de kengetallen is bedoeld om de gemeenteraad meer inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente en de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te bevorderen. De kengetallen worden geanalyseerd ten opzichte van de door de provincie Gelderland vastgestelde normenwaarden, waaraan een categorisering is gekoppeld.

Meerjarenperspectief

De jaarrekening 2024 en de meerjarenbegroting 2026-2029 leveren de volgende kengetallen op.

Kengetallen	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto-schuld quote	50,2%	101,4%	94,3%	100,5%	100,5%	90,0%
Netto-schuld quote gecorrigeerd	50,3%	101,5%	82,3%	88,3%	88,6%	78,6%
Solvabiliteit	34,6%	25,5%	24,9%	24,9%	24,9%	24,9%
Grondexploitatie	8,0%	7,9%	9,9%	9,3%	5,3%	-5,9%
Structurele exploitatieruimte	-2,9%	0,9%	1,1%	1,4%	0,7%	1,6%
Belastingcapaciteit	101,0%	104,2%	102,5%	102,5%	102,5%	102,5%

Financiële gemiddelde kengetallen	Maasdriel 2026	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Maasdriel categorie
Netto schuldquote	94,3%	<90%	90-130%	>130%	voldoende
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	82,3%	<90%	90-130%	>130%	goed
Solvabiliteitsratio	24,9%	>50%	20-50%	<20%	voldoende
Grondexploitatie	9,9%	<20%	20-35%	>35%	goed
Structurele exploitatieruimte	1,1%	>0	0	<0	goed
Belastingcapaciteit	102,5%	<95%	95-105%	>105%	voldoende

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen (opbrengsten in de begroting). Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De netto schuldquote wordt berekend inclusief en exclusief uitgezette leningen aan derden (zie netto schuldquote en gecorrigeerde netto schuldquote). Hierdoor wordt duidelijk wat het aandeel is van de verstrekte leningen in de exploitatie. Als de netto schuldquote boven de 100% stijgt, betekent dit dat het betalen aan rentelasten en aflossingen meer is dan de totale inkomsten en deze uit de algemene reserve moeten komen. Boven de 130% is risicovol. Blijft de netto schuldquote stijgen, dan is er sprake van onhoudbare

gemeentefinanciën. Als de netto schuldquote na enkele jaren weer daalt, dan is er wel sprake van houdbare gemeentefinanciën.

Vorig jaar bleef de netto schuldquote oplopen en was bijsturen noodzakelijk. De netto schuldquote laat nu een schommelend beeld zien, maar blijft binnen de bandbreedte die voldoende is. Bijsturen op basis van dit kengetal is niet nodig.

Solvabiliteitsratio

Solvabiliteit is het percentage hoeveel het totaal vermogen uit eigen vermogen bestaat. Een solvabiliteitsratio van 25% betekent dat 25% van het vermogen uit eigen geld bestaat, en 75% van de schulden zijn die nog moeten worden afbetaald. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Vorig jaar liep de solvabiliteitsratio richting risicovolle waarden (<20%). Nu blijft de solvabiliteitsratio stabiel op 25%, wat voldoende is. Bijsturen op basis van dit kengetal is niet nodig.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Zolang het percentage boven 0% is, is dit het geval én is er - financieel - ruimte voor nieuw beleid zonder dat dit drukt op algemene reserve. Wordt hier geen aanspraak op gemaakt, kan de gemeente haar eigen vermogen laten groeien wat leidt tot een betere solvabiliteit en netto schuldquote. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage.

Vorig jaar kromp de structurele exploitatieruimte naar -3%. Bijsturen was toen noodzakelijk. Nu blijft de structurele exploitatieruimte meerjarig positief. Voor de jaren 2026, 2027 en 2029 is dit zelfs in de bandbreedte “goed”. Voor 2028 is de structurele exploitatieruimte met +0.7% voldoende. Bijsturen op basis van dit kengetal is niet nodig.

Grondexploitaties

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grondexploitaties zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting en uitgedrukt in een percentage. De gemeente Maasdriel heeft op dit moment twee grondexploitaties operationeel, die doorlopen in de toekomstige jaren (Kerkdriel, Paddenstoelenbuurt - Ammerzoden, Onderwaard).

De grondexploitatie bevindt zich in bandbreedte “goed”. Bijsturen op basis van dit kengetal is niet nodig.

Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit is de verhouding tussen de woonlasten meerpersoonshuishouden het begrotingsjaar, ten opzichte van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. De woonlasten Maasdriel in 2026 worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde in 2025, uitgedrukt in een percentage. In de woonlasten worden de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing meegenomen.

Vanwege de vergelijking met het Nederlands gemiddelde van vorig jaar, is de voorspellende waarde op belastingcapaciteit beperkt. Vorig jaar bleef de belastingcapaciteit klimmen tot een risicovolle hoogte. Echter verhoogden bijna alle Nederlandse gemeenten de OZB, waardoor het Nederlands gemiddelde meegroeide. Daardoor bleef de belastingcapaciteit van Maasdriel rond de 100%, wat voldoende is. Bijsturen op dit kengetal is nodig door goed in te schatten hoe Maasdriel kan blijven meegroeien en zodoende in de bandbreedte “voldoende” blijft.

Investerings en ambities

In voorgaande begrotingen zijn de verschillen aangetoond tussen uitvoeringskracht, financiële kracht en onze ambities; projecten & investeringen. Vanaf nu wordt de financiële kracht, die groter was, bijgesteld op de uitvoeringskracht. Dit betekent dat we voortaan dat wat we lenen, ook kunnen realiseren. De projecten en investeringen zijn ook bijgesteld op de uitvoeringskracht. Met meerjarenonderhoudsprogramma's willen wij onze capaciteit beter inplannen op projecten wanneer onderhoud aan de beurt is.

Paragrafen

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen doen wij verslag over de voortgang van het geplande onderhoud en het eventuele achterstallig onderhoud aan wegen, straatverlichting, openbaar groen, speelvoorzieningen, water & riolering en gebouwen.

Een groot vermogen is geïnvesteerd in de kapitaalgoederen in onze gemeente. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een kerntaak van de gemeente. De kapitaalgoederen zijn van groot belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van onze gemeente, onder meer op het gebied van de leefbaarheid, veiligheid, verkeer en vervoer en recreatie. Onderhoud en beheer is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen is een grote inzet van onze middelen (personeel en financiën) gemoeid.

Deze paragraaf geeft inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten van de verschillende kapitaalgoederen. In het Jaarprogramma Openbare Ruimte (JOR) worden de middelen van de diverse disciplines bij elkaar gebracht, zodat voorbereiding en realisatie van projecten waar nodig integraal vorm krijgen.

Gebouwenbeheerplan / MJOP gebouwenbeheer

We werken in 2025/2026 aan de actualisatie van het gebouwenbeheerplan en bieden dit aan uw raad aan in het eerste kwartaal 2026.

Wegen en Gemeentelijk Mobiliteitsvisie (programma)

In december 2025 bieden wij de visie Mobiliteit inclusief financiën aan uw raad aan. Het programma wordt ter onderbouwing bijgevoegd. Het programma wordt begin 2026 door het college vastgesteld. In 2026 en verdere jaren geven we hier uitvoering aan.

Areaal

Betreft	Aantal circa
Verharde rijbanen	1.246.000 m2
Fietspaden	154.200 m2
Voetpaden	250.100 m2
Parkeervak	147.400 m2
Overige verharding	136.300 m2

Beleidskader

Actueel beheerplan	Door de raad ingesteld in	Looptijd tot en met
Wegenbeleidsplan 2018-2021 (verlengd t/m 2024)	2018	2024
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	2019	2030

Doelstelling

Wij streven naar een doelmatige ontwikkeling en instandhouding van wegen, fietspaden en trottoirs, zodat een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen, bedrijven en voorzieningen wordt gegarandeerd, die bijdraagt aan een functionele leefomgeving.

In 2026 beheren we het wegenareaal op basis van de keuzes die gemaakt worden over het gewenste beheerniveau en de daarbij behorende beheerkosten conform het nieuwe wegenbeleidsplan.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Wegen

In het wegenbeheerplan zijn middelen opgenomen voor het dagelijks en planmatig wegonderhoud. De belangrijkste kostenposten zijn kosten voor groot onderhoud en de kapitaallasten die het gevolg zijn van investeringen.

Levensduur verlengend onderhoud aan de wegen, reconstructies en bermverhardingen worden geactiveerd en afgeschreven over de levensduur. Deze kosten die voortvloeien uit de investeringen gaan als kapitaallasten mee in de exploitatie. Het wegenbeheerplan is geactualiseerd en krijgt u ter besluitvorming aangeboden in december 2025. In 2026 geven we hieraan uitvoering.

(Bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Groot onderhoud	605	1.092	1.092	1.092	1.092	1.092
Overige exploitatielasten	472	475	475	475	475	475
Totaal lasten	1.077	1.567	1.567	1.567	1.567	1.567

Investerings in 2026

Investerings (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Reconstructiebudget wegen 2026	1.873	-	-	-
Reconstructiebudget wegen 2027	-	1.873	-	-
Reconstructiebudget wegen 2028	-	-	1.873	-
Reconstructiebudget wegen 2029	-	-	-	1.873
Totaal investeringen	1.873	1.873	1.873	1.873

Kwaliteit en risico's

Op basis van inspecties worden de onderhoudsmaatregelen toegekend. De planning wordt integraal afgestemd met de disciplines riolering, verkeer en groen.

Als gevolg van meldingen of eigen waarneming, voeren de medewerkers van de buitendienst aanvullend kleine herstelwerkzaamheden uit, zoals het herstraten van enkele tegels en het verhelpen van verzakkingen en wortelopdruk.

Straatverlichting

Areaal

Betreft	Aantal circa
Lichtmasten	4.792
Armaturen	4.827

Beleidskader

Actueel beheerplan	Door de raad ingesteld in	Looptijd tot en met
Beleidsplan Openbare Verlichting Gemeente Maasdriel 2016-2025	2016	2025

We actualiseren het Beleidsplan Openbare Verlichting

Het Beleidsplan Openbare Verlichting Gemeente Maasdriel 2026-2032 wordt geactualiseerd en aan u aangeboden in het eerste kwartaal 2026 ter vaststelling. Hierbij verwachten wij geen kostenstijging omdat we het tempo aanpassen aan het beschikbaar gestelde budget.

Doelstelling

Het doelmatig (werk met werk maken en wat is waar nodig), duurzaam (ledverlichting) en kwalitatief (normen) goed in stand houden van de openbare verlichting voor een veilige (sociale veiligheid en verkeersveiligheid) en comfortabele bereikbaarheid van woningen, bedrijven en voorzieningen.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Uit het Beleidsplan openbare verlichting volgt het onderhoudsbudget en de jaarlijkse investeringen voor vervanging van masten en armaturen. Door toenemende prijzen zijn onze doelstellingen op gebied van duurzaamheid nog niet allemaal gerealiseerd.

(Bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Onderhoud	124	107	107	107	107	107
Energieverbruik	220	178	178	178	178	178
Totaal lasten	344	285	285	285	285	285

Investerings (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Straatverlichting armaturen 2026	295	-	-	-
Straatverlichting armaturen 2027	-	295	-	-
Straatverlichting armaturen 2028	-	-	295	-
Straatverlichting armaturen 2029	-	-	-	295
Straatverlichting masten 2026	140	-	-	-
Straatverlichting masten 2027	-	140	-	-
Straatverlichting masten 2028	-	-	140	-
Straatverlichting masten 2029	-	-	-	140
Totaal investeringen	435	435	435	435

Kapitaallasten investerings verkeer en vervoer	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Aanleg, reconstructie en onderhoud van verharde openbare ruimte; verkeersmaatregelen; openbare verlichting; gladheidsbestrijding	804	1.006	1.653	1.899	2.070	2.155

Kwaliteit en risico's

Gestreefd wordt naar doelmatige, duurzame en kwalitatief goede verlichting. Lichtpunten daar waar niet noodzakelijk vervallen en lichthinder in het buitengebied wordt tegengaan. Bij vervanging wordt ledverlichting met een witte lichtkleur toegepast. Waar mogelijk en gewenst wordt de verlichting in de nachtelijke uren gedimd tot 70% van het oorspronkelijke lichtniveau. Zo wordt op energieverbruik bespaard en CO₂-uitstoot gereduceerd. Vervangingen worden gecombineerd met andere werkzaamheden. Zo wordt efficiënt omgegaan met de budgetten en wordt de hinder voor omwonenden geminimaliseerd.

Groen

Areaal

Betreft	Aantal
Gras- en kruidachtigen (gazon)	305.844 m2
Ruw gras (bermen)	757.140 m2
Hagen	21.716 m2
Bodembedekkende heesters	68.774 m2
Vaste planten	4.583 m2
Bosplantsoen	73.023 m2
Loofbos	61.638 m2
Asfalt	871.005 m2
Elementenverharding	1.010.208 m2
Afvalbakken	294 stuks
Hondenpoepbakken/hondentoiletten	82 stuks
Boombeheer (bomen)	16.193 stuks

Beleidskader

Actueel beheerplan	Door de raad ingesteld in	Looptijd tot en met
Deelvisie Groen en Bomen	2019	nvt

Doelstelling

De doelstelling die is opgenomen in de Deelvisie Groen & Bomen bestaat uit vier hoofdthema's:

Goede groenstructuur;
Sterke lokale identiteit;
Duurzaamheid;
Duidelijke kaders en normen.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

(Bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Openbaar groen	1.228	1.156	1.672	1.686	1.711	1.740
Bomen/beplanting	324	307	307	307	307	307
Landschapsbeheer	-3	11	11	11	11	11
Totaal	1.549	1.474	1.990	2.004	2.029	2.058

Investerings (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsopgave groen 2026	334	-	-	-
Vervangingsopgave groen 2027	-	296	-	-
Vervangingsopgave groen 2028	-	-	296	-
Vervangingsopgave groen 2029	-	-	-	117
Totaal investeringen	334	296	296	117

Kwaliteit en risico's

Beheer:

De deelvisie wordt uitgewerkt in een beleidsplan Natuur, biodiversiteit en groen, dat in december 2025 aangeboden wordt aan uw raad. De doelstellingen uit de deelvisie worden vertaald in praktische richtlijnen en werkwijzen.

Uitvoering:

Het openbaar groen wordt in alle kernen op niveau B onderhouden. Die ambitie is vertaald in het ontzorgingscontract voor groenonderhoud, het vegen van wegen, onkruidbeheersing op verhardingen en het legen van de prullenbakken. In 2026 loopt het huidige ontzorgingscontract af.

De bomen worden op een programmatische aanpak beheerd (Strategisch Boombeheer), om efficiënt en effectief het bomenbestand te kunnen beheren binnen de kaders van de beschikbare tijd, geld en middelen.

Incidentele servicewerkzaamheden naar aanleiding van klachten en meldingen in de openbare ruimte worden door de buitendienst of aannemer uitgevoerd.

Speelvoorzieningen

Areaal

Betreft	Aantal
Speeltoestellen	428
Speeltuinen	67

Beleidskader

Actueel beheerplan	Door de raad ingesteld in	Looptijd tot en met
Kwaliteitseis voor spelen in de openbare ruimte 2021-2028	2021	2028

Speelvoorzieningen

In de Kwaliteitseis voor spelen in de openbare ruimte staat beschreven welke kwaliteit de gemeente de komende jaren biedt voor spelen in de openbare ruimte. Hierbij gaat het onder andere over het beheer, onderhoud en vervanging. Het doel is het bieden van een veilig, gevarieerd, uitdagend en aantrekkelijk speelaanbod voor de kinderen in de gemeente Maasdriel.

Sportvelden

Binnen de gemeente zijn acht voetbalclubs actief. In het kader van het project 'kwaliteitszorg grassportvelden' worden de sportvelden iedere drie jaar beoordeeld. Daarbij wordt - op basis van de huidige bespelingintensiteit - gekeken wanneer welk veld aan onderhoud of renovatie toe is.

Doelstelling

Speelvoorzieningen

Het aanbieden van gevarieerde en veilige speelvoorzieningen, met als doel dat kinderen en jeugd zich sociaal en fysiek kunnen ontwikkelen en ontspannen.

Sportvelden

Sport, spel en bewegen vervullen een belangrijke rol in de totale keten van gezondheid en zorg en dragen bij aan de vitaliteit en leefbaarheid binnen de kernen. Samenwerking tussen verenigingen wordt sterk gestimuleerd.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

(Bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Speeltuinen						
Exploitatielasten	54	54	54	54	54	54
Sportvelden						
Exploitatielasten	151	123	123	123	123	123
Specifieke uitkering	-38	-	-	-	-	-
Rijksoverheid						
Kapitaallasten	163	161	352	347	343	339
Totaal	330	338	529	524	520	516

Investerings (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Speelruimteplan	61	61	61	61

Kwaliteit en risico's

Speeltuinen

Het beschikbare budget voor speelvoorzieningen wordt ingezet voor regulier onderhoud en voor vervanging

speeltoestellen en valondergronden. Regulier onderhoud omvat onder andere wettelijk verplichte veiligheidsinspecties en het onderhoud als gevolg van vandalisme of slijtage. Ook is er ruimte voor suggesties voor nieuwe toestellen door de inwoners van Maasdriel.

Sportvelden

Het budget voor beheer van de sportvelden is voor dagelijks beheer en groot onderhoud. Op de sportaccommodaties van v.v. D.S.C. te Kerkdriel, v.v. Hedel en Jan van Arckel te Ammerzoden (SESAM) wordt het dagelijks beheer en grootonderhoud vanaf 2017 door de verenigingen uitgevoerd. SESAM heeft aangegeven daarmee te gaan stoppen in 2026. We onderzoeken de consequenties hiervan.

Areaal

Betreft	Aantal
Vuilwater	
Vrij verval riolering	117 km
Drukriolering	71 km
Persleiding	13 km
Gemalen	64 stuks
Installaties	471 stuks
Randvoorzieningen	7 stuks
Overstorten	33 stuks
IBA-systemen	67 stuks
Hemelwater	
Vrij verval riolering	36 km
Kolken	11.600 stuks
Hemelwateruitlaat	56 stuks
Hemelwaterberging	5 stuks
Wadi's	9 stuks
Oppervlaktewater	
A-watergangen	ca. 176 km
B-watergangen	ca. 151 km
C-watergangen	ca. 206 km

Beleidskader

Actueel beheerplan	Door de raad ingesteld in	Looptijd tot en met
Water- en Rioleringsplan Bommelerwaard 2022-2026	2022	2026

Het beleid van dit product is bepaald in het Water- en Rioleringsplan Bommelerwaard 2022-2026. In 2025 en 2026 werken we aan een nieuw Water- en Rioleringsplan.

Doelstelling

Het kapitaalgoed 'water en riolering' bestaat uit vier onderdelen: stedelijk afvalwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater.

Stedelijk afvalwater

Wij dragen zorg voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, dat vrijkomt binnen het grondgebied van de gemeente, door middel van een openbaar vuilwaterriool.

Riolering dient drie belangen: bescherming van de volksgezondheid en volkshygiëne, bescherming van het milieu en het in stand houden van de kwaliteit van de leefomgeving.

Hemelwater

Wij zetten ons in voor terugdringing van vermenging van schoon hemelwater met stedelijk afvalwater. Wij hebben hierbij de voorkeur voor het bovengronds opvangen van hemelwater. Onze burgers sporen wij aan om waterbewust om te gaan met de inrichting van hun eigen perceel.

Overlast, waarbij water in woningen stroomt en materiële schade optreedt, proberen wij te voorkomen. Komt bij herhalende extreme neerslag op dezelfde locatie vaker wateroverlast voor, dan beschouwen wij dit als een trend. Wij onderzoeken dan de mogelijkheden voor het treffen van maatregelen in de openbare ruimte.

Grondwater

Wij hebben de zorgplicht voor een doelmatige aanpak van structurele grondwateroverlast die het onmogelijk maakt om een perceel te gebruiken op de manier waarvoor het bedoeld is.

Oppervlaktewater

Watergangen en vijvers zijn van groot belang voor het bergen en de aan- en afvoer van water. Bij hevige regenval en in situaties met veel kwel bij hoge waterstanden in de rivieren zorgen de watergangen en vijvers voor droge voeten. Door aanwezigheid van voldoende ruimte voor water in en nabij de woonkernen wordt structurele wateroverlast in de woonkernen en het buitengebied voorkomen.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Uit het WRP 2022-2026 volgen de benodigde budgetten investeringen. In de paragraaf lokale heffingen is de kostendekkendheid uiteen gezet. In het investeringsoverzicht staan de investeringen weergegeven.

(Bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Exploitatielasten	3.188	3.439	3.778
Extracomptabele kosten (BTW, overhead, overigen)	635	868	1.033
Storting in voorziening riolering	-	-	-
Totaal lasten	3.823	4.307	4.811

(Bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten uit rioolheffing	3.616	3.699	3.772
Baatbelasting	6	-	-
Aansluitbijdragen	75	-	-
Onttrekking uit voorziening riolering	126	608	1.039
Totaal baten	3.823	4.307	4.811

Kwaliteit en risico's

Voor al onze zorgplichten moeten wij voldoen aan niveau Basis. De zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater is een resultaatsverplichting. De zorgplichten voor hemel- en het grondwater hebben het karakter van een inspanningsverplichting. Hierbij hebben wij de beleidsvrijheid de aanpak te kiezen die, gelet op de lokale omstandigheden, doelmatig is. Op onderdelen van de zorgplichten worden randvoorwaarden bepaald door wettelijke regels en verplichtingen. De zorgplicht voor oppervlaktewater is een gemeenschappelijke taak van gemeenten en waterschap.

Water en riolering gaan over gemeentegrenzen heen. In regionaal verband wordt actief afgestemd in het Netwerk Waterketen regio Rivierenland (NWR). Deze samenwerking speelt zich vooral af binnen planvorming, kennisdeling en een gezamenlijke uitvoeringsparagraaf. Dit leidt op den duur naar de meest efficiënte onderhoudsstrategie. Via het Watersysteemnetwerk wordt er in de regio kennis uitgewisseld over het watersysteem.

Gebouwen

Areaal

Betreft	Aantal
Dorpshuizen	6
Gymzalen	4
Gemeentehuis	1
Gemeentewerf	1
Molen	1
Bergingen / baarhuisjes begraafplaatsen	4
Kinderopvang	1
Kasteelruïne	1
Oorlogsmonumenten	3
Graf en keermuur	1
Keermuur	1
Kerktorens	3
Kerk	-
Muziekkiosk	1
Prieeltje	1
Klokken/uurwerk	1
Sanitaire units	3
Woning – vast	1
Woning – tijdelijk	-
Sportkantine	-
Toanhutje	1
MFC (De Kreek, De Steen)	2

Beleidskader

Actueel beheerplan	Door de raad ingesteld in	Looptijd tot en met
Gebouwenbeheerplan 2023-2032	2023	2032

De gemeente heeft als taak het gemeentelijk vastgoed als goed huisvader te beheren en te onderhouden. Aan het bouwkundig en installatietechnisch onderhouden van de gebouwen ligt een meerjarig onderhoudsplan ten grondslag. Het gebouwenbeheerplan is vertaald naar een duurzaam meerjarenonderhoudsplan en is op 28 september 2023 vastgesteld in de raad. In 2026 actualiseren we het MJOP. Onder het gemeentelijke vastgoed vallen gebouwen voor de eigen dienst, kunst en cultuur, monumenten, binnensport, molens, kerktorens, multifunctionele centra en kunstwerken. In het plan is MFC De Kreek niet opgenomen.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

Als gemeente hebben we een voorbeeldfunctie op het gebied van het verduurzamen van ons vastgoed. Het is een logische keuze om verduurzaming door te voeren op een natuurlijk vervangingsmoment, oftewel op het moment dat een verwarmingsketel, een dak etc. toch al aan vervanging toe is.

Om de klimaatdoelen te halen moeten gebouwen duurzamer worden. Na 2030 wordt er landelijk een verplichte eindnorm bepaald waaraan de energieprestaties van alle gebouwen moeten voldoen in 2050. Op dit moment geldt als (vrijwillige) richtlijn de zogeheten Renovatiestandaard. Een gebouw dat aan deze renovatiestandaard voldoet is energiezuinig genoeg tot 2050.

Wat deze renovatiestandaard technisch en financieel betekent voor de verduurzaming van onze gebouwen wordt in beeld gebracht en vervolgens vertaald in een actualisatie van het huidige gebouwenbeheerplan.

Doelstelling

Het beheren en onderhouden van gemeentelijk vastgoed.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Onderhoudslasten ten laste van voorziening(en) (Bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Onderhoud gemeentewerf	20	53	18	17	61	26
Onderhoud gemeentehuis	79	55	103	63	64	81
Onderhoud gemeentegebouwen algemeen	3	-	-	-	-	-
Onderhoud kerktorens	27	14	23	8	12	12
Onderhoud molen	8	28	8	3	22	2
Onderhoud overige gemeentegebouwen	35	83	31	20	38	21
Onderhoud gemeentewoning Alem	-	2	4	1	5	1
Onderhoud bergingen begraafplaatsen	6	5	3	2	2	1
Onderhoud dorpshuizen niet in eigen exploitatie	92	18	52	27	94	21
Onderhoud Hooge Wal Hedel	11	8	25	8	56	10
Onderhoud De Treffer Ammerzoden	25	16	20	40	26	12
Onderhoud De Bogerd Rossum	13	14	15	51	84	12
Onderhoud De Muggenheuvel Veldriel	6	7	44	7	7	7
Onderhoud het Knuffelhuske Kerkdriel	1	19	1	1	2	1
Onderhoud brede scholen / kinderopvang	61	113	73	236	26	17
Onderhoud MFC De Steen	4	23	23	23	32	9
Totaal	391	458	443	507	531	233

Onderhoudslasten De Kreek (Bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
De Kreek	34	82	82	82	82	82
Totaal	34	82	82	82	82	82

Kwaliteit en risico's

De gebouwen worden bouwkundig en installatietechnisch onderhouden op basis van de meerjarige onderhoudsplanning.

Paragrafen

Financiering

In de paragraaf Financiering geven wij inzicht en leggen wij verantwoording af over de activiteiten die zich richten op het besturen en beheersen van:

- De financiële vermogensvoorwaarden;
- De financiële stromen;
- De financiële positie en de hieraan verbonden risico's.

In het kort noemen we de bovengenoemde drie punten ook wel treasury.

Beleidskader

Afhankelijk van de hoogte en de verwachte duur van het liquiditeitstekort of -overschot, wordt vermogen tijdelijk of langdurig aangetrokken of uitgezet (vnl. Schatkist). Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt en zoveel mogelijk kort vermogen wordt aangetrokken.

De centrale doelstelling van ons treasurybeleid is het beheren van de financiële geldstromen en het beperken van de financiële risico's voor onze gemeente. De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) regelt de uitvoering van treasury. Deze wet regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient en geschiedt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Om inzicht te geven in de wijze waarop wij dit doen en om een beeld te geven van de stand van zaken gaan wij in deze paragraaf in op het risicobeheer (met name rente- en kredietrisico), de financierings- en schuldpositie, het kasbeheer en de informatievoorziening.

Recente ontwikkelingen

Voor 2026 en verder verwachten we dat de rentes verder zullen dalen of stabiel zullen blijven. De rente voor de langlopende lening is relatief beweeglijk. De marktverwachting is dat de rente voor de langlopende leningen het komend jaar zich zal bewegen rond de 3%.

Risicobeheer financieringsportefeuille

Voor het beheersen van het renterisico maken we gebruik van de financieringsstrategieën:

- De kasgeldlimiet wordt niet overschreden conform Wet Fido ;
- De renterisiconorm wordt niet overschreden conform Wet Fido;
- Nieuwe leningen stemmen wij af op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning;
- De rentetypische looptijd en het renteniveau van de desbetreffende lening stemmen wij zoveel mogelijk af op de actuele rentestanden en rentevisie.

Renterisico

Dit is het risico dat wij lopen op sterke rentestijgingen voor bestaande geldleningen. In zijn algemeenheid blijft dit risico beperkt door het afsluiten van leningen met een lange looptijd en een vast rentepercentage. Renterisico's kunnen vanuit Wet Fido-optiek worden gezien op de korte en op de langere termijn.

Renterisico op korte schuld: de kasgeldlimiet

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is het vermijden van grote schommelingen in de rentelasten. Juist voor kortere financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de rente bij korte financiering direct invloed hebben op de rentelasten. Om een grens te stellen aan de korte financiering is in de Wet Fido een kasgeldlimiet opgenomen. Deze kasgeldlimiet wordt berekend als een vast percentage (8,5%) van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het begrotingsjaar.

Voor het jaar 2026 bedraagt de kasgeldlimiet € 7,1 miljoen. Dat betekent dat de gemeente maximaal € 7,1 miljoen euro mag lenen met kortlopende geldleningen (< 1 jaar) .

Renterisico op langlopende schuld: de renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit is te bereiken door een limiet te stellen aan een deel van de vaste schuld. Het rentepercentage moet op een bepaald moment worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. De bedoelde aanpassingen van rentepercentages doen zich voor bij herfinanciering en renteherziening:

- Herfinanciering is het afsluiten van nieuwe leningen en vervanging van bestaande leningen;
- Renteherziening doet zich voor wanneer de geldgever het percentage van een lening gedurende de looptijd herziet.

De (wettelijke) formulering van de renterisiconorm nieuwe norm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen voor gemeenten niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. De omvang van de renterisiconorm voor het komende begrotingsjaar geven wij als volgt weer:

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1a Renteherziening op vaste schuld o/g	-	-	-	-
1b Renteherziening op vaste schuld u/g	-	-	-	-
1 Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	-	-	-	-
2a Te betalen aflossingen schuld o/g	4.811	4.478	4.478	4.358
2b Te ontvangen aflossingen schuld u/g	-415	-215	85	85
2 Netto te betalen aflossingen (2a-2b)	5.226	4.692	4.392	4.272
3 Renterisico (1+2)	5.226	4.692	4.392	4.272
4a Begrotingstotaal	84.224	82.260	83.688	86.415
4b Renterisiconorm % cfm regelgeving	20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm (4a x % van 4b)	16.845	16.452	16.738	17.283
5a Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	11.619	11.760	12.345	13.011
5b Overschrijding renterisiconorm (4<3)	-	-	-	-

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat onze gemeente ruim binnen de grenzen van de renterisiconorm opereert.

Kredietrisico

Dit is het risico dat wij lopen wanneer rechtspersonen aan wie een lening is verstrekt in financiële problemen komen. Onderstaand een overzicht (gesplitst naar risicogroep) van door ons verstrekte leningen en gerealiseerde beleggingen.

Risicogroep (bedragen x €1.000)	Saldo 1-1-2026	%
Gemeenten / provincies		-
Overheidsbanken		-
Woningcorporaties met garantie Wsw		-
Semi overheidsinstellingen		-
Financiële instelling (A en hoger)		-
Overige toegestane instellingen, volgens treasurystatuut	96	3%
Niet toegestane instellingen, volgens treasurystatuut		-
Starters/duurzaamheidsleningen/enz.	2.830	97%
Totaal	2.926	100%

Leningenportefeuille

In totaal staan er in 2026 gemiddeld € 3,3 miljoen aan leningen uit. Het gemiddelde percentage van de geldleningen is 2%.

Financieringsbehoefte

De financieringspositie wordt bepaald door diverse factoren, zoals de ontwikkelingen in de investeringen en grondexploitaties en de mutaties in de geldleningenportefeuille. Met een liquiditeitenplanning brengen we structuur aan in de verwachte inkomsten en uitgaven. Hierdoor hebben we een beter inzicht in onze financieringsbehoefte.

In onderstaand overzicht wordt de financieringsbehoefte weergegeven. De gemeente investeert in haar kapitaalgoederen. Er staan investeringen voor het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan, het wegbeheerplan, de Zuidelijke Ontsluitingsroute (ZOR) en het water- en rioleringsplan gepland. De bezittingen van de gemeente nemen hierdoor toe. Deze kapitaalgoederen worden gefinancierd. De financieringsbehoefte wordt ingevuld door het aantrekken van kasgeldleningen (kortlopende leningen korter dan een jaar met een maximum van 8,5% van het begrotingstotaal) en vaste geldleningen. De gemeente Maasdriel moet de komende jaren de kapitaalmarkt op om in haar financieringsbehoefte te voldoen. We gaan uit van een toename van de leningenportefeuille met de reële financieringsbehoefte zoals opgenomen in onderstaande tabel. Dit is verwerkt in de geprognostiseerde balans.

Financieringstekort/overschot (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Boekwaarde kapitaaluitgaven (per 31-1)				
Vaste activa	111.882	115.514	118.661	121.841
Voorraad gronden	9.882	8.315	7.687	4.405
Totaal te financieren kapitaalgoederen	121.764	123.829	126.349	126.247
Boekwaarde financieringsmiddelen (per 31-1)				
Geldleningen	51.883	47.073	42.595	38.118
Reserves	36.651	35.835	35.427	34.760
Voorzieningen	10.152	9.193	8.133	6.908
Totaal financieringsmiddelen	98.687	92.101	86.155	79.786
Financieringstekort/overschot	23.077	31.728	40.194	46.461
Reële financieringsbehoefte	15.000	20.000	30.000	35.000
Financieringstekort/overschot	8.077	11.728	10.194	11.461

Renteomslag

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat rente via de taakvelden wordt toegerekend aan de programma's. Door gebruik te maken van een renteomslag wordt de manier van verantwoorden van de rente in de begroting geharmoniseerd. Met onderstaand overzicht geven we inzicht in de rentelasten voor externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rente toerekening. Het BBV schrijft voor dat de gehanteerde omslagrente niet meer dan 25 % (positief of negatief) mag afwijken van de berekende omslagrente. De renteomslag bedraagt 1,5%.

Schema rentetoerekening (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.762	1.807	2.007	2.056
De externe rentebaten	104	112	117	115
Totaal door te rekenen externe rente	1.658	1.695	1.890	1.941
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	203	179	170	121
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	-	-	-
Saldo door te rekenen externe rente	1.455	1.515	1.720	1.820
Rente over eigen vermogen	-	-	-	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	-	-	-	-
De aan taakvelden toe te rekenen rente	1.455	1.515	1.720	1.820
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.678	1.733	1.780	1.828
Renteresultaat op het taakveld treasury	-223	-218	-60	-8

Paragrafen

Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

De bedrijfsvoeringstaken op het gebied van I&A, Financiën, HRM en JZ worden sinds 2017 uitgevoerd door de Bedrijfsvoeringseenheid Bommelerwaard (BVEB). Voor die bedrijfsvoeringstaken verwijzen we naar de begroting 202 van de BVEB. In deze paragraaf richten wij ons op de overige bedrijfsvoering die van toepassing is op de organisatie van de gemeente Maasdriel.

Vergroten van de uitvoeringskracht van de organisatie

Als overheidsinstantie heeft de gemeente Maasdriel een maatschappelijke functie. Deze uit zich in de dienstverlening naar onze burgers toe. Hierbij interpreteren we het begrip 'dienstverlening' breed: *Van het verstrekken van paspoorten enerzijds, de uitvoering van grote infrastructurele projecten anderzijds en alle andere activiteiten die daar tussenin vallen.* Daarvoor het is belangrijk dat we als gemeentelijke organisatie hier voldoende voor toegerust zijn. Dit verstaan we onder het vergroten van onze uitvoeringskracht en is daarmee ook gelijk een belangrijke opdracht voor de organisatie.

Personeel vast in dienst

Onze organisatie bestaat uit gemotiveerde medewerkers die trots zijn om in Maasdriel te werken. Zij vormen de spil in de uitvoering van onze dienstverlening. Ondanks het feit dat de huidige arbeidsmarkt lastig is om vast personeel te werven, is ons streven om personeel zo veel als mogelijk in vaste dienst te nemen.

Binnen de teams Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) en Realisatie & Beheer (R&B) is de afgelopen jaren sprake van een structurele toename in het werkvolume. Waar deze toename aanvankelijk als tijdelijk werd beschouwd en met externe inhuur werd opgevangen, is inmiddels duidelijk dat het gaat om duurzame en blijvende werkzaamheden, waaronder vergunningverlening, planbegeleiding en technische projectuitvoering.

Op verschillende sleutelposities – zoals projectleiders en werkvoorbereiders – wordt al jarenlang structureel externe capaciteit ingezet. Hoewel de bijbehorende kosten structureel worden gedekt uit bestaande middelen (zoals leges, projectbudgetten en grondexploitaties), waren de benodigde formatieplaatsen nog niet formeel opgenomen in de gemeentelijke begroting.

Het college heeft daarom besloten om een deel van deze structurele externe inhuur om te zetten naar vaste formatieplaatsen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de uitgangspunten van goed werkgeverschap, duurzame personeelsinzet en een toekomstbestendige organisatie. Deze maatregel draagt bij aan:

- structurele kostenbesparing;

- het behoud van kennis en expertise binnen de organisatie;
- het versterken van de kwaliteit en continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening;
- en het verminderen van de afhankelijkheid van de externe arbeidsmarkt.

Het nieuwe verhaal van Maasdriel

In 2025 zijn we gestart met het nieuwe verhaal van Maasdriel. Dit is het ambitiedocument voor Maasdriel, waarin staat beschreven hoe het Maasdriel van de toekomst eruit ziet en op welke wijze Maasdriel huidige en toekomstige opgaven oppakt. Daarmee heeft het nieuwe verhaal invloed op de bedrijfsvoering van de organisatie. Hierin ligt namelijk ook besloten op welke wijze de gemeentelijke organisatie in contact staat met de Maasdrielse samenleving en op welke wijze zij te werk gaat. Waarbij ook betekenis wordt gegeven aan onze nieuwe kernwaarden: betrouwbaarheid, toegankelijkheid en wendbaarheid.

Speerpunten voor 2026

In de afgelopen twee jaren hebben we stevig geïnvesteerd in het versterken van onze bestuurskracht. In 2026 bouwen we hierop voort door de Ontwikkelagenda verder te implementeren. Deze agenda bevat strategische opgaven die we op afdelingsniveau én organisatiebreed zullen aanpakken, zoals:

- **Introductie van een nieuwe domeinstructuur**
We schakelen over op een organisatie-indeling per domein en breiden ons team uit met strategen. Hiermee vergroten we onze strategische slagkracht.
- **Implementatie van de 'Maasdrielse Manieren'**
We zetten deze lokale werkwijze integraal in binnen onze dagelijkse werkzaamheden.
- **Voortzetting transformatie sociaal domein**
De ingezette vernieuwingen in het sociaal domein zetten we onverminderd door.
- **Ontwikkeling van een visie op dienstverlening**
We formuleren een heldere en samenhangende visie op hoe we als gemeente willen werken aan dienstverlening.
- **Verfijning van de werkwijze met programma's en projecten**
De inzet op programma's, projecten en een portfoliotafel ruimte krijgt verdere vorm en uitvoering.

Grondbeleid

In de paragraaf grondbeleid bij de programmabegroting wordt een kort inzicht gegeven van het huidige grondbeleid. De grondexploitaties worden eenmaal per jaar geactualiseerd bij de jaarrekening. In deze programmabegroting worden enkel tussentijdse afwijkingen op de grondexploitaties opgenomen.

Actualiteiten grondbeleid

In de gemeentelijke omgevingsvisie, die op 22 oktober 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld, zijn keuzes gemaakt voor de toekomst van de gemeente Maasdriel op het gebied van woningbouw, duurzaamheid, economie, recreatie et cetera. Het grondbeleid wordt als instrument ingezet om deze doelen te bereiken. De omgevingsvisie biedt daarnaast een basis voor het stellen van locatie-eisen, het verhalen van bovenwijkse kosten en eventueel het vestigen van een gemeentelijk voorkeursrecht.

In de woonvisie 2021-2025 en het addendum op de Woonvisie van december 2024 en de Woondeal Rivierenland (begin 2023) heeft de gemeente de ambitie uitgesproken om te willen groeien in woningaantal. In het addendum op de woonvisie is de ambitie opgenomen om te groeien met 3.145 woningen in de periode tot en met 2040. De beoogde ontwikkellocaties worden – voor zover al niet in de omgevingsvisie vermeld – in de actualisatie van de Omgevingsvisie opgenomen.

Visie op grondbeleid

De huidige Nota grondbeleid dateert van maart 2009, terwijl de Nota bovenwijkse voorzieningen is vastgesteld op 24 juni 2010. De ontwikkelingen in de afgelopen jaren en de inwerkingtreding van de Omgevingswet vragen om een actualisatie van de Nota grondbeleid en de Nota bovenwijkse voorzieningen. Het is de bedoeling van beide nota's binnen afzienbare termijn een nieuwe versie vast te stellen.

Op dit moment hanteert de gemeente in feite een situationeel grondbeleid, waarbij soms actief grondbeleid wordt toegepast en in andere gevallen faciliterend grondbeleid. Zowel bij actief grondbeleid als bij faciliterend grondbeleid is de inzet erop gericht bij het sluiten van koopovereenkomsten (actief) en anterieure overeenkomsten (faciliterend) zoveel mogelijk het gemeentelijke beleid, zoals opgenomen in onder meer de omgevingsvisie, vorm te geven.

Uitvoering van grondbeleid

Parameters bij actualisatie grondexploitaties bij jaarrekening 2025

Binnen de gemeentelijke grondexploitaties wordt gebruik gemaakt van verschillende parameters (rente, discontering en kosten- en opbrengstenstijging). De parameters worden jaarlijks geactualiseerd op basis van marktontwikkelingen. Deze parameters worden gehanteerd voor de actualisatie van de grondexploitaties bij de jaarrekening 2025.

De BBV-regels schrijven voor dat de rente in de BIE gelijk is aan de gemeentelijke omslagrente, op dit moment 1,5%. Op basis van de BBV-regels bedraagt de disconteringsvoet 2,0%. Voor het bepalen van de kosten- en opbrengstenstijging wordt aangesloten bij ervaringscijfers vanuit projecten en bronnen (bijvoorbeeld de Outlook Grondexploitaties van Metafoor). Voor kostenstijging wordt uitgegaan van 3,0% en voor opbrengstenstijging wordt 2,0% gehanteerd, tenzij hier contractueel andere afspraken over gemaakt zijn.

Grondprijzen

Jaarlijks worden de grondprijzen voor het opvolgende jaar middels de grondprijzenbrief door het college vastgesteld. De grondprijzenbrief vormt de basis voor de grondwaarden die worden opgenomen in de grondexploitaties. De opgenomen grondwaarden zijn min of meer richtinggevend. In de praktijk zullen grondprijzen vaak afwijken doordat grondverkoop doorgaans zal plaatsvinden middels tenders (openbare aanbesteding), waarbij ontwikkelaars worden uitgedaagd enerzijds kwalitatief goede plannen in te dienen en anderzijds een zo hoog mogelijke bieding te doen.

Stand van zaken portefeuille grondbeleid

De gemeente Maasdriel heeft een tweetal grondexploitaties, namelijk Paddenstoelenbuurt in Kerkdriel en Onderwaard in Ammerzoden. Naar verwachting wordt in 2026 ook de grondexploitatie Hart van Hurwenen vastgesteld.

De grondexploitatie Paddenstoelenbuurt is geactualiseerd bij de jaarrekening 2024. Op 5 juni 2025 heeft de raad gelijktijdig bij de vaststelling van het bestemmingsplan Onderwaard de (eerste) grondexploitatie Onderwaard vastgesteld. In onderstaand overzicht is de financiële stand van zaken van de grondexploitaties opgenomen. In deze tabel zijn opgenomen de huidige boekwaarde op het project, het resultaat van het project en indien het een verlieslatend project betreft de getroffen verliesvoorziening. Deze cijfers zijn opgenomen conform de jaarrekening 2024. De boekwaarde van 'Onderwaard' bevat de aangekochte grond en het saldo van het voorbereidingskrediet per ultimo 2024. Zowel de grond als het saldo van het voorbereidingskrediet worden in 2025 in de Grondexploitatie Onderwaard opgenomen.

(Bedragen X € 1.000)

Project	Boekwaarde	Voorzien tekort	Voorzien overschot
Onderwaard	€ 498	€ 0.00	€ 0.00
Paddenstoelenbuurt	€ 10.462	€ 3.645	€ 0.00
Totaal	€ 10.960	€ 3.645	€ 0.00

Overzicht grondexploitatiebegrotingen

De gemeente hanteert een reserve grondexploitaties om de risico's op de grondexploitaties af te dekken en ten behoeve van voorbereidingskredieten voor nieuwe ontwikkelingen. Eventuele positieve resultaten op grondexploitaties worden gestort in de reserve grondexploitaties. De stand van de reserve grondexploitaties wordt jaarlijks op basis van de actualisaties van de grondexploitaties bij de jaarrekening bijgewerkt en bij tussentijdse mutaties (zoals aanpassingen in plannen en/of openen en sluiten van grondexploitaties) aangepast.

Per eind 2023 had de reserve grondexploitaties een omvang van € 830.000,-. Op 13 februari 2025 heeft de raad besloten een voorbereidingskrediet voor het project Poort van Maasdriel ter beschikking te stellen ter hoogte van € 500.000,- ten laste van de reserve. Vervolgens is bij de jaarrekening 2024 een bedrag ter hoogte van € 323.000,- onttrokken aan de reserve ter dekking van het opgelopen tekort van de grondexploitatie Paddenstoelenbuurt. Daardoor bedraagt de vrije reserve op dit moment nog slechts € 7.000,-.

Risicobeheersing

De risico's ten aanzien van de grondexploitaties zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Gezien de stand van de reserve grondexploitaties is er vrijwel geen risicoreserve meer ten

aanzien van de grondexploitaties, waarmee de tegenvallers op verlieslatende projecten direct ten laste van de algemene middelen komen.

Vennootschapsbelasting

De gemeente heeft een fiscale openingsbalans per 1 januari 2016 opgesteld ('nulmeting') en ingediend bij de Belastingdienst. Middels een vaststellingsovereenkomst met de Belastingdienst, in 2019, is deze fiscale openingsbalans goedgekeurd en zijn verdere afspraken over de fiscale verwerking van de exploitaties gemaakt. Elke verandering ten opzichte van de openingsbalans leidt tot fiscale winst of verlies, dit wordt jaarlijks op basis van de jaarrekening geactualiseerd.

Paragrafen

Verbonden partijen

Tevens register als bedoeld in artikel 27 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Omschrijving

In deze paragraaf staan de “verbonden partijen” van de gemeente Maasdriel. Verbonden partijen zijn volgens artikel 1 lid b BBV privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Volgens artikel 1 lid c BBV is een financieel belang gedefinieerd als: “Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt”. In artikel 1 lid d BBV tenslotte wordt bestuurlijk belang gedefinieerd als: “Zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.

Beleid

Maasdriel staat open voor intergemeentelijke en regionale samenwerking. Een samenwerking wordt alleen aangegaan als daar een publiek belang bij betrokken is en/of daarmee een doelstelling, zoals opgenomen in de begroting, wordt gerealiseerd. Inmiddels wordt in de regio het belang van monitoring en sturing op verbonden partijen breed gedragen. Een steeds groter deel van gemeentelijke (beleids)doelstellingen worden extern gerealiseerd. Onder meer door de Kring van gemeentesecretarissen Rivierenland en de Griffierskring. Men is van mening dat een regionale aanpak voor alle partijen meerwaarde heeft. Concreet denkt men daarbij aan een vorm van toezicht (toezichtsarrangementen) en het inrichten van een vorm van opdrachtgeversoverleg voor elke verbonden partij.

Maasdriel werkt samen met 12 gemeenschappelijke regelingen aan taakstellingen op het gebied van archivering, recreatie, veiligheid, vergunningverlening, toezicht en handhaving, gezondheid, werkgelegenheid en afvalverwerking. Dit doen we samen met de andere 7 gemeenten in regio Rivierenland. Voor twee gemeenschappelijke regelingen, GGD en de Veiligheidsregio, werken we samen met het Rijk van Nijmegen. Binnen de Bedrijfsvoeringseenheid Bommelerwaard wordt samengewerkt op bedrijfsvoeringstaken. Verder wordt nauw samengewerkt met (zorg)instellingen in de regio 's-Hertogenbosch. Voor een optimale werking van deze bedrijfsvoeringsorganisaties (een optimale bijdrage aan de vier K's, te weten Kwetsbaarheid, Kwaliteit, Kosten en Dienstverlening/klant) moeten de opdrachtgevende gemeenten zoveel mogelijk op één lijn zitten qua beleid en uitvoering. Met het instrumentarium van de in 2019 vastgestelde Nota Verbonden Partijen zijn (of worden) heldere kaders geformuleerd over de doelstellingen van verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen

1. Regionaal Archief Rivierenland
2. Stadsgewest 's-Hertogenbosch
3. Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal
4. Belastingensamenwerking Rivierenland
5. Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

6. Regio Rivierenland
7. Omgevingsdienst Rivierenland
8. GGD Gelderland-Zuid
9. Werkzaak Rivierenland
10. Avri
11. Bedrijfsvoeringseenheid Bommelerwaard
12. Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland

Vennootschappen en coöperaties

1. Vitens NV
2. Bank der Nederlandse Gemeenten NV

Regionaal Archief Rivierenland

Naam	Regionaal Archief Rivierenland
Bronnen	GR Regionaal Archief Rivierenland Jaarstukken 2024 Regionaal Archief Rivierenland Begroting 2026 Regionaal Archief Rivierenland
Vestigingsplaats	Tiel
Doel en openbaar belang	Het Regionaal Archief heeft tot doel het binnen het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis en vervult daartoe de volgende taken: • De zorg voor en het beheren van de in de archiefwerkplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers; • Het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht; • De zorg voor het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van instanties die niet bestuurlijk in de regeling participeren en waaraan op contractbasis diensten worden verleend; • Het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen, beheren en bewaren van een zo compleet mogelijke collectie relevant bronnenmateriaal op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis
Deelnemers	Gemeente Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel
Zeggenschap	De leden van het Algemeen Bestuur worden aangewezen door de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. Voor de gemeente Maasdriel is dit burgemeester Geurts.
Stempercentage Maasdriel	11%
Veranderingen in het jaar	De relatie met het Regionaal Archief Rivierenland is niet gewijzigd.
Eigen vermogen	EV per 31-12-2023: € 644.807 EV per 31-12-2024: € 637.338 EV per 31-12-2025: € 469.869
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2023: € 7.994.262 VV per 31-12-2024: € 7.816.853 VV per 31-12-2025: € 7.304.778
Financieel resultaat	Jaarrekening 2024: € 67.468 Begroting 2026: € 0
Financieel belang van de gemeente	Bijdrage 2026: € 338.703
Risico's	Geen
Ontwikkelingen	Er is een pilot gedraaid met Verseon Zaltbommel en Maasdriel en is voor beide organisaties nu operationeel. Doordat beide gemeenten de pilot hebben gedraaid worden er nu stappen gezet dat de overige deelnemers ook aan kunnen sluiten bij het E-depot.

Stadsgewest 's-Hertogenbosch

Naam	Stadsgewest 's-Hertogenbosch (1998)
Bronnen	GR Stadsgewest 's-Hertogenbosch (1998) Jaarstukken 2023 Stadsgewest 's-Hertogenbosch (1998) Begroting 2026 Stadsgewest 's-Hertogenbosch (1998)
Vestigingsplaats	's Hertogenbosch
Doel en openbaar belang	Het beheer van de gesloten stortplaats De Vlagheide, alsmede behartiging van de belangen van het Stadsgewest, alsmede de zogeheten contractgemeenten binnen de Bestuursraad van het Provinciale Nazorgfonds;
Deelnemers	Boxtel, Heusden, Maasdiel, Meierijstad, Oisterwijk, 's-Hertogenbosch, Sint-Michielsgestel, Tilburg en Vught
Zeggenschap	De raad uit elke deelnemende gemeente wijst uit zijn college van burgemeester en wethouders een persoon aan als lid van het algemeen bestuur. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt op de dag waarop de zittingsperiode van de gemeenteraden afloopt. Elk lid van het algemeen bestuur heeft één stem.
Stempercentage Maasdiel	11%
Veranderingen in het jaar	De relatie met het Stadsgewest 's Hertogenbosch (1998) is niet gewijzigd.
Eigen vermogen	EV per 31-12-2024: € - 1.469.000 EV per 31-12-2025: € - 1.469.000 EV per 31-12-2026: € - 1.469.000
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2024: € 2.500.000 VV per 31-12-2025: € 2.500.000 VV per 31-12-2026: € 2.500.00
Financieel resultaat	Jaarrekening 2023: € 55.000 Begroting 2026: € 0
Financieel belang van de gemeente	Bijdrage 2026: € 10.188
Risico's	Een aanpassing in het doelvermogen, nodig voor de nazorg van stortplaats de Vlagheide, kan leiden tot een hogere bijdrage voor de gemeente Maasdiel.
Ontwikkelingen	Provincie en exploitanten hebben een overeenkomst afgesloten die inhoudt dat de rekenrente niet wordt verlaagd en dat de exploitanten voorlopig geen stortplaatsen voor eeuwigdurende nazorg aan de provincie overdragen. Deze afspraak geldt voor de periode tot de komende ALM-studie, dus tenminste 3 jaar. Dan wordt opnieuw naar de rekenrente gekeken. Dit uitstel geeft exploitanten de tijd om samen met de provincie mogelijkheden te onderzoeken of op de onderscheiden stortplaatsen nieuwe inkomsten te genereren zijn. Ook wordt door de gezamenlijke exploitanten gekeken naar ontwikkelingen die bijdragen aan verlaging van het benodigde doelvermogen. In verband met het hiervoor beschreven proces rondom de rekenrente en doelvermogen, is het overleg met de provincie over de sluitingsverklaring tijdelijk opgeschort. Met de sluitingsverklaring gaat de verantwoordelijkheid voor de nazorg over van exploitante over naar provincie. Met de provincie zijn er op dit moment nog geen harde afspraken over het moment waarop de overdracht zal plaatsvinden. Dit houdt in dat de exploitant gedurende de aankomende jaren nog verantwoordelijk blijft voor de gesloten stortlocatie. De gemeente Meierijstad werkt aan een natuur- en landschapspark op de Vlagheide en in de directe omgeving daarvan.

Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal

Naam	Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal
Bronnen	GR Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal Jaarstukken 2023 Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal Begroting 2025 Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal
Vestigingsplaats	Tiel
Doel en openbaar belang	De behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openluchtrecreatie en het toerisme in het gebied, zulks met bescherming van het landschappelijk karakter.
Deelnemers	Buren, Culemborg, Druten, Maasdriel, Neder-Betuwe, West Betuwe, Wijchen, West Maas en Waal
Zeggenschap	1. Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemende gemeenten bedraagt, met dien verstande dat per deelnemende gemeente een lid en een plaatsvervangend lid worden aangewezen. 2. De leden en plaatsvervangende leden van het algemeen bestuur worden door de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten uit hun midden, de burgemeesters en de wethouders inbegrepen, aangewezen. Van elke aanwijzing geven burgemeester en wethouders binnen acht dagen kennis aan de voorzitter.
Stempercentage Maasdriel	13%
Veranderingen in het jaar	De relatie met het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal is niet gewijzigd.
Eigen vermogen	EV per 31-12-2023: € 0 EV per 31-12-2024: € 0 EV per 31-12-2025: € 0
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2023: € 6.853.000 VV per 31-12-2024: € 6.853.000 VV per 31-12-2025: € 6.853.000
Financieel resultaat	Jaarrekening 2023: € 0 Begroting 2025: € 0
Financieel belang van de gemeente	In de jaarrekening is nog uitsluitend verantwoord de waarde van de deelnemingen in de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied en Avezaath B.V. Alle operationele activiteiten met financiële consequenties worden door de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied uitgevoerd zodat er in de administratie geen mutaties meer plaatsvinden.
Risico's	De financiële situatie van het verenigingsfonds kan leiden tot een tekort.
Ontwikkelingen	Voor de recreatieverken zetten we de transitie in van fossiel naar elektrisch.

Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)

Naam	Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)
Bronnen	GR Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) Jaarstukken 2023 Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) Begroting 2025 Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)
Vestigingsplaats	Tiel
Doel en openbaar belang	In het kader van deze gemeenschappelijke regeling worden de belangen van de deelnemers, elk voor zover het hun grondgebied en hun belangen betreft, behartigd op het gebied van: • De heffing en de invordering van belastingen; • De uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens en het verstrekken van vastgoedgegevens aan deelnemers en derden. • De inrichting en/of het beheer van andere basisregistraties.
Deelnemers	De deelnemers zijn de gemeenten: Culemborg, IJsselstein, Maasdriel, Montfoort, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijk bij Duurstede, het Waterschap Rivierenland en Avri.
Zeggenschap	Aan het hoofd van de BSR staat een algemeen bestuur dat bestaat uit net zoveel leden als deelnemers, met dien verstande dat het aantal leden uit het Waterschap Rivierenland bestaat uit 2. Elke lid van het AB heeft één stem, met de uitzondering voor de leden van het Waterschap Rivierenland met twee stemmen.
Stempercentage Maasdriel	7%
Veranderingen in het jaar	De relatie met het Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) is niet gewijzigd.
Eigen vermogen	EV per 31-12-2024: € 363.000 EV per 31-12-2025: € 93.000 EV per 31-12-2026: € 42.000
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2024: € 10.946.000 VV per 31-12-2025: € 9.553.000 VV per 31-12-2026: € 9.379.000
Financieel resultaat	Jaarrekening 2024: € 0 Begroting 2026: € 0
Financieel belang van de gemeente	Bijdrage 2025: € 511.000
Risico's	Veranderingen in belastingwetgeving/Wet waardering onroerende zaken.
Ontwikkelingen	Al enige jaren richt de BSR zich op het genereren van volledig geautomatiseerde aanslagbiljetten. Daarnaast streeft de BSR naar het optimaal ontzorgen van de deelnemers en inwoners op basis van geharmoniseerde verordeningen en standaardprocessen. De BSR streeft daarnaast ook naar een waardering goed van de Waarderingskamer in 2025. Daarnaast vindt de BSR het belangrijk om, zeker in deze financieel onzekere tijden, een structurele bijdrage te leveren in het belang van haar deelnemers. Hiertoe heeft de BSR in de zomer van 2020 een plan van aanpak opgesteld om te komen tot een meerjarige kostenverlaging. Vanaf 2024 is BSR ook de verblijfsbelasting van de gemeente Maasdriel gaan heffen. Er worden mogelijkheden onderzocht om vanaf 2025 reclamebelasting te gaan heffen voor gemeente Maasdriel. Vanaf 1 januari 2025 treedt gemeente Gorinchem toe tot de BSR. Deze ontwikkeling zal leiden tot schaalvoordelen en dus een lagere bijdrage voor de gemeente Maasdriel.

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Naam	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Bronnen	Jaarstukken 2024 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid Begroting 2026 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid Website: www.vrgz.nl
Vestigingsplaats	Nijmegen
Doel en openbaar belang	De Veiligheidsregio behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op de volgende terreinen: • Brandweezorg; • Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR); • Rampenbestrijding en crisisbeheersing; • Ambulancezorg; • Het voorzien in de meldkamerfunctie; • Sociale Veiligheid, voor zover het gaat over onderwerpen waarover regionale afstemming gewenst is.
Deelnemers	Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Berg en Dal, Heumen, Maasdriel, Neder- Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen, Zaltbommel
Zeggenschap	De burgemeesters van de deelnemende gemeenten zijn lid van het algemeen bestuur en bezitten allen gelijk stemrecht. Besluiten betreffende de begroting, de wijzigingen daarvan en de rekening en besluiten tot het doen van een uitgaaf voordat de begroting of de begrotingswijziging waarbij deze uitgaaf is geraamd is goedgekeurd, alsmede besluiten betreffende het regionaal beheers programma worden genomen op basis van gewogen stemrecht, waarbij elke gemeente voor iedere 20.000 inwoners of gedeelte daarvan één stem heeft. Het stemgewicht voor elke gemeente wordt jaarlijks bepaald op basis van het inwonertal op 1 januari van het voorafgaande jaar zoals dit is opgenomen in de bevolkingsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek.
Stempercentage Maasdriel	6%
Veranderingen in het jaar	De relatie met Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is niet gewijzigd.
Eigen vermogen	EV per 31-12-2024: € 9.635.000 EV per 31-12-2025: € 8.809.000 EV per 31-12-2026: € 8.190.000
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2024: € 72.556.000 VV per 31-12-2025: € 77.188.000 VV per 31-12-2026: € 75.339.000
Financieel resultaat	Jaarrekening 2024: € 224.000 (RAV + C&R) Begroting 2026: € 0
Financieel belang van de gemeente	Bijdrage 2026: € 2.369.157
Risico's	• Verduurzaming vastgoed • Kapitaallasten vastgoed • Hybride en militaire dreiging en weerbare samenleving • Veilige energietransitie • Digitale ontwrichting en cyber • Klimaatverandering & Natuurbrandbeheersing
Speerpunten & Ontwikkelingen	Onderstaand de 3 speerpunten uit het regionaal beleidsplan van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor de jaren 2024-2027 en de 4 belangrijkste (regionale & landelijke) ontwikkelingen voor 2025 doorlopend in 2026: Speerpunten:

Naam	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
	• Een sterk netwerk ontwikkelen • Informatiemanagement • Een weerbare organisatie Ontwikkelingen: • Eerste tranche herziening Wet veiligheidsregio's in de wet crisisbeheersing en brandweezorg • Regiogrensoverschrijdende samenwerking • Onderzoek kostenverdeelsystematiek • Onderzoek nieuw plan vastgoed (huisvesting brandweerkazernes)

Regio Rivierenland

Naam	Regio Rivierenland
Bronnen	GR Regio Rivierenland Jaarstukken 2024 Regio Rivierenland Begroting 2026 Regio Rivierenland
Vestigingsplaats	Tiel
Doel en openbaar belang	De behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten ten aanzien van: • Algemeen bestuurlijke aangelegenheden; • Openbare orde, veiligheid en hulpverlening; • Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting; • Zorg voor het milieu; • Verkeer en vervoer; • Recreatie en toerisme; • Sociaaleconomische zaken en bevordering van werkgelegenheid; • Sociale aangelegenheden; • Volksgezondheid; • Onderwijs en cultuur; • Welzijn.
Deelnemers	Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel
Zeggenschap	Het algemeen bestuur bestaat uit acht (8) leden, elke gemeente heeft één zetel. Daarnaast wordt er een gezamenlijk lid aangewezen door de meerderheid van de gemeenteraden. De leden hebben in de vergaderingen van het algemeen bestuur stemrecht in de omvang waarin het inwonertal van de gemeente die hem/haar heeft aangewezen zich verhoudt tot het inwonertal van alle deelnemende gemeenten.
Stempercentage Maasdriel	12,5%
Veranderingen in het jaar	De relatie met het Regio Rivierenland is niet gewijzigd.
Eigen vermogen	EV per 31-12-2024: € 2.620.000 EV per 31-12-2025: € 2.187.000 EV per 31-12-2026: € 1.870.000
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2024: € 11.862.000 VV per 31-12-2025: € 10.788.000 VV per 31-12-2026: € 11.873.000
Financieel resultaat	Jaarrekening 2024: € 347.000 Begroting 2026: € 1.679.000
Financieel belang van de gemeente	Bijdrage 2026: € 296.387
Risico's	Het proces van ambitie en doorontwikkeling van de GR wordt naar verwachting eind 2024 afgerond. De resultaten hiervan zullen – wanneer deze afwijken van de begroting – middels een begrotingswijziging en/of startnotitie worden gewijzigd. Bijvoorbeeld voor structurele ondersteuning door een uitvoeringsteam voor de Gebiedsagenda.
Ontwikkelingen	• In 2025 worden het Regionaal Economisch Ambitiedocument en de benoemde opgaven, programma's en projecten geevalueerd. Zo kan toegewerkt worden naar een agenda voor na 2025. Het ambitiedocument is een fundamentele bouwsteen voor de integrale Gebiedsagenda FruitDelta Rivierenland. • Implementatie resultaten herijking gemeenschappelijke regeling (Takendiscussie).

Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)

Naam	Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)
Bronnen	GR Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) Jaarstukken 2024 Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) Begroting 2026 Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)
Vestigingsplaats	Tiel
Doel en openbaar belang	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.
Deelnemers	Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Zaltbommel en provincie Gelderland
Zeggenschap	Iedere deelnemer levert één lid voor het algemeen bestuur. De leden van het algemeen bestuur die zijn aangewezen door de deelnemers en waarbij de deelnemers zowel de milieutaken als bouw- en RO-taken inbrengen hebben ieder 2 stemmen, de overige leden hebben ieder 1 stem.
Stempercentage Maasdriel	12,5%
Veranderingen in het jaar	De relatie met het Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) is niet gewijzigd.
Eigen vermogen	EV per 31-12-2024: € 1.031.000 EV per 31-12-2025: € 1.002.000 EV per 31-12-2026: € 974.000
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2024: € 6.646.000 VV per 31-12-2025: € 6.575.000 VV per 31-12-2026: € 6.434.000
Financieel resultaat	Jaarrekening 2024: € 24.702 Begroting 2026: € 0
Financieel belang van de gemeente	Bijdrage 2026: € 3.025.938
Risico's	- De deelnemers dragen er steeds zorg voor dat de ODR te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te voldoen. Nadelige resultaten kunnen ten laste van de deelnemers worden gebracht. - Tekort aan gekwalificeerd personeel / beschikbaarheid (vast) personeel - Openstaande verlofsaldi - Ontwikkelingen Interbestuurlijk programma (IBP) (Robuustheidseisen) - Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)
Ontwikkelingen	- Robuustheidseisen en de financiële situatie bij gemeenten - Omgevingswet en WKB - Bodem - Energie en circulaire economie - Asbest - Aanpak ondermijning en criminaliteit - Dronetoezicht - Datagedreven werken - aanpassing financieringssysteem - Bezuinigingstaakstellingen in begroting

GGD Gelderland-Zuid

Naam	GGD Gelderland-Zuid
Bronnen	GR GGD Gelderland-Zuid Jaarstukken 2024 GGD Gelderland-Zuid Begroting 2026 GGD Gelderland-Zuid
Vestigingsplaats	Nijmegen
Doel en openbaar belang	De GGD voert namens de gemeente de wettelijke taken uit van de Wet Publieke Gezondheid (WPG). Volgens deze wet heeft de gemeente een taak op het gebied van de preventieve volksgezondheid. Daarnaast voert de GGD de taak Veilig Thuis uit.
Deelnemers	Gemeente Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Berg en Dal, Heumen, Maasdriel, NederBetuwe, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, West Betuwe, Wijchen en Zaltbommel
Zeggenschap	Het algemeen bestuur van de GGD Gelderland-Zuid bestaat uit 14 leden. Elke gemeente heeft voor iedere 20.000 inwoners één stem, voor Maasdriel komt dit neer op 2 van de 37 stemmen.

Naam	GGD Gelderland-Zuid
Stempercentage Maasdriel	5,4%
Veranderingen in het jaar	De relatie met de GGD Gelderland-Zuid is niet gewijzigd.
Eigen vermogen	EV per 31-12-2024: € 2.276.000 EV per 31-12-2025: € 2.220.000 EV per 31-12-2026: € 2.220.000
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2024: € 29.242.000 VV per 31-12-2025: € 28.802.000 VV per 31-12-2026: € 27.815.000
Financieel resultaat	Jaarrekening 2024: € -81.000 Begroting 2026: € 0,-
Financieel belang van de gemeente	Bijdrage 2026: € 1.103.394,- (uniform)
Risico's	Bijzondere Zorg In de begroting wordt een kostenstijging voor Bijzondere Zorg verwacht. Maasdriel maakt geen gebruik van GGD-diensten, maar werkt met andere gemeenten aan minder verwijzingen om kosten te beperken. Lukt dit niet, dan heeft dat gevolgen voor de algemene reserve en dus ook voor Maasdriel. Landelijk Professioneel Kader De GGD voldoet op dit moment niet aan het Landelijk Professioneel Kader (LPK) voor de Jeugdgezondheidszorg. Er is echter in samenwerking zorgvuldig gekeken naar de mogelijkheden voor bezuinigingen, zodat de kwaliteit van de dienstverlening zoveel mogelijk gewaarborgd blijft. Bezuinigingen Door de bezuinigingen kunnen bepaalde diensten, zoals het reizen naar vaccinatiepunten voor inwoners, niet meer op dezelfde wijze worden aangeboden. Mocht dit het geval zijn, dan zal er overleg plaatsvinden met de gemeente. Voorop staat dat de GGD te allen tijde het risico op daling van de vaccinatiegraad wil voorkomen. Door differentiatie in contactmomenten in de jeugdgezondheidszorg bestaat de kans dat de vroegsignalering en kunnen de risico's op gezondheidsproblemen en schoolverzuim toenemen. De GGD verwacht deze risico's goed te kunnen overzien en omdat andere netwerkpartners ook een signalerende rol kunnen spelen, blijft het risico zo laag mogelijk.
Ontwikkelingen	Integraal Zorgakkoord (IZA), Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) Het Integraal Zorgakkoord (IZA) loopt na 2026 af. Dit akkoord richt zich op het toegankelijk en betaalbaar houden van de zorg, en op versterking van de samenwerking met het sociaal domein. Als aanvulling hierop is inmiddels het Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA) ondertekend, dat de doelen van het IZA verlengt en voortzet tot en met 2028. De focus voor komende jaren blijft liggen op onder andere mentale gezondheid, vitaal ouder worden, overgewicht, leefstijl, kansrijk opgroeien en het terugdringen van gezondheidsverschillen. Deze onderwerpen vallen binnen het werkveld van de GGD. Er komen extra middelen beschikbaar, maar het is nog onduidelijk op welke manier deze ingezet zullen worden. De komende periode zal hier meer duidelijkheid op gegeven worden. Jeugdgezondheidszorg 0-4 Per 1 januari 2026 wordt de jeugdgezondheidszorg voor kinderen van 0 tot 4 jaar in zes gemeenten in Rivierenland ondergebracht bij GGD Gelderland-Zuid, zo ook voor Maasdriel. Op dit moment wordt de consultatiebureauezorg in Maasdriel nog verzorgd door zorgorganisatie Santé Partners. Deze organisatie heeft aangegeven de taak vanaf 2026 niet langer te willen uitvoeren. In de overdracht zullen ongeveer 70 medewerkers met hun werkzaamheden meeverhuizen naar de GGD. Voor inwoners betekent dit dat de zorg en de vertrouwde gezichten grotendeels hetzelfde blijven

Werkzaam Rivierenland

Naam	Werkzaam Rivierenland
Bronnen	GR Werkzaam Rivierenland Jaarstukken 2024 Werkzaam Rivierenland Begroting 2026 Werkzaam Rivierenland
Vestigingsplaats	Tiel en Geldermalsen
Doel en openbaar belang	Werkzaam voert namens Maasdriel de Participatiewet uit (voorheen Wet werk en Bijstand, WSW en Wajong) voor mensen uit fase 1-3 en het inkomensdeel voor fase 4. De activering van fase 4 is een taak van de individuele gemeenten. Het gaat hier om personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die zorg nodig hebben. De organisatiedoelen van Werkzaam zijn als volgt geformuleerd: 1. Uitstroom uit de uitkering (langer dan 6 maanden) door het vinden van werk; 2. Groei van het aantal loonkostenplaatsingen bij werkgevers; 3. Groei van het aantal detacheringen; 4. Maximaal 50% van de meldingen voor een Participatiewetuitkering leidt tot een (toegekende) aanvraag levensonderhoud.
Deelnemers	Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel
Zeggenschap	Het algemeen bestuur bestaat uit 8 leden en elke deelnemer heeft één stem.
Stempercentage Maasdriel	12,5%
Veranderingen in het jaar	-
Eigen vermogen	EV per 31-12-2024: € 6.230.000 EV per 31-12-2025: € 4.617.000 EV per 31-12-2026: € 4.533.000
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2024: € 18.742.000 VV per 31-12-2025: €18.696.000 VV per 31-12-2026: € 18.728.000
Financieel resultaat	Jaarrekening 2024: € 1.488.000 Begroting 2026: € 0
Financieel belang van de gemeente	Bijdrage 2026: € 1.687.600 (Bedrijfsvoering)
Risico's	Werkzaam staat tot € 240.000 garant voor de Cooperatie Cirtex. Werkzaam is een conjunctuurgevoelige organisatie. De economie en arbeidsmarkt zijn van groot effect (in positieve en negatieve zin) op de resultaten van Werkzaam. De doelgroep van Werkzaam wordt steeds complexer en moeilijker naar werk te begeleiden. Dit betekent dat uitkeringsgerechtigden langer in de uitkering blijven zitten. Hoge instroom van anderstaligen (statushouders). Het rendement van de Wsw staat steeds meer onder druk. Wsw sterft uit (landelijk). Wsw medewerkers worden op sommige posities vervangen door reguliere medewerkers met hogere kosten.
Ontwikkelingen	Geen

Avri

Naam	Avri
Bronnen	GR Avri Jaarstukken 2024 Avri Begroting 2026 Avri
Vestigingsplaats	Geldermalsen
Doel en openbaar belang	Avri geeft invulling aan de afvalzorgplicht van acht gemeenten in Regio Rivierenland. Avri verzorgt de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval en grondstoffen, ontwikkelt het gemeentelijke afvalstoffenbeleid, handhaaft de afvalstoffenverordening en zorgt voor voorlichting over afval. Bij het inzamelen van grondstoffen staat hergebruik voorop.
Deelnemers	Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.
Zeggenschap	Het algemeen bestuur bestaat uit 8 leden en elk lid van het algemeen bestuur heeft één stem.
Stempercentage Maasdriel	12,5%
Veranderingen in het jaar	De relatie met Avri is niet gewijzigd.
Eigen vermogen	EV per 31-12-2024: € 1.903.000 EV per 31-12-2025: € 2.108.000 EV per 31-12-2026: € 2.171.000
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2024: € 56.240.000 VV per 31-12-2025: € 53.472.000 VV per 31-12-2026: € 52.255.000
Financieel resultaat	Jaarrekening 2024: € 132.000 Begroting 2026: € 0
Financieel belang van de gemeente	Kosten basispakket 2026: € 3.851.578 Opbrengst afvalstoffenheffing 2026: € 3.984.604
Risico's	Avri werkt verder aan financieel herstel door de bedrijfsvoering te verstevigen, meer stabiliteit te creëren, risico's te beheersen en financieel weerstand te verhogen.
Ontwikkelingen	- Komende jaren wordt er invulling gegeven aan de 5 strategieën van het vastgestelde Strategische Koersplan, - De transitie van afval naar grondstof aanjagen - Circulair ondernemerschap stimuleren en maatschappelijke waarde creëren - Meewerken aan biodiversiteit en klimaatadaptatie - Samen een schone en veilige leefomgeving realiseren - De bedrijfsvoering versterken.

Bedrijfsvoeringseenheid Bommelerwaard (BVEB)

Naam	Bedrijfsvoeringseenheid Bommelerwaard (BVEB)
Bronnen	GR Bedrijfsvoeringseenheid Bommelerwaard (BVEB) Jaarstukken 202 Bedrijfsvoeringseenheid Bommelerwaard (BVEB) Begroting 2026 Bedrijfsvoeringseenheid Bommelerwaard (BVEB)
Vestigingsplaats	Kerkdriel en Zaltbommel
Doel en openbaar belang	De Bedrijfsvoeringseenheid Bommelerwaard voert voor Maasdriel en Zaltbommel de bedrijfsvoeringstaken uit op het gebied van Financiën, Informatisering en Automatisering, Juridische Zaken en Human Resource Management.
Deelnemers	Maasdriel en Zaltbommel
Zeggenschap	Het bestuur bestaat uit 4 leden en elk lid van het bestuur heeft 1 stem. Maasdriel en Zaltbommel hebben beiden 50% zeggenschap waardoor zij het eens moeten zijn voordat een besluit kan worden genomen.
Stempercentage Maasdriel	50%
Veranderingen in het jaar	Geen
Eigen vermogen	EV per 31-12-2024: € 898.000 EV per 31-12-2025: € 323.000 EV per 31-12-2026 : € 217.000
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2024: € 4.822.000 VV per 31-12-2025: € 4.476.000 VV per 31-12-2026: € 4.582.000
Financieel resultaat	Jaarrekening 2024: € 241.000 Begroting 2026: € -0
Financieel belang van de gemeente	Bijdrage 2026: € 5.625.000(excl. BTW)
Risico's	Bij de start van de BVEB is geen risicoreserve ingebracht door de deelnemende gemeenten. Daarnaast is er gedurende de afgelopen jaren eveneens geen algemene reserve opgebouwd, alleen bestemmingsreserves zijn gevormd.
Ontwikkelingen	• Strategische personeelsplanning gericht op het behouden van medewerkers (verlagen uitstroom) • Bedrijfskundig inrichten van een gecoördineerde inkoopbegeleiding

Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (UBR)

Naam	Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (UBR)
Bronnen	Jaarstukken 2024 UBR Begroting 2026 UBR www.ubrivierenland.nl
Vestigingsplaats	Tiel
Doel en openbaar belang	De aanbesteding, aanleg, beheer en exploitatie van het breedbandnetwerk in het buitengebied van de Regio Rivierenland
Deelnemers	Gemeenten Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel
Zeggenschap	Er is een AB en DB. Deze worden gevormd door bestuurders van de deelnemende gemeenten. In ons geval betreft dit wethouder Nettenbreijers.
Stempercentage Maasdriel	9,5%
Veranderingen in het jaar	De relatie met de UBR is niet gewijzigd.
Eigen vermogen	EV per 31-12-2024: € 852.000 EV per 31-12-2025: € 950.000 EV per 31-12-2026: € 1.067.000
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2024: € 33.208.000 VV per 31-12-2025: € 67.461.000 VV per 31-12-2026: € 65.990.000
Financieel resultaat	Jaarrekening 2024: € 288.000 Begroting 2026: € 117.000
Financieel belang van de gemeente	Bijdrage 2026: € 0
Risico's	Met de ramingen zoals opgenomen in de Begroting 2025 is zichtbaar gemaakt dat de UBR kapitaal en vermogen opbouwt en aan alle betalingsverplichtingen kan voldoen. Op de langere termijn (na 2026) groeit het eigen vermogen en neemt het saldo liquide middelen verder toe als gevolg van de oplopende exploitatie-overschotten. Het is daarom niet te verwachten dat de deelnemende gemeenten vanuit hun eigenaarschap of garantiestelling voor de lening financiële nadelen zullen ondervinden.
Ontwikkelingen	-

Vitens NV

Naam	Vitens NV
Bronnen	Jaarstukken 2024 Vitens NV
Vestigingsplaats	Arnhem
Doel en openbaar belang	De uitoefening van een publiek (drink)water bedrijf en alle taken die met de publieke watervoorziening verband houden.
Deelnemers	5 provincies, 105 gemeenten
Zeggenschap	De aandeelhouders van Vitens NV zijn provincies en gemeenten. Maasdriel is een van de vele gemeenten die aandeelhouder is. Aandeelhouders hebben geen directe bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken. Een raad van commissarissen houdt toezicht en twee keer per jaar is er een aandeelhoudersvergadering.
Stempercentage Maasdriel	0,4%
Veranderingen in het jaar	De relatie met het Vitens NV is niet gewijzigd.
Eigen vermogen	EV per 31-12-2024: €713,6 miljoen EV per 31-12-2025: Niet bekend EV per 31-12-2026: Niet bekend
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2024: €1.684,8 miljoen VV per 31-12-2025: Niet bekend VV per 31-12-2026: Niet bekend
Financieel resultaat	Jaarrekening 2024: €34,5 miljoen Begroting 2026: Niet bekend
Financieel belang van de gemeente	Maasdriel heeft 21.364 gewone aandelen a € 1 (0,37% van het totaal). Op basis van het aandelenbezit van de aandeelhouders wordt dividend uitgekeerd.
Risico's	Het niet uitkeren van dividend.
Ontwikkelingen	Drinkwaterbedrijf Vitens wil in 2030 een 100% duurzaam drinkwatersysteem met een positieve impact op mens en natuur.

Bank der Nederlandse Gemeenten (BNG)

Naam	Bank der Nederlandse Gemeenten (BNG)
Bronnen	Jaarstukken 2024 Bank der Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel en openbaar belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Deelnemers	Gemeenten, provincies en Staat.
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van € 2,50).
Stempercentage Maasdriel	0,04%
Veranderingen in het jaar	De relatie met de Bank der Nederlandse Gemeenten (BNG) is niet gewijzigd.
Eigen vermogen	EV per 31-12-2023: € 4.721 miljoen EV per 31-12-2024: €4.800 miljoen
Vreemd vermogen	VV per 31-12-2023: € 110.819 miljoen VV per 31-12-2024: € 123.100 miljoen
Financieel resultaat	Resultaat 2024: € 294 miljoen
Financieel belang van de gemeente	Maasdriel heeft 20.770 aandelen. Jaarlijks wordt van de BNG dividend ontvangen. Dividend in 2023: € 38.133
Risico's	Het niet uitkeren van dividend.
Ontwikkelingen	BNG Bank gaat uit van een ongewijzigde strategie voor de komende drie tot vijf jaar.

Paragrafen

Wet open overheid (Woo)

De Woo, die op 1 mei 2022 in werking trad, heeft als doel de transparantie en toegankelijkheid van overheidsinformatie te verbeteren. De wet vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en introduceert een meer proactieve benadering voor het openbaar maken van informatie door de overheid.

Per 1 november 2024 zijn voor gemeenten twee informatiecategorieën verplicht openbaar: De organisatie, werkwijze en de bereikbaarheidsgegevens. Het is nog niet bekend wanneer de overige informatiecategorieën uiterlijk actief openbaar moeten worden. De datum waarop de verplichting van een categorie in werking treedt, wordt bekend gemaakt in een Koninklijk Besluit.

De Bedrijfsvoeringseenheid heeft inmiddels voor beide gemeenten het zaaksysteem uitgebreid met een anonimiseringstool van DataMask. Documenten kunnen hier vanuit het zaaksysteem worden geanonimiseerd. De gezamenlijke werkgroep heeft daarnaast een publicatietool geselecteerd en is op dit moment bezig met de implementatie. Met de implementatie zijn de technische voorbereidingen gereed en is de gemeente aan zet om het proces en de afspraken rondom publicatie op te pakken.

De colleges en het bestuur hebben besloten om het ambitieniveau 'basis' te volgen, waarbij we de wettelijke fasering van de Woo volgen. Voor elke fase worden de documenten uit de betreffende categorie vanaf de wettelijk verplichte datum actief openbaar gemaakt. De BVEB voldoet aan het wettelijk minimum voor wat betreft het openbaar maken van overheidsstukken uit de categorieën, opgenomen in artikel 3.3 van de Woo, in de daartoe behorende fase.

De verwachting is dat we in 2026, wanneer de publicatietool is geïmplementeerd en de technische voorbereidingen gereed zijn, de nieuwe verplichte document categorieën op een eenvoudige manier in een vastgesteld proces kunnen ontsluiten voor publicatie. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de gemeente en vraagt ondersteuning en begeleiding van een WOO-redacteur, die per gemeente de documenten vóór publicatie kan controleren en richtlijnen kan opstellen.

Financiële begroting

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Hieronder wordt het overzicht gepresenteerd van de totale baten en lasten per programma en de totale reservemutaties.

Bedragen x € 1.000	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
1. Publiek	7.693	7.654	7.522	7.308	7.201	7.208
2. Samenleven	38.910	40.904	34.979	34.435	33.795	33.770
3. Leefomgeving	24.874	27.728	28.604	27.669	30.134	32.906
4. Algemene baten en lasten	13.581	13.764	13.018	12.766	12.477	12.451
Totaal lasten	85.058	90.050	84.123	82.180	83.608	86.335
Baten						
1. Publiek	627	525	656	684	623	636
2. Samenleven	17.027	13.431	6.911	6.417	6.709	6.710
3. Leefomgeving	13.250	15.624	17.150	16.394	18.601	21.197
4. Algemene baten en lasten	54.745	57.469	58.890	58.916	57.915	58.838
Totaal baten	85.649	87.049	83.608	82.410	83.848	87.382
Saldo van lasten en baten	591	-3.001	-515	231	240	1.047
Toevoegingen aan reserves	5.568	6.835	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	5.715	9.511	816	408	333	333
Saldo reservemutaties	148	2.676	816	408	333	333
Resultaat	739	-325	300	639	574	1.380

Financiële begroting

Algemene uitgangspunten

Algemeen

- Uitgangspunt is de programmabegroting 2025 met de daarop vastgestelde wijzigingen;
- De lonen zijn ingerekend op basis van de CAO gemeenten.
- De prognose voor de prijsontwikkeling bedraagt 2,7% voor 2026. Daarom is bij de Kadernota 2026 een stelpost gevormd van netto € 431.000 voor prijsindexaties. Voor de budgetten van Wmo en Jeugd is gerekend met 5,35%, een bedrag van € 782.000.
- We stellen de begroting op in constante prijzen. Dit betekent dat elke jaarschijf zowel aan de kosten- als de opbrengstenkant op prijspeil 2026 is begroot (het eerste jaar van onze meerjarenbegroting);
- Maasdriel hanteert voor de bepaling van de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds de methode met lopende maatstaven;
- Het inflatiepercentage voor belastingen en tarieven is gebaseerd op circulaires van het gemeentefonds en bedraagt 2,7% voor het jaar 2026 op basis van de meicirculaire 2025. Dit wordt in de tarieven (leges, belastingen, etc.) van de begroting 2026 doorberekend met uitzondering van de rioolheffing
- Er is uitgegaan van een OZB-stijging die aansluit bij de prijsinflatie van 4,2%. In het gemeentefonds wordt rekening gehouden met eenzelfde stijging van 4,2% (inflatie 2024), wat een negatief effect op de uitkering heeft. Als we deze stijging hanteren, is de meeropbrengst van de OZB gelijk aan de verlaging in het gemeentefonds. Hanteert men een lager percentage, dan leidt dat tot een netto nadeel doordat de korting in het gemeentefonds dan groter is dan de OZB-opbrengst.
- Reguliere subsidies worden jaarlijks geïndexeerd op basis van het jaarlijks door het CBS vastgestelde prijsindexcijfer, behoudens andere contractuele afspraken;
- Bij huren en pachten is het uitgangspunt een marktconforme prijs. Als de gemeente een monopoliepositie heeft, is deze het gemiddelde van wat vergelijkbare gemeenten hanteren. De basisprijs is onderhevig aan een jaarlijkse prijsindex;
- Het meerjarig investeringsoverzicht bevat een overzicht met investeringen voor de jaren 2026 en verder.;
- De staat van reserves en voorzieningen bevat alle reserves en voorzieningen die door de raad zijn vastgesteld.

Verkoop eigendommen

Vervreemding van de gemeentelijke eigendommen geschiedt tegen taxatiewaarde of hogere verkoopwaarde. De verkoop van overhoeken is gebaseerd op de uitgangspunten zoals opgenomen in de nota beleidsregels 'Verkoop en verhuur van overhoeken'.

Verkoop bouwgrond

De richtprijzen zoals opgenomen in de Grondprijzenbrief worden gehanteerd.

Waarderen, activeren en afschrijven

De richtlijnen en mogelijkheden voor activeren, waarderen en afschrijven, volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor provincies en gemeenten, zijn door de gemeenteraad vastgesteld in de 'Financiële verordening'.

Rekenrente

De gemeente investeert in allerlei projecten die meerdere jaren meegaan. Voor deze investeringen is financieringsbehoefte noodzakelijk en daarvoor worden langlopende geldleningen afgesloten. De financiering van de investeringen geschiedt niet voor elke afzonderlijke investering maar wordt gezien vanuit de totale financieringsbehoefte die de gemeente heeft. De huidige vaste omslagrente is 1,50% . De omslagrente wordt berekend over de boekwaarde op 1 januari. Bij de bouwgrondexploitaties wordt deze omslagrente ook gehanteerd.

De rekenrente is iets anders als de marktrente. De rekenrente is de interne verrekening van de rentelasten over de taakvelden heen. Daardoor komen de rentelastenterechte op de plaats waarop deze betrekking hebben. De marktrente is de rente die op de kapitaalmarkt wordt betaald bij het aangaan van financieringen. Als de marktrente stijgt en de gemeente Maasdriel leningen aantrekt, dan stijgt de interne markt langzaam.

Investeringen

De gemeente heeft lopende investeringen en nieuwe investeringen. Lopende investeringen zijn investeringen welke de raad eerder heeft geaccordeerd. Met de begroting worden de investeringen voor het jaar 2026 geautoriseerd inclusief de afschrijvings- en rentelasten per investering. Voor de jaren 2027 tot en met 2029 zijn de voorgenomen investeringen opgenomen. De berekende kapitaallasten komen ten laste van het desbetreffende taakveld in de diverse programma's terug.

Bijstelmomenten begroting

Uitgangspunt is dat zo min mogelijk tussentijdse budget- of kredietaanvragen buiten de planning- en controlcyclus om (kadernota, begroting, bestuursrapportage en slotwijziging) worden aangeboden aan de gemeenteraad. Uitzondering hierop zijn budget- of kredietaanvragen die onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onvermijdbaar zijn en waarvoor geen financiële dekking in de lopende begroting aanwezig is.

Financiële begroting

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten zijn begrotingsposten die een tijdelijk karakter hebben, oftewel een einddatum kennen. Dit in tegenstelling tot structurele baten en lasten, die tot nadere besluitvorming een onbepaalde looptijd kennen. Overigens kan de omvang van structurele begrotingsposten wel fluctueren in de meerjarenraming als gevolg van intensiveringen en/of bezuinigingen. Wellicht ten overvloede wordt hierbij opgemerkt dat de dekkingsbron hierbij niet relevant is. In onze gemeente wordt nadrukkelijk gestuurd op een meerjarig structureel evenwicht. In het kader van een solide financieel beleid hanteren we het uitgangspunt dat structurele uitgaven ook structureel gedekt worden. Het overzicht van incidentele baten en lasten is hier in feite een weerspiegeling van.

Bestuurskracht: Versterken organisatie

Het doorontwikkelen van de organisatie is een noodzakelijke randvoorwaarde om de bestuurskracht te versterken. Het project wordt bekostigd uit de algemene reserve.

Transformatie sociaal domein

Voor het uitvoeren van het programma Transformatie sociaal domein is incidenteel budget beschikbaar gesteld. Hierna moeten de investeringen worden opgevangen binnen de structurele zorgkosten.

Investeringen BVEB

Aan de BVEB is voor 2026 extra budget toegezegd voor enkele noodzakelijke investeringen. Deze bijdrage wordt gedekt vanuit de algemene reserve.

Beleidsplan grote kernen (kernenvisies)

Voor de uitvoering van het beleidsplan grote kernen is voor 2025 en 2026 incidenteel budget toegekend. Dit wordt besteed aan verschillende eenmalige activiteiten.

Stortingen en onttrekkingen van reserves

Mutaties met reserves worden in de regel altijd als incidenteel beschouwd, tenzij een reserve financiële dekking is voor de afschrijvingskosten van investeringen.

Bakenbomen langs de Maas

De bakenbomen langs de Maas zijn meer dan 100 jaar geleden door de rivierbeheerder aangeplant als baken voor de scheepvaart. De bakenbomen zijn sinds die tijd ook een waardevol en historisch element dat hoort bij de beleving van de Maas. Dit is ook zo benoemd in het Masterplan Maas. De bomen zijn sinds enige tijd aan het einde van hun levensduur gekomen en als er niets gebeurt zullen de resterende bomen ook langzaam verdwijnen. De provincie Brabant heeft het initiatief genomen om dit landschappelijke element terug te laten komen. Dit wordt in regioverband gedaan omdat het een lint van bomen gaat dat loopt van Limburg (Gennep) tot aan Geertruidenberg aan beide zijden van de Maas. Rijkswaterstaat betaalt de helft. De provincies en gemeenten ieder

een kwart. Voor Maasdriel gaat het om een eenmalige bijdrage van € 135.000 welke wordt gedekt vanuit de algemene reserve.

SPUK-uitkeringen niet opgenomen in tabel

In het overzicht van incidentele baten en lasten ontbreken de diverse specifieke uitkeringen (SPUK). Dit is een financieringsvorm die wordt gebruikt door de Rijksoverheid om bepaalde taken, die door gemeenten worden uitgevoerd, te bekostigen. Het Rijk stelt geld beschikbaar voor een specifiek doel, en de gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan. De reden voor het gebruik van specifieke uitkeringen, in plaats van het geld vrij te geven aan gemeenten, is om ervoor te zorgen dat het daadwerkelijk wordt besteed aan het beoogde doel. De verantwoording in de begroting is budgettair neutraal (baten en lasten zijn aan elkaar gelijk).

<i>bedragen x €1.000</i>	<i>Baat/last</i>	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Incidentele lasten en baten					
Organisatieontwikkeling	L	-300	-100		
Transformatie sociaal domein	L	-598	-538		
Investerings BVEB	L	-75			
Beleidsplan grote kernen (kernvisies)	L	-120			
Bakenbomen langs de Maas	L	-135			
Totaal incidentele lasten en baten		-1.228	-638	-	-
Mutaties van reserves	Baat/last	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestuurskracht: Versterken organisatie (dekking uit algemene reserve)	B	300	100		
Dekking investeringen BVEB uit algemene reserve	B	75			
Dekking bijdrage Bakenbomen langs de Maas uit algemene reserve	B	135			
Incidentele reservemutaties		510	100	-	-
Totaal incidentele lasten inclusief reservesmutaties	L	-1.228	-638	-	-
Totaal incidentele baten inclusief reservemutaties	B	510	100	-	-
Totaal incidentele baten en lasten inclusief reservemutaties		-718	-538	-	-
Begrotingssaldo		300	639	574	1.380
Structureel begrotingssaldo		1.018	1.177	574	1.380

In bovenstaand overzicht wordt het structurele begrotingssaldo gepresenteerd. Hiermee wordt inzicht gegeven in hoeverre de begroting structureel sluitend is. Daarvoor wordt het begrotingssaldo opgeschoond met incidentele baten en lasten die van invloed zijn op het structurele saldo.

Het structurele begrotingssaldo wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met het saldo van de incidentele lasten en baten. Het saldo dat overblijft, moet positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten). Dit geldt in deze begroting voor alle jaren.

Het structurele begrotingssaldo geeft inzicht in de financiële mogelijkheden en voorkomt onaangename verrassingen. Daarnaast is het een belangrijk sturingsinstrument voor de toezichthouder, die namelijk toetst of de begroting structureel in evenwicht is.

Financiële begroting

Vennootschapsbelasting

Vanaf de begroting van 2017 wordt de Vennootschapsbelasting (VPB) apart opgenomen in het overzicht van baten en lasten. Op basis van de huidige verwachtingen zal er de komende jaren echter geen VPB-heffing plaatsvinden.

Financiële begroting

Onvoorzien

Deze post onvoorzien is wettelijk opgenomen in de begroting op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het doel hiervan is om onverwachte uitgaven te dekken die niet in de begroting zijn voorzien. Structureel is een bedrag van € 25.000 gereserveerd voor onvoorziene uitgaven, wat neerkomt op ongeveer €1 per inwoner.

Wanneer deze post wordt aangesproken, worden de middelen overgeboekt van 'onvoorzien' naar het programma waar de kosten thuishoren. In de bestuursrapportage en de jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over de besteding van de post onvoorzien.

Financiële begroting

Geprognosticeerde balans en EMU-saldo

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 20, lid 1b) is vastgelegd dat gemeenten verplicht zijn een geprognosticeerde balans van de begrotingsjaren op te nemen in de begroting. Het meerjarig opnemen van de geprognosticeerde balans geeft inzicht in de ontwikkeling van investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte. Dit is een geprognosticeerde balans; de werkelijke cijfers worden gepresenteerd in de jaarrekening.

De activazijde van de balans toont de bezittingen van de gemeente die de raad al via een raadsbesluit heeft vastgesteld. In deze begroting zijn vervangingsinvesteringen opgenomen en toegevoegd aan deze begrote balans. Investeringswaarschuwingen van de raad na de begrotingsbehandeling een besluit neemt, zijn niet verwerkt in de begrote balans.

Investeringswaarschuwingen leiden doorgaans tot een financieringsbehoefte, waardoor de vaste schuld (geldleningen) toeneemt. We houden rekening met een reële financieringsbehoefte die is toegelicht in de paragraaf financiering. We houden rekening met een rentepercentage van 3%. De rentelasten van deze lasten zijn opgenomen via de Programmabegroting 2026.

Activa	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
(im) Materiële vaste activa	136	130	124	118
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	115.378	118.532	121.718	124.581
Financiële vaste activa: Leningen	60	60	60	60
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	2.001	2.001	2.001	2.001
Totaal Vaste Activa	117.574	120.722	123.902	126.760
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	8.315	7.687	4.405	-5.187
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen				
Uitzettingen <1 jaar	12.047	12.047	12.047	12.047
Liquide middelen	309	309	309	309
Overlopende activa	5.893	5.893	5.893	5.893
Totaal Vlottende Activa	26.564	25.936	22.654	13.062
Totaal Activa	144.138	146.659	146.556	139.822

Passiva	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Eigen vermogen	35.835	35.427	35.093	34.760
Voorzieningen	9.193	8.133	6.908	6.106
Vaste schuld (incl. benodigd lang geld)	47.073	42.595	38.118	33.760
Totaal Vaste Passiva	92.101	86.155	80.119	74.627
Vlottende schuld	39.730	48.196	54.129	52.888
Overlopende passiva	12.308	12.308	12.308	12.308
Totaal Vlottende Passiva	52.038	60.504	66.437	65.196
Totaal Passiva	144.138	146.659	146.556	139.822

EMU-saldo

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken.

De begroting van de gemeente Maasdriel is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Het jaarlijkse aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden gesteld op -0,4% van het BBP. Het aandeel van de gemeenten is gesteld op -0.27% van het BBP. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

bedragen x € 1.000		2025	2026	2027
+1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-3.118	-616	151
-2	Mutatie (im)materiële vaste activa	25.527	3.632	3.148
+3	Mutatie voorzieningen	-1.055	-960	-1.060
-4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	3.065	-1.567	-627
	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-
-5		-	-	-
Berekend EMU-saldo		-32.765	-3.640	-3.429

Wat is er dan anders aan de EMU-systematiek dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren? Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de jaarlijkse kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een bepaald jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo van de gemeente Maasdriel voor 2025 komt uit op € 2,5 miljoen wat betekent dat in EMU-termen de inkomsten groter zijn dan de uitgaven dit heeft met name te maken met de mutatie van de bouwgronden in exploitatie.

Financiële begroting

Meerjaren- investeringsoverzicht

De investeringen worden jaarlijks in een meerjareninvesteringsplan voor de komende vier jaar opgenomen. Het meerjareninvesteringsplan is een totaaloverzicht van alle voorgenomen investeringen. Uw raad autoriseert de investeringen voor het begrotingsjaar 2026. De investeringen in de overige jaren zijn ter kennisname. De bijbehorende kapitaallasten zijn in deze begroting opgenomen.

Investeringsobjecten (bedragen x €1.000)	Start	Einde	Bedrag investering	Afschr. termijn	Lasten 2026	Lasten 2027	Lasten 2028	Lasten 2029
Programma 2 Samenleven								
Integraal huisvestingsplan onderwijs	2026	2026	200	40		5		
Integraal huisvestingsplan onderwijs	2027	2027	200	40			5	
Integraal huisvestingsplan onderwijs	2028	2028	200	40				5
Integraal huisvestingsplan onderwijs	2029	2029	200	40				
			800		-	5	5	5
Programma 3 Leefomgeving								
Straatverlichting masten	2026	2026	140	40		4		
Straatverlichting armaturen	2026	2026	295	20		15		
Straatverlichting masten	2027	2027	140	40			4	
Straatverlichting armaturen	2027	2027	295	20			15	
Straatverlichting masten	2028	2028	140	40				4
Straatverlichting armaturen	2028	2028	295	20				15
Straatverlichting masten	2029	2029	140	40				
Straatverlichting armaturen	2029	2029	295	20				
Wegbeheer structureel	2026	2026	1.873	40		47		
Wegbeheer structureel	2027	2027	1.873	40			47	
Wegbeheer structureel	2028	2028	1.873	40				47
Wegbeheer structureel	2029	2029	1.873	40				
Speelruimteplan	2026	2026	61	12		5		
Speelruimteplan	2027	2027	61	12			5	
Speelruimteplan	2028	2028	61	12				5

Investeringsobjecten (bedragen x €1.000)	Start	Einde	Bedrag inves- tering	Afschr. termijn	Lasten 2026	Lasten 2027	Lasten 2028	Lasten 2029
Speelruimteplan	2029	2029	61	12				
Rioolvervanging projecten	2026	2027	2.090	60			35	
Rioolvervanging projecten	2027	2028	2.885	60				48
Rioolvervanging projecten	2028	2029	2.885	60				
Rioolvervanging projecten	2029	2030	2.885	60				
Afkoppelprojecten	2026	2027	900	60			15	
Afkoppelprojecten	2027	2028	900	60				15
Afkoppelprojecten	2028	2029	900	60				
Afkoppelprojecten	2029	2030	900	60				
Meekoppelkansen afkoppelen en vervanging	2026	2027	210	60			4	
Meekoppelkansen afkoppelen en vervanging	2027	2028	210	60				4
Meekoppelkansen afkoppelen en vervanging	2028	2029	210	60				
Meekoppelkansen afkoppelen en vervanging	2029	2030	210	60				
Grootonderhoud hoofdgemalen en drukriolering	2026	2027	40	20			2	
Grootonderhoud hoofdgemalen en drukriolering	2027	2028	40	20				2
Grootonderhoud hoofdgemalen en drukriolering	2028	2029	40	20				
Grootonderhoud hoofdgemalen en drukriolering	2029	2030	330	20				
Blauwe randen rond kolken bij herstraten boven gescheiden	2026	2027	5	40				
Blauwe randen rond kolken bij herstraten boven gescheiden	2027	2028	5	40				
Blauwe randen rond kolken bij herstraten boven gescheiden	2028	2029	5	40				
Blauwe randen rond kolken bij herstraten boven gescheiden	2029	2030	5	40				
Vervangingsopgave openbaar groen 2026	2026	2026	334	25		13		
Vervangingsopgave openbaar groen 2027	2027	2027	296	25			12	
Vervangingsopgave openbaar groen 2028	2028	2028	296	25				12
Vervangingsopgave openbaar groen 2029	2029	2029	117	25				
Versterken Centrumgebied De Haar - Groen	2026	2026	166	25				
			26.340		-	84	137	151
Programma 4 Overhead en algemene dekkingsmiddelen								
Iveco Daily vervanging	2026	2026	75	10		8	8	8
CV installatie gemeentehuis	2026	2026	73	20		4	4	4

Investeringsobjecten (bedragen x €1.000)	Start	Einde	Bedrag inves- tering	Afschr. termijn	Lasten 2026	Lasten 2027	Lasten 2028	Lasten 2029
Zonnepanelen gemeentehuis	2026	2026	121	15		8	8	8
Vervanging DAF vrachtauto	2028	2028	200	10				20
Vervanging Iveco Daily	2028	2028	75	10				8
			544		-	19	19	47
Totalen per jaar			27.684			108	162	202
Totaal investeringsbedrag 2026			6.583					
Totaal investeringsbedrag 2027			6.905					
Totaal investeringsbedrag 2028			7.180					
Totaal investeringsbedrag 2029			7.016					
Totaal			27.684					

Financiële begroting

Reserves en voorzieningen

De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves en voorzieningen is hieronder weergegeven.

Algemene reserves (bedragen x €1.000)	Boekwaarde 1-1-2026	Storting	Onttrekkingen	Boekwaarde 1-1-2027	Boekwaarde 1-1-2028	Boekwaarde 1-1-2029
Algemene reserve	11.345		610	10.735	10.635	10.635
Algemene reserve grondexploitaties	508			508	508	508
Begrotingsresultaat						
Totaal algemene reserves	11.853	-	610	11.243	11.143	11.143

Het gerealiseerde jaarrekeningresultaat wordt uit de algemene reserve gehaald als het resultaat negatief is. Het begrotingsresultaat is een eerste vooruitblik op het resultaat van de komende jaren. Het begrotingsresultaat is voor alle jaren voordelig, maar wordt niet op voorhand verrekend met de algemene reserve.

In onderstaande tabel is de stand van de reserve Zuidelijke ontsluitingsroute per 1-1-2026 € 500.000. Hierin is het raadsbesluit van 25 september 2025 over de herijking van de Zuidelijke ontsluitingsroute nog niet verwerkt.

Bestemmingsreserves (bedragen x €1.000)	Boekwaarde 1-1-2026	Storting	Onttrekkingen	Boekwaarde 1-1-2027	Boekwaarde 1-1-2028	Boekwaarde 1-1-2029
Bovenwijkse voorzieningen	2.191			2.191	2.191	2.191
Aanvulling wegen Internationale arbeidskrachten	144			144	144	144
Algemene dekkingsreserve	4.686		32	4.654	4.519	4.384
Zuidelijke ontsluitingsroute Regionaal stimuleringsfonds 2022-2025	500			500	500	500
Specifieke casuïstiek jeugd BR MFC De Kreek	2.000			2.000	2.000	2.000
Hervormingsagenda jeugd Beschermd Wonen/ Maatsch.Opv.	1.576			1.576	1.576	1.576
Bestemmingsreserve (Huisvesting)						
Aandachtgroepen	4.984			4.984	4.984	4.984
Vereveningsfonds sociale woningbouw	616			616	616	616
Maatschappelijk cluster De Woerd	2.500			2.500	2.500	2.500
Dekking afschrijvingen	5.600		174	5.426	5.253	5.054
Totaal						
bestemmingsreserves	24.798	-	206	24.592	24.284	23.950

Voorzieningen (bedragen x €1.000)	Boekwaarde 1-1-2026	Storting	Onttrekkingen	Boekwaarde 1-1-2027	Boekwaarde 1-1-2028	Boekwaarde 1-1-2029
<i>Verplichtingen, verliezen en risico's</i>						
Wachtgeld voormalige bestuurders	716			716	716	716
Pensioenen voormalige bestuurders	3.128			3.128	3.128	3.128
Verlofsparen	141			141	141	141
Voorziening bouwgrondexploitaties	3.645			3.645	3.645	3.645
Subtotaal	7.630	-	-	7.630	7.630	7.630
<i>Gelijkmatige verdeling van lasten</i>						
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	1.190	430	441	1.180	1.106	1.007
Subtotaal	1.190	430	441	1.180	1.106	1.007
<i>Middelen van derden</i>						
Voorziening WRP	4.398		1.039	3.358	2.283	1.067
Vervangingsinvestering riolering	270	500	410	360	450	540
Subtotaal	4.668	500	1.449	3.718	2.733	1.607
Totaal	13.488	930	1.890	12.529	11.469	10.244

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht baten en lasten per taakveld

Lasten per taakveld	2026	2027	2028	2029
0.1 Bestuur	3.031	2.804	2.703	2.703
0.10 Mutaties reserves	-	-	-	-
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	300	639	574	1.380
0.2 Burgerzaken	1.088	1.102	1.071	1.075
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	357	401	398	397
0.4 Overhead	12.570	12.294	11.846	11.781
0.5 Treasury	-98	-73	85	125
0.61 OZB woningen	516	516	516	516
0.62 OZB niet-woningen	4	4	4	4
0.64 Belastingen overig	2	2	2	2
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-
0.8 Overige baten en lasten	25	25	25	25
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.510	2.510	2.534	2.538
1.2 Openbare orde en veiligheid	893	893	893	893
2.1 Verkeer en vervoer	4.917	5.115	5.345	5.497
2.4 Economische havens en waterwegen	1	1	1	1
2.5 Openbaar vervoer	42	42	42	42
3.1 Economische ontwikkeling	143	143	143	143
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	9	9	9	9
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	73	73	73	73
3.4 Economische promotie	89	89	89	89
4.1 Openbaar basisonderwijs	2	2	2	2
4.2 Onderwijshuisvesting	804	806	808	810
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.287	1.247	1.247	1.247
5.1 Sportbeleid en activering	489	335	335	335
5.2 Sportaccommodaties	1.507	1.555	1.548	1.540
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	203	203	203	203
5.4 Musea	11	11	11	11
5.5 Cultureel erfgoed	85	85	85	85
5.6 Media	670	570	570	570
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.069	3.106	3.152	3.195
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.597	1.484	1.480	1.477
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	1.247	1.247	1.247	1.247
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	883	883	883	883
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	842	842	842	842
6.3 Inkomensregelingen	6.251	6.251	6.251	6.251

Lasten per taakveld	2026	2027	2028	2029
6.4 WSW en beschut werk	1.244	1.244	1.244	1.244
6.5 Arbeidsparticipatie	2.696	2.805	2.782	2.760
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	1.215	1.215	1.215	1.215
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	2.896	2.858	2.858	2.858
6.712 Begeleiding (WMO)	2.155	2.155	2.155	2.155
6.713 Dagbesteding (WMO)	283	283	283	283
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	4.174	4.077	3.462	3.462
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	133	133	133	133
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	217	217	217	217
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	174	174	174	174
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.838	1.838	1.838	1.838
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-	-	-	-
6.791 PGB WMO	255	255	255	255
6.792 PGB Jeugd	235	235	235	235
6.811 Beschermd wonen (WMO)	543	543	543	543
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	323	323	323	323
6.821 Jeugdbescherming	490	490	490	490
6.822 Jeugdreclassering	47	47	47	47
6.91 Coördinatie en beleid WMO	679	679	679	679
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	496	496	496	496
7.1 Volksgezondheid	1.460	1.350	1.350	1.350
7.2 Riolering	3.774	3.852	4.030	3.858
7.3 Afval	3.419	3.419	3.419	3.419
7.4 Milieubeheer	1.939	1.789	1.779	1.779
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	126	126	126	126
8.1 Ruimte en leefomgeving	2.430	2.127	2.110	2.110
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.974	3.097	5.164	7.921
8.3 Wonen en bouwen	1.788	1.777	1.757	1.757
Totaal lasten	84.425	82.821	84.184	87.717

Baten per taakveld	2026	2027	2028	2029
0.1 Bestuur	-	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	816	408	333	333
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-
0.2 Burgerzaken	611	639	579	592
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	345	343	293	293
0.4 Overhead	631	631	631	631
0.5 Treasury	149	157	162	160
0.61 OZB woningen	4.278	4.278	4.278	4.278
0.62 OZB niet-woningen	2.762	2.762	2.762	2.762
0.64 Belastingen overig	131	131	131	131
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	50.939	50.957	49.952	50.876
0.8 Overige baten en lasten	-	-	-	-

Baten per taakveld	2026	2027	2028	2029
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	-	-	-
1.2 Openbare orde en veiligheid	45	45	45	45
2.1 Verkeer en vervoer	232	232	232	232
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-	-	-
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	-
3.1 Economische ontwikkeling	-	-	-	-
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	7	7	7	7
3.4 Economische promotie	610	610	610	610
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	139	139	139	139
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	188	188	188	188
5.1 Sportbeleid en activering	160	6	6	6
5.2 Sportaccommodaties	367	367	367	367
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-	-	-
5.4 Musea	-	-	-	-
5.5 Cultureel erfgoed	15	7	7	7
5.6 Media	-	-	-	-
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	274	274	274	274
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	281	170	170	170
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	138	138	138	138
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-	-	-	-
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-	-	-	-
6.3 Inkomensregelingen	5.187	5.187	5.187	5.187
6.4 WSW en beschut werk	50	50	50	50
6.5 Arbeidsparticipatie	-	-	-	-
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	33	33	33	33
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	534	414	414	414
6.712 Begeleiding (WMO)	-	-	-	-
6.713 Dagbesteding (WMO)	-	-	-	-
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	-	-	-	-
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-	-	-	-
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	-	-	-	-
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	-	-	-	-
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	-	292	294
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-	-	-	-
6.791 PGB WMO	-	-	-	-
6.792 PGB Jeugd	-	-	-	-
6.811 Beschermd wonen (WMO)	257	257	257	257
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	132	132	132	132
6.821 Jeugdbescherming	-	-	-	-
6.822 Jeugdreclassering	-	-	-	-
6.91 Coördinatie en beleid WMO	-	-	-	-

Baten per taakveld	2026	2027	2028	2029
6.92 Cordinatie en beleid Jeugd	-	-	-	-
7.1 Volksgezondheid	117	7	7	7
7.2 Riolering	4.812	4.893	5.082	4.922
7.3 Afval	3.670	3.670	3.670	3.670
7.4 Milieubeheer	984	834	834	834
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	92	92	92	92
8.1 Ruimte en leefomgeving	23	23	23	23
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.959	3.082	5.149	7.906
8.3 Wonen en bouwen	1.457	1.657	1.657	1.657
Totaal baten	84.423	82.819	84.182	87.715

Bijlage 2 Van taakvelden naar thema

In de gewijzigde programma-indeling zijn de budgetten onderverdeeld naar thema's. In onderstaande tabel is per taakveld inzichtelijk welke bedragen naar welke thema's zijn gegaan.

Taakveld	Thema	Baten	Lasten
0.1 Bestuur	1.1 Bestuur		3.031
0.10 Mutaties reserves	1.99 Reservemutaties bestuur en dienstverlening	315	
	2.99 Reservemutaties samenleven	113	
	3.99 Reservemutaties leefomgeving	279	
	4.99 Reservemutaties overhead en algemene dekkingsmiddelen	109	
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	Begrotingssaldo		300
0.2 Burgerzaken	1.2 Burgerzaken	611	1.088
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3.3 Wonen, welzijn en voorzieningen	345	357
0.4 Overhead	4.2 Overhead	631	12.570
0.5 Treasury	4.1 Algemene dekkingsmiddelen	149	-98
0.61 OZB woningen	4.1 Algemene dekkingsmiddelen	4.278	516
0.62 OZB niet-woningen	4.1 Algemene dekkingsmiddelen	2.762	4
0.64 Belastingen overig	4.1 Algemene dekkingsmiddelen	131	2
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen	4.1 Algemene dekkingsmiddelen	50.939	
0.8 Overige baten en lasten	4.1 Algemene dekkingsmiddelen		25
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.4 Openbare orde, veiligheid en handhaving		2.510
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.4 Openbare orde, veiligheid en handhaving	45	893
2.1 Verkeer en vervoer	3.4 Milieu, gezondheid en leefbaarheid	232	4.917
2.4 Economische havens en waterwegen	3.4 Milieu, gezondheid en leefbaarheid		1
2.5 Openbaar vervoer	3.4 Milieu, gezondheid en leefbaarheid		42
3.1 Economische ontwikkeling	3.2 Landbouw, economie en toerisme		143
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.2 Landbouw, economie en toerisme		9
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	3.2 Landbouw, economie en toerisme	7	73
3.4 Economische promotie	3.2 Landbouw, economie en toerisme	610	89
4.1 Openbaar basisonderwijs	2.4 Ontwikkeling		2
4.2 Onderwijshuisvesting	3.3 Wonen, welzijn en voorzieningen	139	804
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.4 Ontwikkeling	188	1.287
5.1 Sportbeleid en activering	2.3 Meedoen	160	489
5.2 Sportaccommodaties	3.3 Wonen, welzijn en voorzieningen	367	1.507
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	2.3 Meedoen		203
5.4 Musea	2.3 Meedoen		11
5.5 Cultureel erfgoed	3.3 Wonen, welzijn en voorzieningen	15	85
5.6 Media	2.4 Ontwikkeling		670
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.2 Landbouw, economie en toerisme		123
	3.4 Milieu, gezondheid en leefbaarheid	274	2.946
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.2 Samenredzaamheid	83	1.387
	2.4 Ontwikkeling	33	115
	2.5 Ondersteuning		40
	3.3 Wonen, welzijn en voorzieningen	165	56

Taakveld	Thema	Baten	Lasten
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	2.4 Ontwikkeling	138	138
	2.5 Ondersteuning		1.109
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	2.5 Ondersteuning		883
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	2.5 Ondersteuning		842
6.3 Inkomensregelingen	2.1 Bestaanszekerheid	5.187	6.251
6.4 WSW en beschut werk	2.1 Bestaanszekerheid	50	1.230
	2.3 Meedoen		14
6.5 Arbeidsparticipatie	2.1 Bestaanszekerheid		2.696
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	2.5 Ondersteuning	33	1.215
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	2.5 Ondersteuning	534	2.896
6.712 Begeleiding (WMO)	2.5 Ondersteuning		2.155
6.713 Dagbesteding (WMO)	2.5 Ondersteuning		283
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	2.5 Ondersteuning		3.576
	2.6 Overkoepelend samenleven		598
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	2.5 Ondersteuning		133
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	2.5 Ondersteuning		217
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	2.5 Ondersteuning		174
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	2.5 Ondersteuning		1.838
6.791 PGB WMO	2.5 Ondersteuning		255
6.792 PGB Jeugd	2.5 Ondersteuning		235
6.811 Beschermd wonen (WMO)	2.5 Ondersteuning	257	543
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	2.5 Ondersteuning	132	323
6.821 Jeugdbescherming	2.5 Ondersteuning		490
6.822 Jeugdreclassering	2.5 Ondersteuning		47
6.91 Coördinatie en beleid WMO	2.5 Ondersteuning		679
6.91 Coördinatie en beleid WMO	2.5 Ondersteuning		496
7.1 Volksgezondheid	2.4 Ontwikkeling	117	1.460
7.2 Riolering	3.1 Klimaat, duurzaamheid en omgevingskwaliteit	4.812	3.774
7.3 Afval	3.1 Klimaat, duurzaamheid en omgevingskwaliteit	3.670	3.419
7.4 Milieubeheer	3.1 Klimaat, duurzaamheid en omgevingskwaliteit	984	1.297
	3.4 Milieu, gezondheid en leefbaarheid		643
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	3.3 Wonen, welzijn en voorzieningen	92	126
8.1 Ruimte en leefomgeving	3.1 Klimaat, duurzaamheid en omgevingskwaliteit	23	33
	3.3 Wonen, welzijn en voorzieningen		2.230
	3.5 Overkoepelend leefomgeving		168
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.3 Wonen, welzijn en voorzieningen	3.959	3.974
8.3 Wonen en bouwen	3.1 Klimaat, duurzaamheid en omgevingskwaliteit	1.254	1.717
	3.3 Wonen, welzijn en voorzieningen	202	71
		84.423	84.423

